

การจำหน่ายแอลกอฮอล์แก่วัยรุ่น
บริเวณรอบนอกและในสถานศึกษา กรณีศึกษา นักศึกษาชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

Alcohol Selling among Teenagers Inside and Around
the Study Institute: A Case Study of The 1st Year Students
Prince of Songkla University, Hat Yai, Songkhla Province

โดย

นวลตา	อาภาศัพพะกุล
ศิริรัตน์	โกศลวัฒน์
เยาวณี	จรรยาศักดิ์
อรพิน	ปรีสุทธิชัย

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ปีงบประมาณ 2554

คำนำ

ปัญหาการดื่มสุราในเด็กและเยาวชนเป็นปัญหาที่หลายฝ่ายให้ความสนใจและหาทางแก้ไข ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ขณะเดียวกันสถานศึกษาก็ต้องตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวที่คุกคามเข้ามาทั้งในสถานศึกษาและรอบ ๆ นอกสถานศึกษา การขยายของเมืองที่ขาดการวางแผนทำให้เกิดปัญหาการจัดการพื้นที่ กล่าวคือ เรามักพบร้านจำหน่ายสุราที่ตั้งอยู่รอบ ๆ มหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาไม่เว้นแม้แต่ศาสนสถาน การเติบโตของธุรกิจการจำหน่ายสุราหรือแอลกอฮอล์บางประเภทถือว่าเป็นเรื่องปกติ เช่น การจำหน่ายไวน์ เป็นต้น ทั้งยังเป็นสิ่งที่รัฐให้การสนับสนุน เช่น การสร้างเอกลักษณ์หนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลโดยมีการผลิต ไวน์ พันธุ์ หรือเหล้าขาว เป็นสินค้าในพื้นที่

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีอายุกว่า 40 ปี โดยเป็นมหาวิทยาลัยที่มีวิทยาเขต เดิมคือวิทยาเขตปัตตานี ต่อมามีการขยายวิทยาเขตที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และกลายเป็นวิทยาเขตหลักของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังจากมีการขยายสาขาในวิทยาเขตหาดใหญ่ คือ ความเจริญที่มีชุมชนใหม่มาตั้งขึ้นเป็นจำนวนมาก และพื้นที่จากเดิมมีการพัฒนาจนเป็นเทศบาลเมืองคอหงส์ ขณะเดียวกันทั้งร้านค้า ร้านอาหาร หอพักก็มียุโรปรายล้อมมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะร้านที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ในระดับความเข้มข้นต่าง ๆ นับตั้งแต่พันธุ์ ไวน์ จนถึงวอดก้า การควบคุมที่ยังไม่เข้มแข็งทำให้ร้านค้าเหล่านี้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว เพิ่มโอกาสให้นักศึกษาและเยาวชนสามารถเข้าไปใช้บริการได้อย่างง่ายดาย

ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ผลกระทบต่อการเรียนของนักศึกษา และโอกาสเสี่ยงของการเป็นผู้ติดสุราของนักศึกษาที่มีโอกาสเข้าถึงบริการและร้านค้าดังกล่าวได้

การศึกษานี้มุ่งชี้ประเด็นปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากการขยายตัวของเมือง และศึกษามุมมองและบทบาทของภาครัฐที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ สรรพสามิต เจ้าหน้าที่ตำรวจ เทศบาลเมืองคอหงส์ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และร้านค้าและที่สำคัญคือ พฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษาที่เป็นตัวเร่งโอกาสในการเข้าไปใช้บริการในร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ในระดับต่าง ๆ รวมถึงความเห็นของผู้บริหารระดับคณะ และมหาวิทยาลัยในการมองปัญหาการแอลกอฮอล์ที่อยู่รอบ ๆ ร้อมมหาวิทยาลัยหรืออาจกล่าวได้ว่าภายในระยะทางไม่ถึง 5 เมตรจากร้อมมหาวิทยาลัย ฯ รวมทั้งการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในมหาวิทยาลัยด้วย

คณะผู้วิจัยหวังว่า ผลของงานวิจัยนี้จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมนี้ไม่มากนักยอ ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาที่เกิดจากผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์หรือการจำหน่ายแอลกอฮอล์อย่างเสรีรอบ ๆ มหาวิทยาลัยแห่งนี้

นवलตา อากาศัพพะกุล

ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์

เยาวณี จรุงศักดิ์

อรพิน ปรีสุทธิชัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้จะไม่สำเร็จได้หากไม่ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 4 ของทุกคณะ ในวิทยาเขตหาดใหญ่ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของนักศึกษากลุ่มนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณนายกเทศมนตรี นครหาดใหญ่ และ นายกเทศมนตรีเมืองคองหงส์ ในการให้ความร่วมมือให้สัมภาษณ์รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของเทศบาลนคร หาดใหญ่และเทศบาลเมืองคองหงส์

ขอขอบคุณร้านค้า เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิตจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ ที่ให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์แก่งานวิจัยนี้

ขอขอบคุณในความร่วมมือของรองอธิการบดีและรองคณบดีคณะต่าง ๆ ในวิทยาเขตหาดใหญ่ที่ทำหน้าที่ดูแล นักศึกษา

ขอขอบคุณภาควิชาวิทยาศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์เครื่อง GPS

ขอขอบคุณ คุณ พีระพิทย์ พีชมงคล ยงเฉลิมชัย นักวิจัยชำนาญการ สถาบันวิจัยสารสนเทศภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม คณะการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดการข้อมูล GPS

ขอขอบคุณ คุณปิยะภรณ์ รุยอ่อน เจ้าหน้าที่สำนักวิจัยและพัฒนาที่ให้ความช่วยเหลือในการ ขอรับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขอขอบคุณผู้ให้ความช่วยเหลือทุกท่านรวมทั้งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ให้การสนับสนุน ทุนวิจัยนี้

ท้ายที่สุดขอขอบคุณครอบครัวของคณะผู้วิจัยทุกท่านที่ให้กำลังใจที่ดีในการทำวิจัยครั้งนี้

นวลตา อากาศพิภะกุล

ศิริรัตน์ โกศลวัฒน์

เยาวณี จรูญศักดิ์

อรพิน บริสุทธิชัย

บทคัดย่อ

ประเทศไทยการจำหน่ายแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เป็นสิ่งผิดกฎหมาย งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความซุกซุกของร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาที่อายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์(ชั้นปีที่1) และนักศึกษาอายุมากกว่า 20 ปีบริบูรณ์(ชั้นปีที่ 4) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อบทบาทในการแก้ปัญหาการจำหน่ายสุราแก่เด็กและเยาวชนซึ่งประกอบ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิต ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป ผู้จำหน่าย ผู้นำชุมชน ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยมีระยะเวลาในการศึกษา ระหว่าง พฤศจิกายน 2554 - ธันวาคม 2555 ผลการศึกษาพบว่า

ด้านความซุกซุกของร้านค้าที่จำหน่ายแอลกอฮอล์โดยไม่มีการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อ พบว่า ร้านค้า ที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ให้กับตัวพ่อโดยไม่มี การตรวจสอบ ซึ่งเทียบเป็นความซุกได้คือ ร้อยละ 84 ไม่ตรวจสอบ

นักศึกษาร้อยละ 45.3 เคยมีพฤติกรรมดื่มสุรา และปัจจุบันมีการดื่มสุราและแอลกอฮอล์ชนิดต่าง ๆ ร้อยละ 69.3 ร้อยละ 44.8 ดื่มสุรา ร้อยละ 53.2 ดื่มไวน์ ส่วนเหล้าปั่นและพันซ์ มีร้อยละ 37.9 และ 33.2 ตามลำดับ มีร้อยละ 7.4 ที่ดื่มยาตองเหล้า ร้อยละ 64.3 มีคนในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์ 60.4 มีบิดาที่ดื่มสุรา ส่วนรุ่นพี่ชวนมีร้อยละ 44.6

การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.8 ซื้อดื่มกับเพื่อน ร้อยละ 68.2 ซื้อสุราโดยแหล่งซื้อส่วนใหญ่คือ ร้านชำ ร้อยละ 63.8 และร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 61.1 ร้อยละ 66.1 ซื้อเบียร์ ซื้อจากร้านชำ ร้อยละ 53.2 ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 13.9 เคยซื้อเบียร์/เหล้าจากร้านใกล้ ๆ มหาวิทยาลัย ร้อยละ 7.8 เคยถูกตรวจบัตรประชาชน

ผลการศึกษาด้านคุณภาพ พบว่า

1.ด้านประชาชน ส่วนใหญ่มีความเห็น 2 ประเด็นคือ กลุ่มแรกมีความเห็นว่า การดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องของการเข้าสังคม แต่ก็ต้องมีขอบเขตในการดื่ม ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย คือ มองว่า ผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์มีให้เห็นทั่วไป เช่น ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว ในวัยรุ่น นักศึกษา ยังไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ยังต้องห่างจากแอลกอฮอล์เพราะเป็นสาเหตุของการเสียการเรียน การทำเลาะวิวาท และอุบัติเหตุ

2. เจ้าหน้าที่สรรพสามิตและเจ้าหน้าที่ตำรวจ :เจ้าหน้าที่สรรพสามิต กรมสรรพสามิตมีการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน จำนวนผู้ขึ้นทะเบียนขอใบอนุญาตเพราะนั่นหมายถึงรายได้จากการจัดเก็บของรัฐที่เพิ่มขึ้น ขณะที่กระทรวงสาธารณสุขเน้นการป้องปราม การรณรงค์ในการหยุดดื่มแอลกอฮอล์

เจ้าหน้าที่ตำรวจมองว่า นโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่เอื้อกับ พรบ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต้องเน้นการป้องปรามอย่างต่อเนื่อง ในกลุ่มวัยรุ่นและนักศึกษา

3.ผู้ดูแลนักศึกษา มีหลากหลายมุมมอง คือ การมองประเด็นสิทธิส่วนบุคคลที่สามารถทำได้แต่ต้องอยู่ในขอบเขต ขณะที่คณาจารย์อีกกลุ่มจะมองถึง โอกาสเสี่ยงของนักศึกษาที่อาจจะเกิดอันตรายหรือผลกระทบต่อการเรียนและบทบาทของอาจารย์ที่ต้องดูแลนักศึกษา ต้องการป้องปรามอย่างจริงจัง ส่วนบทลงโทษ เป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งเท่านั้น การสร้างความตระหนักและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาเป็นเรื่องสำคัญกว่า

4.ผู้บริหารท้องถิ่นให้ความสำคัญของการทำงานร่วมกันกับมหาวิทยาลัยในการผลักดันการแก้ไขปัญหา เนื่องจากผลกระทบที่เกิดโดยตรงกับนักศึกษาที่อาศัยและใช้บริการร้านอาหารที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ และกระทบต่อประชาชนทั่วไปด้วย **สรุป** การศึกษานี้ทำให้เห็นภาพของการขยายของร้านจำหน่ายสุราในชุมชนใกล้สถานศึกษา การควบคุมร้านค้าและการบังคับใช้กฎหมายมีความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง

Abstract

Introduction: In Thailand, selling alcohol to teenagers is illegal. This research is a quantitative and qualitative study conducted at Prince of Songkla University and in the vicinity. The objective of this research was to determine 1) the prevalence of alcohol shops near the university that sell alcohol to teenagers, 2) accessibility to alcohol shops by teenagers and students at Prince of Songkla University, and 3) the opinion of the stake holders related to the problem of drinking alcohol by teenagers. The stake holders were the police, excise officers, the residents in Hat Yai, alcohol retailers, community leaders, and lecturers at Prince of Songkla University. Data was collected from November 2011 to December 2012.

Results: The prevalence of alcohol shops that sell alcohol to teenagers under 20 years of age was 87.7%. The percentage of students at Prince of Songkla University who have experienced drinking alcohol was 45.3% and 69.3 % of this group continue drinking alcohol. Within this group 44.8% drink alcohol which includes wine (53.2%), alcohol frappe (37.9%), alcoholic punch (33.2%) , and yadong (a Thai brew with plants and animals) (7.4 %). More than half (64.3%) of the students had a family member who drank alcohol and 60.4% were fathers). 44.6% was give an order by a senior student in the same faculty.

Eighty-two percent of the drinkers bought alcohol and drank with their friends; 68.2% bought alcohol from general shops, 61.1% from 24 hour minimarts. 66.1% of drunker bought beer from general shops and 53.2% from 24 hour minimarts. Alcohol was purchased by 13.9% of the subjects from the shops in the vicinity of the university. Only 7.8% of the 123 shops checked the identity card of their customers.

The qualitative part of our study found two opinions of the residents. The first group accepted that drinking alcohol was one part of social life but the drinker should maintain consciousness. The opposing group believed that teenagers and students should not drink alcohol because of the negative effects on the family and drinking alcohol would be a cause of fighting, having accidents and it impairs learning. The objective of the Excise Department was to increase the licensing of the alcohol shops but this is at odds with the health promotion programs of the Ministry of Public Health. The police officers said that the policy of the National Police Office does not support the National alcohol policy of Ministry of Public Health and that it needed to continue preventing and controlling the drinking of alcohol by teenagers and students. There were 2 groups of opinions within the administrators and lecturers at the university. The first group believed that alcohol drinking was a human right with conditions. The other group believed that the students in the university were a risk group and drinking alcohol affected their learning ability. They believed that awareness and prevention of the alcohol problems were better than punishment. The local administrators of Kor Hong Municipality needed cooperation with the university to solve the problem of alcohol because it not only affects the students who stay in the dormitories in Kor Hong Municipality but also has an impact on the residents in that area.

Conclusion: This research shows that there was high prevalence of alcohol shops in the community surrounding the university. The university and local administrators should have a concern for this problem. The control of the number of alcohol shops and law enforcement needs serious attention.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	ค
บทคัดย่อ(ภาษาอังกฤษ)	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 3 วิธีดำเนินงาน	21
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล	62
เอกสารอ้างอิง	73
ภาคผนวก	77
แบบเก็บข้อมูลนักศึกษา	78
แบบเก็บข้อมูลประชาชนทั่วไป	80
แนวคำถามผู้รองคณะบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา	82
แนวคำถามผู้นำท้องถิ่น/ผู้เกี่ยวข้อง	83
แบบสังเกต	84

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 จำแนกตาม เพศ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่	26
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 จำแนกตามพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต	27
ตารางที่ 3	จำนวนและร้อยละของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 จำแนกตามพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบัน	28
ตารางที่ 4	จำนวนและร้อยละของสาเหตุการดื่มแอลกอฮอล์ รูปแบบการดื่ม และพฤติกรรมการดื่ม จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา	28
ตารางที่ 5	จำนวนและร้อยละของแหล่งที่ไปซื้อแอลกอฮอล์ จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา	29
ตารางที่ 5(ต่อ)	จำนวนและร้อยละของแหล่งที่ไปซื้อแอลกอฮอล์ จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา	30
ตารางที่ 6	จำนวนและร้อยละของแหล่งซื้อแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา สถานการณ์การดื่ม การถูกตรวจสอบ และความคิดเห็นต่อการมีร้านขายแอลกอฮอล์ จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา	31
ตารางที่ 6 (ต่อ)	จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อการลงโทษ และพฤติกรรมการดื่มจำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา	33
ตารางที่ 7	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในครอบครัว จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา	34
ตารางที่ 7 (ต่อ)	จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในครอบครัว จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา	36
ตารางที่ 8	การล่อซื้อร้านค้าและร้านสะดวกซื้อ	38
ตารางที่ 9	ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีการศึกษากับการดื่มแอลกอฮอล์	38
ตารางที่ 10	ความสัมพันธ์เพศกับการดื่มแอลกอฮอล์	39
ตารางที่ 11	จำนวนนับของร้านค้าระยะ 100 เมตรโดยรอบจากรั้วมหาวิทยาลัย	39
ตารางที่ 12	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	40
ตารางที่ 12 (ต่อ)	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	41
ตารางที่ 13	พฤติกรรมการดื่มสุราของประชาชนในชุมชน	42
ตารางที่ 14	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ที่ซื้อแอลกอฮอล์ประเภทต่าง ๆ	43
ตารางที่ 14(ต่อ)	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ที่ซื้อแอลกอฮอล์ประเภทต่าง ๆ	44
ตารางที่ 15	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์	45
ตารางที่ 16	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นต่อ การแก้ปัญหาสุราในชุมชน และการจัดพื้นที่ในชุมชน	46
ตารางที่ 17	จำนวนและร้อยละของคนในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุราและเบียร์ จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน	47
ตารางที่ 18	จำนวนและร้อยละของคนในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุราและเบียร์ จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน	48

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
แผนภาพที่ 2 จากการเดินพิกัดร้านค้าที่มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่าง ๆ (ทั้งร้านชำ ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหาร และร้านขายของชำ) โดยมีผู้จำหน่ายแอลกอฮอล์ร่วมอยู่กับเครื่องดื่มอื่น ๆ ด้วย	49

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของการวิจัย

เมื่อกล่าวถึงเหล่า สุรา เบียร์ ไวน์ เหล้าขาว หลายคนมองเห็นต้นเหตุของปัญหาสุขภาพและอุบัติเหตุ ขณะนี้อีกหลายคนมองที่การเข้าสังคม การได้รับการยอมรับ แต่สิ่งที่ทุกคนยอมรับคือ การคงอยู่ของสุราที่สืบทอดมาจากอดีต และอาจจะคงอยู่ต่อไปในอนาคต ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดการของสังคม การวางกรอบในการขยายพื้นที่ของสุราหรือผลิตภัณฑ์ที่มาจากสุรา จากพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ให้คำจำกัดความของสุราว่า หมายความว่ารวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุราหรือซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา¹ ส่วนใน พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 บัญญัติคำว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์² หมายความว่า สุรตามกฎหมายว่าด้วยสุราทั้งนี้ไม่รวมถึงวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น¹

ในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์^{2,3} ประกอบด้วย หมวดที่เกี่ยวข้อง 7 หมวด รวมมาตราทั้งสิ้น 45 มาตรา โดยให้ความสำคัญต่อหมวดที่ 4 ว่าด้วย การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่มาตรา 26-มาตรา 32 เน้นทั้งในกลุ่มผู้ชาย ผู้ซื้อ และสถานที่ โดยเฉพาะมาตรา 29 ความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มแก่บุคคลดังต่อไปนี้¹

- (1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และ
- (2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้

มาตรา 31 กล่าวถึงสถานที่จำหน่ายโดยห้ามไม่ให้จำหน่ายสุราในบริเวณ วัด สถานราชการ สถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สวนสาธารณะ สถานที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ฯ แต่ในความเป็นจริง พบว่า ข้อปฏิบัติดังกล่าวถูกละเลยในการปฏิบัติของผู้เกี่ยวข้องคือ สถานประกอบการ ร้านค้าย่อย และเจ้าหน้าที่ เช่น เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ไปซื้อเหล้าให้คนในครอบครัว และร้านค้าก็จำหน่ายให้โดยคิดว่าเด็กซื้อไปให้ผู้ใหญ่ ส่วนเจ้าหน้าที่ของสถานประกอบการก็ละเลยในการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เข้ามาใช้บริการในสถานบันเทิง เหล่านี้เป็นต้น ทั้งนี้ ตาม พรบ.สถานบริการ(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2546³ ประกาศใช้เมื่อ 31 ธันวาคม 2546 มีการปรับเปลี่ยนบางส่วนของ พรบ. สถานบริการ พ.ศ. 25094 โดยเน้นที่ มาตรา 16/1 ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้น เข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการตรวจสอบเอกสารราชการที่มีภาพถ่ายและระนาอายุของผู้ซึ่งจะเข้าไปในสถานบริการ แต่ก็พบว่ามีกรณีตรวจพบสถานบันเทิง/สถานบริการที่ละเลยการปฏิบัติอยู่เนื่อง ๆ

จากรายละเอียดใน พรบ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ที่เน้นทั้งด้านอายุผู้ซื้อ/ผู้บริโภค สอดรับกับ พรบ.สถานบริการ พ.ศ. 2546 แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาค่าที่สืบเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเน้นที่กลุ่มเสี่ยง ได้แก่เด็กและเยาวชน ที่อายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์²

ตัวเลขการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทย ที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเก็บล่าสุดในปี 2550⁴ พบว่า ประชากรกว่า 15 ล้านคน หรือคิดเป็น 30% ของประชากรดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ เป็นเพศชายประมาณ 13 ล้านคน และหญิง 2 ล้านคน โดยเครื่องดื่มที่ประชากรนิยมดื่มมากที่สุด คือ เบียร์มีจำนวน 7,015,907 คน คิดเป็น 45.67% ของผู้บริโภคสุราทั้งหมด รองลงมาคือผู้ดื่มเหล้าขาวหรือสุรากลั่นชุมชน 6,016,624 คน คิดเป็น 39.17% ตามด้วยผู้ดื่มสุราสีี่ห้อไทย 1,642,786 คน คิดเป็น 10.69% และสุราสีี่ห้อต่างประเทศ 324,198 คน คิดเป็น

2.11% ยาดองเหล้า 203,309 คน คิดเป็น 1.32% ไวน์คูลเลอร์ 64,265 คน คิดเป็น 0.42% ไวน์หรือแชมเปญ 35,519 คน คิดเป็น 0.23% สุราหมักพื้นบ้าน 24,417 คน คิดเป็น 0.16% สุราจีนแข็งขุ่น 18,581 คน คิดเป็น 0.12% ตามลำดับ⁵

อำเภอหาดใหญ่ เป็นอำเภอที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจมากที่สุดในภาคใต้ ถึงแม้จะมีปัญหาเรื่องความสงบในพื้นที่ใกล้เคียงคือ 3 จังหวัดชายแดน ซึ่งอำเภอหาดใหญ่ก็ได้รับผลกระทบดังกล่าวบ้าง แต่ถึงกระนั้นก็ยังเป็นอำเภอที่มีความเจริญทั้งด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ มีการย้ายเข้าออกของคนจำนวนมาก อำเภอหาดใหญ่จึงมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีสถาบันบันเทิงเกิดขึ้นมากมาย ในจำนวนนี้มีการขออนุญาตเปิดจำหน่ายสุราด้วย จากสถิติผู้ขอรับใบอนุญาตจำหน่ายสุราพบว่ามากกว่า 2 พันแห่ง ซึ่งไม่รวมซุ้มยาดอง ร้านจำหน่ายเหล้าบ้าน⁶ ทั้งนี้เพราะร้านขายเหล้าบ้านสามารถหลีกเลี่ยงกฎหมายในเรื่องการปรุงและจำหน่าย ณ ที่นั้น ทั้งนี้หากรวมเข้าด้วยกันแล้วน่าจะมีจำนวนถึงกว่า 2 พันแห่ง โดยเฉพาะพื้นที่รอบ ๆ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีทั้งร้านอาหาร ร้านค้าย่อย ซุ้มยาดองเหล้า คาดว่ามีจำนวนมากกว่า 200 แห่ง ที่มีการจำหน่ายสุราาร่วมด้วย และด้วยจำนวนสถานที่จำหน่ายที่มีจำนวนมาก หากมีการละเลยการปฏิบัติตามที่กฎหมายบังคับ ผลของการการบังคับกฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพผลตามมาคือ ปัญหาเด็กวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มเสี่ยงซึ่งพบว่า ส่วนหนึ่งคือนักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีอายุเริ่มต้นของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คือ 17-18 ปี เป็นกลุ่มเสี่ยงที่สามารถเข้าถึงแอลกอฮอล์ได้ง่ายขึ้นโดยเฉพาะร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ที่ละเลยการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องการไม่จำหน่ายให้แก่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี บริบูรณ์ได้ง่ายขึ้น ส่งผลถึงการเกิดปัญหาสุขภาพ ปัญหาสังคม อุบัติเหตุ และกระทบถึงผลการศึกษาเหมือนดังปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของภาคใต้ตอนล่าง โดยมีวิทยาเขตแรกที่ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ต่อมาในปี พ.ศ. 2512 จึงได้จัดตั้งวิทยาเขตหาดใหญ่ โดยเน้นที่กลุ่มวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพบนพื้นที่ 1,670 ไร่ปัจจุบัน วิทยาเขตหาดใหญ่มีคณะต่าง ๆ รวมทั้งคณะที่กำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการ รวมทั้งสิ้น 13 คณะ นักศึกษาใหม่แต่ละปี ประมาณ 4,830(ปีการศึกษา 2548) 4,036 (ปีการศึกษา 2549 และ 4,028 ในปีการศึกษา 2550 :รายงานของกองทะเบียนและประเมินผล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) และถ้ารวมนักศึกษาทั้งวิทยาเขตในระดับชั้นปีต่าง ๆ พบว่า มีมากกว่า 20,000 คน ต่อปีการศึกษา ขณะเดียวกันมีนักศึกษาที่ออกกลางคันและตกรอกในปีการศึกษา 2548 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 935 คน(ลาออก 477 คน ตกรอก 458 คน) ปีการศึกษา 2549 จำนวน 456 คน (ลาออก 195 คน และตกรอก 261 คน) และในปีการศึกษา 2550 จำนวน 286 คน(ลาออก 195 คน ตกรอก 91 คน) สาเหตุของการออกกลางคันส่วนใหญ่มาจากคะแนนไม่เป็นไปตามเกณฑ์ แต่ไม่มีข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อผลการเรียนของนักศึกษาเหล่านั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเสียดายทั้งนี้เพราะหากมีข้อมูลถึงสาเหตุในการออกจากการศึกษากลางคันจะเป็นประโยชน์เพื่อการแก้ปัญหาให้นักศึกษาและไม่เป็นการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามปัญหาการปรับตัว การใช้เวลาไม่ถูกต้อง การไม่เข้าเรียนเนื่องจากการเที่ยวกลางคืนในสถานเริงรมย์/ดื่มสุรา/การเล่นเกมส์ น่าจะเป็นประเด็นสาเหตุของการออกจากการศึกษากลางคันที่น่าสนใจและควรมีการศึกษาในเชิงลึกต่อไป

สถานที่ตั้งมหาวิทยาลัยแต่เดิมเป็นภูเขา และพื้นที่ล้อมรอบมหาวิทยาลัยยังเป็นป่า และสวนยางพารา มีชุมชนชาวบ้านไม่มากนัก พื้นที่ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีบางส่วนอยู่ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ และบางส่วนอยู่ในเขตของเทศบาลเมืองคอหงส์(ในปัจจุบัน) พื้นที่ที่อยู่รอบมหาวิทยาลัย ๆ ปัจจุบันมีการเจริญอย่างรวดเร็ว มีการขยายตัวของที่อยู่อาศัย หอพัก ร้านค้า และห้างสรรพสินค้า การเกิดมีชุมชนใหม่ก็ย่อมมีการย้ายถิ่นเข้าและออก ทั้งชั่วคราวและถาวร มีการเปลี่ยนถ่ายเจ้าของพื้นที่ เกิดการขยายตัวของประเภทร้านค้าทั้งระดับร้านค้า ร้านอาหาร ร้านรถเข็น เพิ่มขึ้น การเจริญอย่างรวดเร็วทำให้เกิดร้านค้าและร้านอาหาร รวมทั้งร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ตามไปด้วย โดยเฉพาะบริเวณรอบมหาวิทยาลัยซึ่งพบว่า ความเจริญของอำเภอหาดใหญ่มีแนวโน้มว่าจะ

มีการกระจายตัวมาในพื้นที่ตำบลคองหงส์มากกว่าในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่และตำบลหาดใหญ่ ทั้งนี้อาจเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลคองหงส์เป็นพื้นที่สูง น้ำไม่ท่วม ส่วนพื้นที่บริเวณที่ตั้งของท่าอากาศยานหาดใหญ่ริมคลองคูตะเกา ซึ่งแต่เดิมมีความเจริญแต่เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงเป็นพื้นที่รับน้ำ(พื้นที่ต่ำและเป็นแอ่งกะทะ) จึงมีการชลอการขยายตัวของเมืองลง นอกจากนี้ในอนาคตคาดว่า พื้นที่ตำบลคองหงส์ที่มีประมาณ 34 ตารางกิโลเมตรมีแนวโน้มที่จะมีการขยายตัวมากขึ้น และหากไม่มีการจัดการพื้นที่ก่อนที่ความเจริญจะขยายมาถึงก็อาจจะทำให้หาดใหญ่มีปัญหาไม่แตกต่างจากเมืองใหญ่ ๆ อื่น ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร และ เชียงใหม่ เป็นต้น

พื้นที่อำเภอหาดใหญ่หนึ่งใน 16 อำเภอของจังหวัดสงขลา ที่เป็นเมืองเศรษฐกิจอันดับหนึ่ง ธุรกิจหนึ่งที่หลายฝ่ายยอมรับคือ การจำหน่ายของหนีภาษี และสามารถหาซื้อบุหรี่และสุราประเภทต่าง ๆ ได้ในราคาไม่แพงนัก ดังนั้นการขึ้นภาษีของรัฐบาลจึงอาจจะไม่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการตีมนักตีมนักดื่มและคนรุ่นใหม่ที่ต้องการทดลอง

ด้านการมองปัญหาแอลกอฮอล์ในประเทศดังที่กล่าวมาข้างต้นว่า การตีมนักดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยค่อนข้างสูงถึงแม้จะมีหลายกลุ่มพยายามวางมาตรการและสนับสนุนการไม่ตีมนักดื่มสุรา ขณะเดียวกันรัฐก็มีการขึ้นภาษีสรรพสามิตภาษีใบอนุญาตจำหน่ายสุรา แต่ก็ยังไม่ทำให้อัตราการจำหน่ายสุราและจำนวนผู้ตีมนักดื่มสุราลดลง ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพ สังคม คดีอาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งรัฐอาจจะต้องประเมินผลอย่างละเอียดและวางนโยบายที่ชัดเจน โดยมีการมอบอำนาจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้อำนาจในการดำเนินการกับผู้ละเมิดกฎหมายได้อย่างเต็มที่

พระราชบัญญัติควบคุมแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีทั้งสิ้น 7 หมวด 45 มาตรา โดยเฉพาะ มาตรา 27 ห้ามมิให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณวัดหรือสถานที่ที่มีการปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา ส่วนหอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สถานศึกษา เป็นต้น มาตรา 29 เน้นที่การห้ามขายแอลกอฮอล์ให้เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ มาตรา 31 และมาตราที่ 32 เน้นที่ การโฆษณา ประชาสัมพันธ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนการกำหนดระยะเวลาทางรอบ ๆ พื้นที่ที่ห้ามขายพบว่า พบ ดังกล่าวยังไม่ชัดเจน ด้านบทลงโทษ ในหมวด 7 บทลงโทษ ใน พรบ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 . ในกรณีกระทำผิดในมาตรา 27 28 29 และ 30 ยังเป็นโทษที่ไม่มีความรุนแรงคือ สูงสุดจำคุก 6 เดือน และมีอัตราค่าปรับสูงสุด 1 หมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ¹

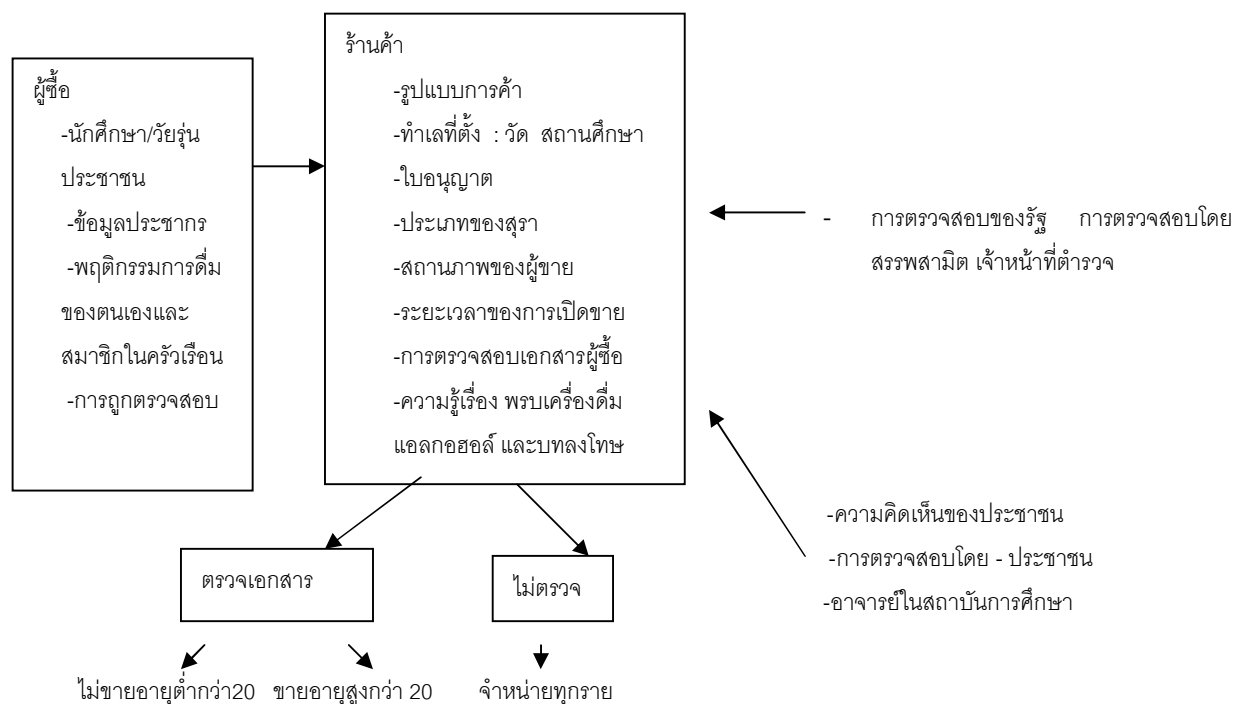
ในฐานะที่มีวิจัยเป็นบุคลากรทางการแพทย์ จึงตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีแนวคิดว่า การที่จะทราบว่ามี การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงบริการการจำหน่ายสุราในกลุ่มผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ในทางปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพหรือไม่ สถานที่จำหน่ายละเลยการปฏิบัติในการตรวจสอบอายุของผู้รับบริการมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้การใช้กระบวนการสอบถามอาจจะไม่ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง ดังนั้นจึงเลือกใช้การ"ล่อซื้อ" เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงและนำไปสู่การกำหนดวิธีการในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษา

- 1.ความชุกของร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์
- 2.การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์(ชั้นปีที่1) และนักศึกษาอายุมากกว่า 20 ปีบริบูรณ์(ชั้นปีที่ 4) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
- 3.ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อบทบาทในการแก้ปัญหาการจำหน่ายสุราแก่เด็กและเยาวชนซึ่งประกอบด้วยภาครัฐได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิต ภายใต้บทกำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551
- 4.ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป ผู้จำหน่าย และผู้นำชุมชน ใน 6 ชุมชน (3 ชุมชนในตำบลคองหงส์ และ 3 ชุมชนในตำบลหาดใหญ่) ต่อบทบาทในการแก้ปัญหาการจำหน่ายสุราแก่เด็กและเยาวชน ภายใต้บทกำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาในกลุ่มผู้จำหน่ายและผู้ซื้อสุรา ประเภทต่าง ๆ รอบสถานศึกษา คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีพิกัด โดยรอบจากรั้วมหาวิทยาลัยเป็นระยะทาง 500 เมตร

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.นำไปสู่การจัดวางยุทธศาสตร์เพื่อการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.ลดโอกาสในการเข้าถึงบริการของเด็กที่อายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์
- 3.สร้างความตระหนักแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4.เพื่อกระตุ้นให้เกิดการรณรงค์เพื่อปกป้องสิทธิของเด็กและเยาวชนในการเสี่ยงต่อการเข้าถึงการเป็นผู้ดื่มแอลกอฮอล์
- 5.สถานศึกษามีการกวดขันนักศึกษาในเรื่องการดื่มสุรา และสารประกอบแอลกอฮอล์อื่น ๆ รวมทั้งประกาศห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณสถานศึกษาอย่างเด็ดขาด
- 6.เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดพื้นที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทแก่ผู้ที่ไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ โดยมีการตรวจสอบบัตรประชาชนทุกรายในเขตรอบ ๆ มหาวิทยาลัย และสถานศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งสถานที่ทางศาสนา

หน่วยงานที่จะใช้ประโยชน์

- 1.งานกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 2.กระทรวงศึกษาธิการ
- 3.กรมสรรพสามิต
- 4.กรมตำรวจ
- 5.เทศบาลนครหาดใหญ่
- 6.สำนักควบคุมโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
- 7.สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- 8.โรงเรียนและสถานศึกษาในเขตเมืองที่มีร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์และสถานเริงรมย์อยู่ในบริเวณใกล้เคียง

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเสพของมีนเมา และสิ่งเสพติดที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญในปัจจุบัน โดยเฉพาะการดื่มสุรามีแนวโน้มสูงขึ้น ถือเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพของผู้เสพโดยตรง โดยพบว่ามียาเสพติดที่เกี่ยวกับอัตราการดื่มของคนไทยในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (2540-2550) สรุปว่า อัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นเกือบเท่าตัว โดยเฉพาะการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในคนไทยเฉลี่ยปีละ 13.59 ลิตร/คน และมีแนวโน้มว่าเด็กรุ่นใหม่จะดื่มมากขึ้น โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงเพิ่มจากร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 1.9% และเป็นที่จับตามองว่าพฤติกรรมของผู้ใหญ่ในปัจจุบันนี้ จะส่งผลต่อเยาวชนรุ่นต่อมาอย่างไร จากการศึกษาวิจัยด้านพฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีผลต่อพฤติกรรมกินเหล้าสูบบุหรี่ของวัยรุ่น โดย รุจา ไพบูลย์ อาจารย์ประจำภาควิชาพยาบาลศาสตร์ และคณะที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การอนามัยโลก (ประเทศไทย) ข้อมูลได้จากการสำรวจนักเรียนมัธยมศึกษาที่ 1-6 ในโรงเรียน 10 โรงเรียนทั้งในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด จำนวนกว่า 2,000 ครอบครัว โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพสำหรับนักเรียน และชุดคำถามสำหรับพ่อแม่ตอบ พบว่า วัยรุ่นร้อยละ 18.2% มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยที่ส่วนใหญ่กล่าวว่าดื่มเป็นครั้งคราวร้อยละ 16.6% และดื่มบ่อยจนถึงประจำร้อยละ 1.6% เด็กวัยรุ่นชายดื่มมากกว่าเด็กวัยรุ่นหญิง คือ พบร้อยละ 23.8% ของวัยรุ่นชายและร้อยละ 14.0% ของวัยรุ่นหญิงมีการดื่มแอลกอฮอล์ โดยดื่มบ่อยๆ หรือเป็นประจำร้อยละ 2.5%⁵

การดื่มสุรามีเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ เป็นสาเหตุ/ปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและก่อให้เกิดโรคไม่ติดต่อหรือโรคเรื้อรังต่างๆ ทำให้เสียชีวิตก่อนวัยอันควรหรือเกิดความพิการอย่างถาวรในประชากรทั้งดื่มและไม่ดื่ม ก่อให้เกิดปัญหาสังคม การทะเลาะวิวาท อาชญากรรม ปัญหาครอบครัว และอุบัติเหตุด้วย ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เรื่องการสำรวจพฤติกรรม การดื่มสุราของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2550 พบว่า มีแนวโน้มของจำนวนผู้ดื่มสุราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกลุ่มเด็กหญิงวัย 15-19 ปี ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มจำนวนขึ้นร้อยละ 90 และในปีพ.ศ. 2550 มีประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป 51.2 ล้านคน เป็นผู้ที่ดื่มสุรา 14.9 ล้านคน หรือร้อยละ 23.9 โดยผู้ชายยังคงดื่มสุรามากกว่าผู้หญิงประมาณ 6 เท่า ผู้ที่อยู่นอกเขตเทศบาลมีสำคัญในการเกิดปัญหาทะเลาะวิวาท อาชญากรรมและปัญหาอัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าผู้ที่อยู่ในเขตเทศบาล คือ ร้อยละ 31.0 และ 25.4 ตามลำดับ ส่วนเยาวชน มีอัตราการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์สูงเป็นอันดับสอง คิดเป็นร้อยละ 21.9 รองจากกลุ่มวัยทำงาน คือร้อยละ 34.4⁶

กล่าวโดยสรุปคือปัญหาสุรามีแนวโน้มที่จะพบในกลุ่มเด็ก วัยรุ่น และกลุ่มแรงงานมากขึ้นและเป็นสาเหตุที่สุขภาพของกลุ่มดังกล่าว

การดื่มสุรากับศาสนา⁷⁻⁹

เป็นที่ทราบทั่วกันว่า ศาสนาทุกศาสนาเน้นที่การไม่ดื่มสุรารวมถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท และถือว่าการทำผิดต่อพระเจ้าและทำผิดต่อตนเอง

ศาสนาอิสลามก็เป็นศาสนาหนึ่งที่เข้มงวดในเรื่องนี้ และถือว่าสุราหรือแอลกอฮอล์เป็นสิ่งต้องห้าม ดังนี้

ในประวัติศาสตร์ พบว่า พวกอาหรับในระหว่างยุคญาฮิลียะฮ์ชอบสุราและงานเลี้ยงที่มีการดื่มสิ่งมีนเมาเป็นอย่างมาก เพื่อทำลายสิ่งนี้ออกไปจากสังคมในขณะนั้น อัลลอฮ์ (ซบ.) ได้ใช้วิธีอันชาญฉลาดโดยให้การศึกษาอบรมและห้ามปรามอย่างเป็นขั้นตอน พระองค์ได้ให้พวกอาหรับเห็นชัดแจ้งว่าโทษของการดื่มสุรานั้นยิ่งใหญ่มากกว่าคุณ ในซูเราะฮ์ อัลบาคอเราะฮ์ อายะฮ์ 219 เป็นคำสั่งแรกเพื่อเตรียมไปสู่การห้ามโดยเด็ดขาด

“พวกเขาจะถามเจ้าเกี่ยวกับน้ำเมา และการพนัน จงกล่าวเถิดว่า ในทั้งสองนั้นมีโทษมาก และมีคุณหลายอย่างแก่มนุษย์ แต่โทษของมันทั้งสองนั้น มากกว่าคุณของมัน และพวกเขาจะถามเจ้าว่า พวกเขาจะบริจาคสิ่งใด? จงกล่าวเถิดว่า สิ่งที่เหลือจากการใช้จ่าย ในทำนองนั้นแหละ อัลลอฮ์จะทรงแจกแจงโองการทั้งหลายแก่พวกเจ้า หวังว่าพวกเจ้าจะได้ใคร่ครวญ”

เมื่ออัลลอฮ์ ลงโองการนี้มา มุสลิมจึงเลิกดื่ม แต่อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่ยังไม่เลิก และมักจะละหมาดในสภาพมีนเมา อ่านอัลกุรอาน ผิด ๆ ถูก ๆ โองการต่อมา (อันนิซาฮ์ 4.43) จึงลงมาในอิจเราะฮ์ศักราชที่ 4 ห้ามการนมาขณะมีนเมา

“ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! จงอย่าเข้าใกล้การละหมาด ขณะที่พวกเจ้ากำลังมีนเมาอยู่ จนกว่าพวกเจ้าจะรู้ สิ่งที่พวกเจ้าพูดและก็จะอย่าเข้าใกล้การละหมาด ขณะที่เป็นผู้มีญะนาบะฮ์ นอกจากผู้ที่ผ่านทางไปเท่านั้น จนกว่าพวกเจ้าจะอาบน้ำและหากพวกเจ้าป่วยหรืออยู่ในการเดินทาง หรือคนหนึ่งคนใดในพวกเจ้ามาจากที่ถ่ายทุกข์ หรือพวกเจ้าสัมผัสผู้หญิง แล้วพวกเจ้าไม่พบน้ำ ก็จงมุ่งสู่ดินที่ดี แล้วจงลูบใบหน้าของพวกเจ้าและมือของพวกเจ้า แท้จริงอัลลอฮ์เป็นผู้ทรงอภัย ผู้ทรงยกโทษเสมอ”

ผลที่เกิดขึ้นคือ พวกที่ดื่มสิ่งมีนเมาดังกล่าว ได้เปลี่ยนเวลาดื่มใหม่เพื่อไม่ให้ชนกับเวลาละหมาดหลังจากนั้นไม่นาน คำบัญชาเกี่ยวกับการห้ามสิ่งมีนเมาโดยสิ้นเชิงก็ได้ถูกส่งลงมาในซูเราะฮ์อัลมาอิดะฮ์

“ผู้ศรัทธาทั้งหลาย! ที่จริงสุราและการพนันและแท่นหินสำหรับเชือดสัตว์บูชาอันดี และการเสี่ยงตัวนั้นเป็นสิ่งโสมมอันเกิดจากการกระทำของชัยฏอน ดังนั้นพวกเจ้าจงห่างไกลจากมันเสียเพื่อว่าพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ”

ที่จริงชัยฏอนนั้นเพียงต้องการที่จะให้เกิดการเป็นศัตรูกันและการเกลียดชังกันระหว่างพวกเจ้าในสุราและการพนันเท่านั้น และมันจะหันเหพวกเจ้าออกจากการรำลึกถึงอัลลอฮ์ และการละหมาดแล้วพวกเจ้าจะยุติใหม่

และพวกเจ้าจงเชื่อฟังอัลลอฮ์ และจงเชื่อฟังร่อซูลเถิด และพึงระมัดระวังไว้ด้วย แต่ถ้าพวกเจ้าผินหลังได้ ก็พึงรู้เถิดว่าที่จริงหน้าที่ของร่อซูลของเรานั้น คือ การประกาศอันชัดเจนเท่านั้น

*คำว่า ชุกรฺ ในซูเราะฮ์ 4 : 43 ที่ใช้ในภาษาอาหรับ รวมถึงสิ่งมีนเมาทุกชนิดด้วย (ไม่ใช่แค่เหล้าอย่างเดียว) *

ยิ่งกว่านั้นถึงแม้ว่าสิ่งมีนเมาทุกอย่างในตัวของตัวเองเป็นสิ่งต้องห้ามก็ตาม ความผิดในเรื่องการดื่มสิ่งมีนเมาก็จะมีเป็นสองเท่าและบาปจะยิ่งหนักขึ้นหากทำละหมาดในขณะที่มีนเมา

ศาสนาพุทธกับสุรา

ในคำสั่งสอนของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบัญญัติไว้ตั้งแต่ครั้งพุทธกาลถึงโทษของสุราที่มีต่อคน ทรงเน้นการปฏิบัติในการสมทานศีลสำหรับบุคคลทั่วไปเริ่มจากศีลห้าที่คนทั่วไปสามารถปฏิบัติได้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงบัญญัติเป็นข้อห้ามไว้เพราะทรงเล็งเห็นถึงผลของสุราที่มีต่อการครองสติของคน และถือเป็นการอาบัติและผิดวินัยร้ายแรงของสงฆ์ด้วย ในทางหลักพุทธถือว่า สุราและของมีเมาเป็นความชั่ว ดังนี้

“วิถีชีวิตที่ดีเป็นแนวทางเพื่อถึงนิพพาน แต่วิถีชีวิตที่สวนทางนิพพาน จึงเป็นชีวิตที่ประกอบด้วยปัญหา เป็นชีวิตที่ไม่ดี ความดับแห่งปัญหาจึงเป็นหลักการตัดสินความดีและความชั่ว โดยเฉพาะการงดเว้นจากเจตนาเป็นเครื่องงดเว้นจากการเสพสุราเมรัยและของเมา อันศีลข้อที่ 5 ซึ่งเป็นหนทางดำเนินสู่ความหมดทุกข์”

ผลของการดื่มแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพและสังคม^{5, 10-12}

แอลกอฮอล์ในเครื่องดื่มทุกประเภท นอกจากจะมีผลต่อสุขภาพร่างกายแล้ว ยังทำให้ความสนใจในการเรียนลดลง สมาธิลดลง การทำงานที่ต้องการฝีมือแย่งลง ทำให้อารมณ์หงุดหงิด นิสัยและพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางก้าวร้าว ตามสถิติพบว่า ผู้ที่ดื่มสุราตั้งแต่อายุน้อยๆ จะเกิดปัญหาที่รุนแรงกว่าและแก้ไขยากกว่า และพวกที่ดื่มประจำ มักจะเป็นพวกสูบบุหรี่จนติด และมีโอกาสที่จะเสพยาเสพติดอื่นๆ มากกว่าคนทั่วไป

ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีหลายประการและมากขึ้นตามปริมาณที่ดื่มด้วยผลการศึกษาผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จังหวัดลพบุรี พบว่า กลุ่มที่ดื่มประจำเพศชายรายงานว่าเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทเป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ 45.6 ตามมาด้วยปัญหาสุขภาพ และปัญหาอุบัติเหตุร้อยละ 32.9 และ 30.1 ตามลำดับ ส่วนเพศหญิงที่ดื่มประจำรายงานว่าเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทปัญหาสุขภาพ และปัญหาอุบัติเหตุร้อยละ 33.2, 19.7 และ 4.8 ตามลำดับ และยังพบว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดอันตรายหรือปัญหากับผู้ดื่มมากขึ้นตามปริมาณการดื่มที่มากขึ้นด้วย โดยพบว่าอัตราส่วนของปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ดื่มทั้งด้านการทะเลาะวิวาทสุขภาพ และอุบัติเหตุมีมากที่สุดในกลุ่มที่ดื่มเครื่องดื่ม “ประจำ” ลดน้อยลงในกลุ่มที่ดื่ม “ครั้งคราว” และน้อยที่สุดในกลุ่มที่ “หยุดดื่ม” ปรากฏการณ์เช่นนี้เกิดทั้งผู้ดื่มผู้หญิงและผู้ชาย ดังนี้ ปัญหาการทะเลาะวิวาทเกิดกับชายดื่มประจำมากกว่าชายหยุดดื่มเกือบ 6 เท่า เกิดกับหญิงดื่มประจำมากกว่าหญิงหยุดดื่มเกือบ 14 เท่า ปัญหาสุขภาพของชายดื่มประจำเกิดขึ้นมากกว่าชายหยุดดื่มถึง 3 เท่ากว่า และในกลุ่มหญิงดื่มประจำสูงถึง 9 เท่า เมื่อเทียบกับหญิงที่หยุดดื่ม และปัญหาอุบัติเหตุ ซึ่งเกิดกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงนั้น เกิดกับชายดื่มประจำมากกว่าชายหยุดดื่มถึง 7 เท่า เกิดกับหญิงดื่มประจำสูงเกือบ 14 เท่า เมื่อเทียบกับผู้หญิงหยุดดื่ม ทั้งนี้การที่ผู้หญิงเลิกดื่มได้อาจเนื่องมาจากการยอมรับของสังคมไทยต่อการดื่มสุราในผู้หญิงน้อยกว่าการยอมรับการดื่มสุราของผู้ชาย แต่อย่างไรก็ตามการดื่มสุราไม่ว่าจะเป็นเพศใด อายุเท่าไรก็เป็นสิ่งที่ไม่ดีต่อสุขภาพเช่นเดียวกัน

สุราก่อให้เกิดโรคมามากมายและสร้างภาวะโรคเป็นอันดับต้นๆ ของปัจจัยเสี่ยงทั้งหลาย สำหรับปัญหาสุขภาพเรื้อรังนั้น องค์การอนามัยโลกคาดประมาณว่า ร้อยละ 30 ของการตายจากมะเร็งหลอดอาหาร โรคตับ โรคชัก อุบัติเหตุ จราจร ฆาตกรรม และการบาดเจ็บโดยเจตนา มีสาเหตุจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และในกลุ่มประเทศยุโรปที่มีอัตราการบริโภคพอๆ กับคนไทยนั้น 1 ใน 4 ของการตายในผู้ชายอายุระหว่าง 15-29 ปี นั้นมีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยอาจสรุปเป็นความเสี่ยงระหว่างผู้ไม่ดื่มและผู้ดื่มประจำทุกวัน ในปริมาณ 20.0-39.9 กรัมของแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ หรือเทียบได้กับเบียร์ 1-2 ขวดใหญ่ โดยประมาณดังนี้ แท้ง (spontaneous abortion) เสี่ยง 1.8 เท่า มารดาคลอดทารกน้ำหนักต่ำ (low birth weight) เสี่ยง 1.4 เท่า มะเร็งปากและช่องปาก (mouth and

oropharyngeal cancer) เสีย 1.8 เท่า มะเร็งหลอดอาหาร (esophagus cancer) เสีย 2.4 เท่า มะเร็งอื่นๆ เสีย 1.3 เท่า ความดันเลือดสูง เสีย 2.0 เท่า ตับแข็ง (liver cirrhosis) เสีย 9.5 เท่า หัวใจเต้นผิดปกติ (cardiac arrhythmias) เสีย 2.2 เท่า

ข้อมูลปัญหาสัมพันธภาพและสุขภาพจิตจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่มีขนาดปัญหาค่อนข้างใหญ่ซึ่งมีเด็กแต่ไม่ค่อยมีการพูดถึง ได้แก่ อัตราการติดสุรามีความสัมพันธ์กับภาวะความเครียดและอาการซึมเศร้าสูงมาก โดยมีผลการวิจัยพบดังนี้ ผู้ที่ติดสุราร้อยละ 51.2 มีความเครียดอยู่ในระดับสูงหรือรุนแรง ร้อยละ 48.6 มีอาการซึมเศร้าอยู่ในระดับที่ถือว่าควรจะไปพบแพทย์ ร้อยละ 11.9 มีความคิดอยากฆ่าตัวตาย ร้อยละ 11.3 มีความคิดอยากฆ่าผู้อื่น เด็กวัยรุ่นที่มีบิดาเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง มีความเสี่ยงต่ออาการเกิดปัญหาสุขภาพจิตมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีบิดาไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง 11.5 เท่า มารดาวัยรุ่นที่มีบิดาเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตมากกว่ามารดาวัยรุ่นที่มีบิดาไม่เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง 13.5 เท่า และผู้ติดสุราส่วนใหญ่ร้อยละ 64.3 มีบิดา มารดาหรือญาติที่ดื่มสุรา ปัญหาการหย่าร้างและเปลี่ยนงานในผู้ติดสุรามีแนวโน้มสูงเกินครึ่งหนึ่งของผู้ติดสุรา

จากรายงานประจำปีขององค์การอนามัยโลกปี ค.ศ. 2002 (พ.ศ. 2545)¹³ ที่มุ่งชี้ให้เห็นภาระโรค (disease burden) จากมุมมองความเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงพบว่า การบริโภคแอลกอฮอล์เป็นความเสี่ยงที่มีภาระโรคสูงเป็นอันดับ 5 รองจากภาวะขาดอาหาร เพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย (unsafe sex) ภาวะความดันเลือดสูง การบริโภคยาสูบ โดยการบริโภคแอลกอฮอล์นำมาซึ่งการตายก่อนวัยอันควรจากอุบัติเหตุ ความรุนแรง และโรคภัยไข้เจ็บมากมายซึ่งการบริโภคแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุสำคัญ¹⁴

ปฏิกิริยาแรกที่เกิดขึ้นทันทีที่ดื่มเหล้าแล้ว แอลกอฮอล์เข้าสู่ตับ เอนไซม์ในตัวคนเราจะเปลี่ยนแอลกอฮอล์เป็นสารตัวใหม่ ชื่อ อะเซตัลดีไฮด์ (acetaldehyde) แล้วเปลี่ยนต่อเป็นสารอะซิเตต (acetate) แล้วเคลื่อนตัวไปยังสมอง รวมไปถึงอวัยวะต่างๆ อีกมากมายหลายส่วน ผลจากการเคลื่อนตัวไปยังส่วนต่างๆ ทำให้ร่างกายแสดงอาการเริ่มตั้งแต่อาการสมองโปร่งโล่งสบายในระยะแรก แล้วค่อยๆ เปลี่ยนเป็นความรู้สึกคล้ายกับถูกบีบหนังกุร่างกายเริ่มผิผิวเย็น เคลื่อนไหวเซซัดเซเซ ลึนๆก็ชักจะแข็งๆ พูดจาอ้อแอ้หูอื้อตาตายและแดงกล้าไปด้วยฤทธิ์แอลกอฮอล์บางคนถึงขนาดความจำเสื่อมไปชั่วขณะถ้าดื่มต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ก็จะมาตามติดๆ ด้วยอาการคลื่นไส้อาเจียน และเกิดปฏิกิริยาผิผิวเย็นอื่นๆ ตามมาอีกนับไม่ถ้วน ปฏิกิริยาต่อมาเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากปฏิกิริยาแรก ส่งผลให้สมองเกิดการเปลี่ยนแปลง ปกติเซลล์สมองจะมีกลไกป้องกันตัวเอง โดยการเปลี่ยนแปลงผนังเซลล์ให้หนาขึ้นมากพอ ที่จะไม่ให้สิ่งแปลกปลอมเข้ามาทำลาย ดังนั้นเมื่อแอลกอฮอล์เดินทางมาสู่สมองเซลล์จะเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อป้องกันตัวเองอยู่ตลอดเวลา จนเกิดผลของอาการเมาค้างตามมาในที่สุด ปฏิกิริยาสุดท้ายเป็นกระบวนการแห่งเลือดของน้ำหรือของเหลวภายในร่างกาย แอลกอฮอล์เป็นสารที่ทำให้เกิดการปลดปล่อยของเหลวในร่างกาย โดยดูดซึมและขับถ่ายในรูปปัสสาวะและยังขับสารอาหารสำคัญ ๆ ออกมาอีกด้วย ในร่างกายจึงมีสารบางชนิดหลงเหลืออยู่ในปริมาณต่ำสุด เช่น แมกนีเซียม โปแตสเซียม รวมไปถึงวิตามินต่างๆ อีกหลายชนิด เช่น วิตามินบี 1 วิตามินบี 6 และวิตามินซี เป็นต้น

ผลกระทบแอลกอฮอล์ต่อกลุ่มวัยรุ่น¹⁵

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีผู้เสียชีวิตด้วยพิษแอลกอฮอล์ปีละ 150,000 คน เป็นสาเหตุการตายที่มากเป็นอันดับสาม รองจากบุหรี่ และการบริโภคอาหารที่ไม่สะอาดทุกปีเด็กทารก 12,000 คน ที่เกิดจากมารดาที่ดื่มแอลกอฮอล์จัด จะมีปัญหาสุขภาพและปัญหาด้านสติปัญญา การดื่มสุราในวัยรุ่นเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่ง ที่นำมาซึ่งความเสียใจของพ่อแม่ผู้ปกครอง ตลอดจนตัววัยรุ่นเองก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นที่พบได้บ่อยๆ ได้แก่ การสูบบุหรี่เกินขอบเขตจนเกิดการทะเลาะวิวาททั้งส่วนตัวหรือระหว่างกลุ่ม ซึ่งวัยรุ่นมีเลือดรักเพื่อนพ้องอย่าง

รุนแรง ปัญหาการศึกษาเล่าเรียนเนื่องมาจากไปหมกมุ่นอยู่กับการเที่ยวเตร่ การดื่มสุรา โดยเฉพาะเวลาติดดินค้า คั้นไม่มีเวลาให้กับบททบทวนบทเรียน ปัญหาเรื่องอุบัติเหตุจากการจราจรที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราในวัยรุ่น ปัจจุบันมีมากขึ้นเรื่อยๆ บางรายรุนแรงจนถึงแก่ชีวิต บางรายกลายเป็นคนพิการตลอดชีวิตตั้งแต่อายุน้อยๆ บางรายใช้เวลารักษาเป็นปีๆ ต้องออกจากโรงเรียน หมกมุ่นคิดที่คาดหวังว่าจะรุ่งเรือง เป็นภาระของพ่อแม่พี่น้อง ผู้ปกครองที่จะต้องดูแลช่วยเหลือ เป็นภาระของสังคมและของรัฐบาลที่จะต้องหาทางช่วยเหลือ ให้มีโอกาสทางสังคมดีขึ้น ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายของพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งโดยปกติวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะของการศึกษาเล่าเรียน ไม่มีรายได้จากการทำงาน เว้นแต่เงินที่พ่อแม่ผู้ปกครองให้ใช้จ่าย การดื่มสุราย่อมต้องใช้เงินมากขึ้น และจะเกิดปัญหาขึ้นได้กับครอบครัวที่ไม่มีรายได้มากนัก สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่ปัญหาของเรื่องอาชญากรรม ลักเล็กขโมยน้อย จนกระทั่งการปล้นจี้ก็เกิดขึ้นได้ เพื่อให้มีเงินเอาไปใช้จ่ายเที่ยวเตร่ ดื่มสุราหาเฮเซเช่นที่เคยปฏิบัติมา

เด็กวัยรุ่นเป็นผู้ที่เริ่มความคิด เรียนรู้เหตุผล ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นเด็กวัยรุ่นที่สมบูรณ์ และเป็นผู้ใหญ่ ในอนาคต วัยรุ่นเป็นระยะที่มีการเปลี่ยนวัยที่บุคคลมีการเจริญเติบโต และวุฒิภาวะจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นช่วงรอยต่อของชีวิตที่มีผลต่อสุขภาพวัยรุ่น โดยตรงหลายประการ ช่วงนี้ของชีวิตวัยรุ่นถือเป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงที่มากที่สุดในชีวิตระยะหนึ่ง ทั้งด้านการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ จิตสังคม และพฤติกรรมถือเป็นระยะในการเตรียมตัวเพื่อการมีหน้าที่รับผิดชอบสูงขึ้น และเป็นเวลาที่ต้องการการดูแลสุขภาพในหลาย ๆ ด้าน ทั่วประเทศมีจำนวนนักเรียนที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาถึงประมาณ 3 ล้านคน จากการศึกษาในอดีตเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงมีผลต่อภาวะสุขภาพได้แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นมีโอกาสได้รับอันตราย มีปัญหาสุขภาพจิต และสังคมเป็นอย่างมาก เมื่อศึกษาพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ระหว่างพฤติกรรมของพ่อแม่และลูก พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมดื่มของลูกวัยรุ่นมากที่สุดคือ พฤติกรรมการดื่มของพ่อ รองลงมาคือพฤติกรรมการดื่มของแม่ และปัจจัยสุดท้ายคืออายุของเด็กวัยรุ่น กล่าวคือ หากพ่อดื่มบ่อย รวมทั้งพ่อที่ดื่มบ่อย และเด็กวัยรุ่นเป็นเด็กวัยรุ่นที่อายุมากแล้ว วัยรุ่น จะมีพฤติกรรมการดื่มบ่อยขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่การศึกษานี้ไม่พบอิทธิพลของรายได้ครอบครัวต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ดังกล่าว^{16, 17} แต่พบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของพ่อแม่ว่า มีผลพฤติกรรมลูกวัยรุ่นในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยตรง จึงเป็นข้อคิดว่าพฤติกรรมที่พ่อ แม่ แสดงนั้นลูกได้เห็น และมีแนวโน้มที่จะทำตามหรือเลียนแบบ¹⁸

จากการสำรวจพฤติกรรมดื่มสุราของประชากรใน ปี 2554 พบว่าประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 53.9 ล้านคน เป็นผู้ดื่มสุราในรอบ 12 เดือนก่อนวันสัมภาษณ์ 17.0 ล้านคน(ร้อยละ 31.5) โดยผู้ชายมีอัตราการดื่มสูงกว่าผู้หญิงประมาณ 5 เท่า และกลุ่มวัยทำงาน(25-59 ปี) มีอัตราการดื่มสูงกว่ากลุ่มอื่น คือร้อยละ 37.3 และมีข้อสังเกตว่า กลุ่มผู้สูงอายุของไทยยังมีการดื่มสุราสูงถึงร้อยละ 16.6 สำหรับอายุเฉลี่ยที่เริ่มดื่มสุราโดยรวมจะเริ่มดื่มที่อายุ 20.3 ปี ผู้ชายจะเริ่มดื่มเร็วกว่า ผู้หญิง คืออายุ 19.4 และ 24.9 ปี ตามลำดับ

จากการสำรวจพฤติกรรมดื่มสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ในช่วงปี 2544-2554 พบว่า อัตราการดื่มสุราของประชากรในปี 2544-2550 มีแนวโน้มลดลง คือ จากร้อยละ 32.7 เพิ่มเป็นร้อยละ 30.0 แต่กลับเพิ่มขึ้นในปี 2552(ร้อยละ 32.0) และมีอัตราลดลงเล็กน้อยในปี 2554 (ร้อยละ 31.5) โดยในปี 2554 ผู้ชายมีอัตราการดื่มสุราสูงกว่าผู้หญิงเกือบ 5 เท่า แต่ มีข้อสังเกตว่าผู้หญิงมีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นจากปี 2552 (ร้อยละ 10.8 เป็น 10.9) ขณะที่ผู้ชายมีอัตราการดื่มลดลง (ร้อยละ 54.5 เป็น 53.4) ซึ่งการขึ้นลงของจำนวนผู้ดื่มสุราเมื่อมองถึงความสัมพันธ์กับนโยบายของรัฐในเรื่องการขึ้นภาษีสุราก็พบว่า มีผลต่อการบริโภคสุราของคนไทยแต่เป็นในระยะสั้น ๆ เพราะภายหลังจากการขึ้นภาษีหรือมีการรณรงค์ในระยะแรก ๆ ก็พบว่า มีผลต่ออัตราการดื่มที่มีแนวโน้มจะลดลง แต่เมื่อการดำเนินการขาดความต่อเนื่องและขาดความเข้มข้น ขาดการเอาใจจริงเอาใจสั่ง รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับเพดานภาษีและราคาสินค้า(แอลกอฮอล์) ที่เพิ่มขึ้นแนวโน้มที่จะเข้าสู่วัฏจักรเดิมก็กลับเข้ามาอีก

ในจำนวนผู้ที่ดื่มสุรา 17.0 ล้านคน เป็นผู้ที่ดื่มนานๆ ครั้ง 9.5 ล้านคน (ร้อยละ 55.8) และเป็นผู้ที่ดื่มสม่ำเสมอ 7.5 ล้านคน (ร้อยละ 44.2) โดยกลุ่มผู้ที่ดื่มสม่ำเสมอ (ดื่ม 5 วันต่อสัปดาห์ขึ้นไป) มีถึงร้อยละ 41.3 ซึ่งในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ดื่มทุกวันถึงร้อยละ 25.7

จากการสำรวจประเภทสุราที่ดื่มในรอบ 12 เดือนที่แล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ ดื่มเบียร์มากที่สุดคือร้อยละ 42.7 รองลงมาคือสุราขาว/สุรากลั่นชุมชน และสุราสี/สุราแดง ร้อยละ 27.3 และ 25.9 ตามลำดับ สำหรับสุราประเภทอื่นๆ มีไม่มากนัก (ร้อยละ 4.1) และพบว่า ในเขตเทศบาลสุราประเภทที่ นิยมดื่มในระดับต้นๆ คือเบียร์ และสุราสี/สุราแดง คือ ร้อยละ 48.4 และ 32.6 ตามลำดับ ในขณะที่ นอกเขตเทศบาลนิยมดื่มเบียร์และสุราขาว/สุรากลั่นชุมชน ร้อยละ 40.3 และ 32.8 ตามลำดับ สำหรับสุราประเภทไวน์ ในเขตเทศบาลมีสัดส่วนสูงกว่านอกเขตเทศบาล ซึ่งตรงข้ามกับประเภทยาตองเหล้า สุราแช่ ผักปั่น นอกเขตเทศบาล มีสัดส่วนของการดื่มสูงกว่าในเขตเทศบาล

ผลของแอลกอฮอล์ต่อการอยู่ร่วมกันในครอบครัว^{16, 19, 20}

ครอบครัวเป็นกลุ่มแรกที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มของคคนในครอบครัว การดื่มสุราส่งผลให้เกิดผลกระทบตามมามากมาย ไม่เฉพาะต่อผู้ที่ดื่มเท่านั้น แต่เกิดกับคนรอบข้างด้วย ครอบครัวที่มีสมาชิกดื่มเครื่องดื่มฯ แม้เพียง 1 คน ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจมากหรือน้อยตามความรุนแรงของปัญหา แต่หน่วยที่ต้องแบกรับภาระความเสียหายคือครอบครัว จากการวิจัยพบว่า ปัญหาที่เกิดในครอบครัวจากสามีที่ดื่มเครื่องดื่มฯ “ประจำ” แล้วทำร้ายร่างกายภรรยา เกิดขึ้นร้อยละ 5.7 และภรรยาที่ดื่ม “ประจำ” แล้วทำร้ายร่างกายสามีเกิดขึ้นร้อยละ 6.2 ของผู้ที่ดื่มประจำ มีข้อมูลยืนยันชัดเจนว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการใช้สุราโดยสุราเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว คิดเป็น 3.84 เท่าของครอบครัวที่ไม่มีปัญหาเรื่องสุรา พิจารณาจากฐานะทางสังคมของประเทศอ่อนแอลง เด็กและเยาวชนมีปัญหายาเสพติด เด็กยกพวกตีกัน สามีภรรยาทะเลาะทูปตีกันเพราะการดื่มเหล้า

ผลการวิจัยความรุนแรงในครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่ดื่มสุรามีความรุนแรงเกิดขึ้นเกือบ 4 เท่า ของครอบครัวที่ไม่ดื่ม ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว มีแนวโน้มน่าเป็นห่วง สถิติหย่าร้างพุ่งกว่า 60,000 รายต่อปี ข้อมูลจากองค์กรนิรโทษกรรมสากล พบว่ามีผู้หญิงทั่วโลกถูกกระทำรุนแรงปีละ 120 ล้านคน พบว่า ผู้หญิงไทยถูกทูปตีทำร้ายจากสามีหรือคู่อัยร้อยละ 20-50 ในปี 2544 มีผู้หญิงขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิผู้หญิง 217 คน แยกเป็นความรุนแรงในชีวิตคู่ 103 ราย หรือร้อยละ 47 ช่วงเดียวกันมูลนิธิผู้หญิงรับแจ้งการใช้ความรุนแรงในชีวิตคู่อรวม 228 กรณี ในจำนวนนี้ร้อยละ 72 เป็นการทำร้ายกันหรือทำร้ายตนเองจนถึงชีวิต สถิติความรุนแรงในครอบครัว พบว่าร้อยละ 39 เป็นสามีฆ่าภรรยา ร้อยละ 14 ภรรยาฆ่าสามี ภรรยาฆ่าตัวตายร้อยละ 5 แม่ฆ่าลูกร้อยละ 6 พ่อฆ่าลูกร้อยละ 7 ข้อมูลจากการศึกษาปัจจัยก่อความรุนแรงในครอบครัวโดยเก็บข้อมูลใน 7 ชุมชนกึ่งแออัดในกรุงเทพฯ จำนวน 578 ครอบครัว พบว่า 159 ครอบครัว หรือร้อยละ 27.5 มีความรุนแรงในจำนวนนี้ 133 ครอบครัว ใช้เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ แต่เมื่อเทียบอัตราต่อร้อยละของครอบครัวที่ไม่ดื่มสุราพบว่า ครอบครัวที่ไม่ใช้เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ พบว่าครอบครัวที่มีความรุนแรงใช้สุราร้อยละ 83.6^{4-6, 14}

ในการศึกษาเปรียบเทียบครอบครัวที่มีความรุนแรง 100 ครอบครัว กับครอบครัวที่ไม่ใช้ความรุนแรง 100 ครอบครัว จาก 7 ชุมชนรอบโรงพยาบาลรามธิบดี พบว่า ครอบครัวที่ใช้สุรามีโอกาสเกิดความรุนแรงในครอบครัวเป็น 3.84 เท่า เมื่อเทียบกับครอบครัวที่ไม่ใช้สุราการดื่มสุรานอกจากจะทำให้เกิดอันตรายแก่ครอบครัวผู้ดื่มแล้ว ยังทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนด้วย^๑

จากการสอบถามครัวเรือนที่ สมาชิกในครัวเรือนดื่มสุราและมีปัญหา พบว่า มีถึงร้อยละ 36.6 ที่มีปัญหา การใช้ความรุนแรงในครัวเรือน/ปัญหาความสัมพันธ์ในครัวเรือน รองลงมาร้อยละ 25.7 และ 23.1 มีปัญหา

เกี่ยวกับการประกอบอาชีพและการได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุ ส วนอีกร้อยละ 14.6 มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงกับบุคคลนอกครัวเรือน ซึ่งเมื่อพิจารณาครัวเรือนที่มีปัญหาจากสมาชิกในครัวเรือนดื่มสุร่าทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล พบว่า มีลำดับของปัญหาไม่แตกต่างกัน มีเพียงสัดส่วน วนปัญหาการใช้ความรุนแรงในครัวเรือน/ปัญหาความสัมพันธ์ในครัวเรือน ซึ่งพบว่านอกเขตเทศบาลมีสัดส่วนที่ สูงกว่าในเขตเทศบาล คือร้อยละ 37.5 และ 34.2 ตามลำดับ

ผลกระทบด้านปัญหาอุบัติเหตุและการบาดเจ็บ

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุร่าของประชากร เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2519 สำหรับการสำรวจครั้งนี้เป็นครั้งที่ 13 ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2554 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลประชากรอายุตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไปที่เป็นสมาชิกในครัวเรือนตัวอย่าง แต่ในการรายงานจะนำเสนอผลการสำรวจของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เพื่อสามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลของประเทศต่างๆได้ตามข้อเสนอแนะขององค์การอนามัยโลก (WHO) ซึ่งสรุปผลการสำรวจที่สำคัญ พบว่า ในการเฉลิมฉลองของเทศกาลแห่งความสุขเหล่านี้ยังคงมีความเชื่อที่ผิดๆ ที่ต้องสังสรรค์กันด้วยสุร่าหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของการเกิดอุบัติเหตุในระหว่างการเดินทางที่ส่งผลให้สูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก

จากสถิติอุบัติเหตุจราจรทางบกในช่วงเทศกาลปีใหม่ และสงกรานต์ ช่วง 7 วันอันตรายนับตั้งแต่ปี 2549 – 2555 พบว่า มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลนี้เป็นจำนวนมาก โดยในช่วงปีใหม่จะมากกว่าวันสงกรานต์ ซึ่งอาจเป็นเพราะวันขึ้นปีใหม่เป็นช่วงฤดูท่องเที่ยว (High Season) ด้วยจึงทำให้คนนิยมเดินทางท่องเที่ยวกันมากที่สุด²¹

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากสุร่าหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากที่สุด แม้หลายฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชนจะร่วมมือร่วมใจกันรณรงค์ “เมาไม่ขับ” เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุก็ตามแต่ก็ยังคงเป็นสาเหตุอันดับต้นๆ ของการเกิดอุบัติเหตุ แม้จะมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 25.6 ในปี 2552 เหลือร้อยละ 19.8 ในปี 2553 ก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า การขับรถเร็ว/ขับรถตัดหน้า/ขับรถตามกระชั้นชิด มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งพฤติกรรมการขับรถแบบนี้มีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ทั้งสิ้น

สำนักงานสถิติแห่งชาติพบข้อมูลที่น่ากังวลเกี่ยวกับการดื่มสุร่าของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งพบว่าผู้ชายกว่าร้อยละ 50 ดื่มสุร่าแม้จะมีแนวโน้มลดลง ก็ตามแต่ยังถือว่ามึ้อัตรการดื่มสุร่าที่ค่อนข้างสูง ขณะที่ผู้หญิงไทยประมาณ 1 ใน 10 ก็เป็นนักดื่มเช่นเดียวกันและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างน่าตกใจ

กลุ่มวัยทำงาน (อายุ 25-59 ปี) มีการดื่มสุร่าที่สูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาเป็นกลุ่มวัยรุ่น (อายุ 15-24 ปี) และกลุ่มวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ซึ่งพฤติกรรมการดื่มสุร่าของคนไทยเช่นนี้นับเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ก่อให้เกิดการสูญเสียต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย

สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์

รายงานผลการวิจัยจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ระบุว่า ผลกระทบการที่รัฐเปิดเสรีตลาดการผลิตสุร่าทำให้โอกาสควบคุมผู้ผลิตสุร่าเป็นไปได้ยาก เนื่องจากแหล่งผลิตมีอยู่กระจัดกระจายมากขึ้น และรัฐไม่สามารถควบคุมกำลังการผลิตได้ ทำได้เพียงการขึ้นภาษี ซึ่งไม่อาจควบคุมความต้องการบริโภคได้ เพราะมีปัญหาเรื่องสุร่าเถื่อนที่ทดแทนกันได้ ทำให้ออกจากจะควบคุมปริมาณการผลิตไม่ได้ ยังควบคุมการบริโภคไม่ได้ด้วยปัญหาสุร่านำเข้าจากประเทศแถบอาเซียน ที่ปัจจุบันอาศัยช่องทางภาษีจากข้อตกลงอาฟต้าในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เก็บภาษีไม่เกินร้อยละ 5 ทำให้สุร่าจากประเทศนอกเขต ตกลงใช้ช่องทางนำเข้าจากประเทศ

ฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย สุราต่างประเทศจึงมีราคาถูกลง โดยตลาดสุราในประเทศไทยขณะนี้ ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 72 คือเหล้าขาว ซึ่งผู้บริโภคคือประชาชนระดับรากหญ้าที่มีรายได้น้อยเป็นส่วนใหญ่ โดยมักพบการดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยเกือบทุกเทศกาลทั้งงานบุญและงานรื่นเริงไม่เว้นแม้แต่งงานศพ รวมทั้งทุกสภาวะของอารมณ์ เช่น เศร้า ดีใจ เป็นต้น เหตุผลของการดื่มแอลกอฮอล์พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างผู้ชายกับผู้หญิง โดยผู้ชายให้เหตุผลในการตัดสินใจดื่มครั้งแรกว่า อยากทดลอง รองลงมาคือเพื่อนชวน สำหรับเหตุผลของผู้หญิงคือ อยากทดลอง รองลงมาคือเพื่อเข้าสังคม และดื่มเพื่อสุขภาพ โดยผู้ชายจะเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงอายุที่น้อยกว่าผู้หญิงและให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า “รับรองว่าไม่ติด/เลิกได้” นอกจากนี้ยังคิดว่า การติดแอลกอฮอล์ดีกว่าการติดสารเสพติดอื่น ๆ เพราะไม่เป็นสิ่งผิดกฎหมาย^{12, 22, 23}

แนวโน้มของการดื่มทั้งผู้ชายและผู้หญิงจะมีอายุน้อยลงเรื่อยๆ โดยสุราไทยและเบียร์เป็นเครื่องดื่มของคนในเขตเมือง ส่วนสุราขาวและยาตองเป็นเครื่องดื่มของคนในเขตชนบท เหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้ดื่มไม่คิดจะเลิกดื่มก็คือ เพราะต้องเข้าสังคม สังสรรค์ และดื่มเพื่อสุขภาพ ร่างกาย โดยคิดว่า ดื่มเพียงเล็กน้อยไม่เป็นไร ส่วนเหตุผลเกี่ยวกับสุขภาพจิตคือ เพื่อความสนุกสนาน คลายเครียด จากเหตุผลเหล่านี้ ทำให้ได้ข้อสังเกตว่า ผู้ที่ดื่มสุราโดยไม่คิด จะเลิกดื่ม นั้น อาจไม่รู้ตัวว่าตนเองกำลังตกอยู่ในสถานะ “ติดสุรา” ไม่ว่าจะทางร่างกายหรือจิตใจก็ตาม

โดยสรุปแล้ว ผู้บริโภคแอลกอฮอล์ ในประเทศไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทุกปี และมีแนวโน้มว่า จะเริ่มดื่มตั้งแต่อายุยังน้อย ปัญหาของการดื่มแอลกอฮอล์ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในผู้ชายเท่านั้น การดื่ม แอลกอฮอล์ในผู้หญิงเริ่มมีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น และเหตุผลของการดื่มที่มีอิทธิพลสำคัญคือ อยากทดลอง เพื่อนชักชวน และค่านิยมทาง สังคม ทั้งนี้ไม่ว่า ทุกคนที่ดื่มแอลกอฮอล์ จะต้องติดแอลกอฮอล์เสมอไป มีเพียงคนกลุ่มหนึ่งเท่านั้นที่จัดว่าเป็นกลุ่มที่มีปัจจัย เสี่ยงสูงที่จะกลายเป็นคนที่ติดแอลกอฮอล์ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภค แอลกอฮอล์โดยรวมแล้ว ยังมีปัจจัยที่ควรคำนึงถึง 3 ประการ คือ ปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการเริ่มบริโภคแอลกอฮอล์ ปัจจัยที่เสี่ยงต่อการติดแอลกอฮอล์ และปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการบริโภคแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเยาวชน

ผลสำรวจจากนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลพบุรี พบว่า นักเรียนชายและหญิงที่ดื่มสุราซึ่งมีอายุ 14-16 ปี ในปัจจุบัน ระบุว่าเริ่มดื่มตั้งแต่อายุระหว่าง 13-14 ปี ด้วยอัตราส่วนสูงที่สุดประมาณร้อยละ 44 และ 46 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนชายและหญิงที่อายุปัจจุบัน 17-20 ปี ระบุว่าเริ่มดื่มเมื่ออายุ 15-16 ปี สูงสุดด้วยอัตราใกล้เคียงกัน คือ ประมาณร้อยละ 43 และ 40 ตามลำดับ มีแนวโน้มว่านักเรียนเริ่มหัดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เมื่ออายุน้อยลงเรื่อยๆ¹³

อดิศวร์ หลายชูไทย และคณะวิจัยศึกษาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักเรียนในจังหวัดลพบุรีดื่มบ่อยที่สุด พบว่า นักเรียนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณครึ่งหนึ่งดื่มสุราไทย นักเรียนที่ดื่มจำนวน 1 ใน 4 เลิกดื่มเบียร์ ขณะที่จำนวนนักเรียนที่ดื่มสุราต่างประเทศและไวน์คูลเลอร์เท่ากันคือประมาณ 1 ใน 10 ส่วนที่เหลือดื่มสุราขาวบ้าง สุราเถื่อนบ้าง ยาตองบ้าง สำหรับเหตุผลในการเลือกดื่มสุราไทยของนักเรียนทั้งชายและหญิงตรงกันคือ สุราไทยหาซื้อได้ง่าย ดื่มแล้วสนุกสนาน ส่วนเหตุผลในการเลือกดื่มเบียร์ทั้ง 2 กลุ่มเห็นตรงกันคือดื่มแล้วไม่เมาและมีแอลกอฮอล์น้อย^{13, 20}

จากรายงานการดื่มสุราของเยาวชนประเทศสหรัฐอเมริกา^{15 24, 25} พบว่า

- แอลกอฮอล์เป็นต้นเหตุของการเสียชีวิตของเยาวชนวัยรุ่นโดยเฉพาะ จะก่อให้เกิดปัญหาการกดยนต์วัยรุ่น บาดเจ็บบาดเจ็บแผลอื่น ๆ ซ้ำตัวตาย, ข่มขืนวันและครอบครัวและปัญหาโรงเรียน
- ทุกวันโดยเฉลี่ย 11,318 เยาวชนอเมริกัน (12-20 ปี) ลองแอลกอฮอล์ครั้งแรกเมื่อเทียบกับ 6488 สำหรับกัญชา; 2786 สำหรับโคเคนและ 386 สำหรับ heroin

- แอลกอฮอล์คือโกลดโดยที่ใช้มากที่สุดและยาที่ถูกทารุณกรรมในของวัยรุ่น America . ตามที่การสำรวจแห่งชาติเกือบหนึ่งในสาม (31.5%) ของนักเรียนมัธยมรายงานดื่มอันตราย (5 + เครื่องดื่มในการตั้งค่า) ในช่วง 30 วันก่อนการสำรวจ
- เด็กที่ดื่มสุราโดย 7th grade มีแนวโน้มที่จะรายงานปัญหาทางวิชาการการใช้สารและพฤติกรรมก่อกวนทำผิดในมัธยมและโรงเรียน . By เด็กผู้ใหญ่แอลกอฮอล์ใช้ต้นเชื่อมโยงกับปัญหาการจ้างงานที่ผิดวัตถุประสงค์อื่น ๆ และทางอาญา และพฤติกรรมความรุนแรงอื่นๆ
- เยาวชนที่เริ่มดื่มก่อนอายุ 15 เป็นเวลาสี่มีแนวโน้มที่จะพัฒนาพิษสุราเร็วกว่ากลุ่มที่เริ่มดื่มที่ 21 ปี
- กว่า 1,700 นักศึกษาในสหรัฐอเมริกาถูกฆ่าตายในแต่ละปีประมาณ 4.65 วันที่บาดเจ็บจากแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวข้องกับการ

แบบแผนการดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนไทย

ประชากรไทยดื่มสุราเป็นประจำเกือบ 1 ใน 6 ในปี พ.ศ. 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจพบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปร้อยละ 17.8 ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์เป็นประจำ และร้อยละ 14.9 ดื่มนานๆ ครั้ง ส่วนประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ประชากรนิยมดื่มมากที่สุด ได้แก่ เบียร์และสุราขาว คิดเป็นร้อยละ 33.0 และ 32.3 ตามลำดับผู้ที่ดื่มประจำส่วนใหญ่เลือกสุราขาวเป็นเครื่องดื่มประจำ สุราไทยเป็นเครื่องดื่มที่นิยมดื่มรวมเป็นกลุ่ม สุราจีนและยาดองเป็นเครื่องดื่มสำหรับการดื่มคนเดียว ส่วนเบียร์ผู้ชายจะดื่มเป็นกลุ่ม แต่ผู้หญิงจะดื่มเบียร์คนเดียว สุราขาวสำหรับผู้ชายนั้นจะดื่มทั้งเป็นกลุ่มและดื่มคนเดียว แต่ผู้หญิงจะดื่มสุราขาวเป็นกลุ่มมากกว่า^{6 13,20} โครงการการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อหามาตรการทางเลือกป้องกันและแก้ไข ซึ่งดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2539-2541 ที่จังหวัดลพบุรี พบว่า เครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมของครัวเรือนในจังหวัดลพบุรี ได้แก่ สุราไทยหรือที่ชาวบ้านเรียกว่าสุราแดง มี 3 ยี่ห้อ คือ แม่โขง หงษ์ทอง และแสงทิพย์ สุราขาวที่ชาวบ้านเรียกเหล้าขาวหรือ 35 ดีกรี สุราจีนหรือที่ชาวบ้านเรียกสุราเซียงซุน เบียร์ คือ สิงห์และช้าง และยาดอง มีการแบ่งกลุ่มผู้ดื่มเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ดื่มเป็นประจำซึ่งดื่มทุกวันหรือเกือบทุกวันโดยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือ 2 ชนิดอย่างสม่ำเสมอ อีกกลุ่มคือกลุ่มผู้ดื่มเป็นครั้งคราวเป็นผู้ที่ดื่มแต่เฉพาะเมื่อมีงานรื่นเริง งานเทศกาลหรือโอกาสสังสรรค์ กลุ่มที่ดื่มประจำส่วนมากร้อยละ 60.1 เลือกสุราขาวเป็นเครื่องดื่มประจำ ผู้ที่ดื่มเป็นประจำประมาณครึ่งหนึ่งเป็นพวกดื่มคนเดียว อีกครึ่งหนึ่งเป็นพวกที่ต้องดื่มเป็นกลุ่ม เช่น ดื่มกับเพื่อนบ้านหรือที่ทำงาน สุราไทยเป็นที่นิยมของผู้ดื่มเป็นกลุ่มมากกว่าผู้ดื่มคนเดียวตรงข้ามกับสุราจีนและยาดอง ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้ดื่มสุราคนเดียวมากกว่าดื่มเป็นกลุ่ม สำหรับเบียร์มีลักษณะต่างกันระหว่างผู้ดื่มหญิงกับผู้ดื่มชาย คือ เบียร์นั้นเป็นที่นิยมของผู้ชายที่ดื่มเป็นกลุ่มมากกว่าผู้ดื่มคนเดียว แต่ตรงข้ามกับผู้หญิงซึ่งนิยมดื่มเบียร์คนเดียวมากกว่าดื่มเป็นกลุ่ม นั่นหมายความว่าสุราไทยเป็นเครื่องดื่มที่นิยมดื่มรวมเป็นกลุ่มสุราจีนและยาดองเป็นเครื่องดื่มสำหรับดื่มคนเดียว ส่วนเบียร์ผู้ชายจะดื่มเป็นกลุ่ม แต่ผู้หญิงจะดื่มเบียร์คนเดียว สุราขาวสำหรับผู้ชายนั้นจะดื่มทั้งเป็นกลุ่มและดื่มคนเดียว แต่ผู้หญิงจะดื่มสุราขาวเป็นกลุ่มมากกว่าเครื่องดื่มที่ผู้หญิงนิยมดื่มมากกว่าผู้ชาย ได้แก่ น้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์ไวน์พื้นบ้าน/สพายไวน์ชาวบ้านทำเองผู้ที่ดื่มเป็นครั้งคราวส่วนใหญ่จะดื่มเป็นกลุ่ม เบียร์และสุราไทยใช้เป็นเครื่องดื่มกับกลุ่มเพื่อนที่ทำงาน (เพื่อนในวิถีชีวิตแบบใหม่) ส่วนสุราขาวใช้เป็นเครื่องดื่มกับกลุ่มเพื่อนบ้าน(เพื่อนในวิถีชีวิตดั้งเดิม)

สำหรับกลุ่มผู้ดื่มเป็นครั้งคราว เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมรวมกลุ่มทางสังคมอย่างชัดเจน ผู้ดื่มเป็นครั้งคราวกว่าร้อยละ 80 มักดื่มเป็นกลุ่มกับเพื่อนบ้าน ญาติ เพื่อนที่ทำงาน และกับลูกน้อง พฤติกรรมการดื่มมีความแตกต่างระหว่าง

ชนิดเครื่องดื่มน้ำกับกลุ่มที่ดื่มด้วย กล่าวคือผู้ชายที่ดื่มสุราไทยและผู้ชายที่ดื่มเบียร์มักจะดื่มกับเพื่อนที่ทำงานเป็น ส่วนมาก คือ ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 39.4 แต่ผู้ชายที่ดื่มสุราขาว จะดื่มกับญาติกับคู่รักมักจะดื่มเบียร์หรือสุราขาว ร้อยละ 24.5 และ 23.7 ตามลำดับ ส่วนผู้หญิงไม่ว่าจะดื่มสุราไทย เบียร์ หรือสุราขาว ก็มักจะดื่มกับเพื่อนบ้านเป็น ส่วนมาก ร้อยละ 62.2, 58.3 และ 67.4 แรงงานสูงอายุนิยมดื่มสุราขาว แรงงานวัยกลางคนนิยมดื่มสุราไทย และ แรงงานวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้นนิยมดื่มเบียร์ ส่วนการสำรวจแรงงานในจังหวัดลพบุรี พบว่าเบียร์เป็นเครื่องดื่มซึ่งเป็นที่ นิยมในกลุ่มแรงงานที่อายุต่ำกว่า 19 ปี กลุ่มอายุ 20-29 ปี และ 30-39 ปี ส่วนแรงงานอายุ 40-49 ปี จะนิยมดื่มสุราไทย มากที่สุดและผู้ที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป นิยมดื่มสุราขาว ส่วนใหญ่ผู้ใช้แรงงานจะดื่มสุราเป็นครั้งคราว ผู้ใช้แรงงานชายเกือบ ครึ่งรายงานว่าดื่มเฉลี่ยแต่ละครั้ง 1 ขวดแบน (350-375 มล.) ขณะที่อีก 1 ใน 5 ของแรงงานชายดื่มแต่ละครั้งเฉลี่ย 1 ขวดกลม (750 มล.)⁴

นวนลดา อาภาศัพพะกุล และคณะ (2553)²⁶ พบว่า พฤติกรรมการดื่มเหล้าของคนไทยในอำเภอบางใหญ่ เปลี่ยนแปลงไปหลังจากที่ได้รับผลกระทบจากการขึ้นราคาภาษีสุรา ทำให้คนที่มีรายได้ไม่มากนักหันมาดื่ม”ยาของ เหล้า” แทน “เหล้าแดง” เนื่องจากราคาที่ถูกลงกว่า บวกกับความเชื่อในเรื่องสรรพคุณว่าเป็น”ยา” ที่มาจากสมุนไพร และ ทำให้ผู้ดื่มมีแรง มีความสามารถทางเพศ นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่น คือ ราคาไม่แพง และ ปริมาณความเข้มข้นของ แอลกอฮอล์ค่อนข้างสูง (35-40 ดีกรี) รูปแบบการดื่มเป็นการดื่มเป็นกลุ่มพวกพ้อง

รูปแบบของการดื่มในวัยรุ่นปัจจุบัน พบว่า “เหล้าปั่น” เป็นเครื่องดื่มที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่น เพราะความเชื่อว่ามี ส่วนของน้ำผลไม้ มีการผสมแอลกอฮอล์ในปริมาณที่ไม่มาก

ด้วยช่องทางทางการค้าที่อาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย และความเห็นแก่ได้ของผู้ประกอบการ จนลึ้มคิดถึง เยาวชนที่เป็นอนาคตของชาติในวันข้างหน้า โดยทุกวันนี้ "เหล้าปั่น" ก็กลายเป็นกระแสที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นอย่าง กว้างขวางไปโดยปริยาย

จากผลการศึกษาในปี 2550 ของ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ที่สำรวจกลุ่ม ตัวอย่างเยาวชนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับ ปวช. จำนวน 53,010 คน ใน 24 จังหวัด²³ พบข้อมูลที่น่าสนใจว่า

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายในระดับ ม.2 เคยมีประวัติเคยดื่มแอลกอฮอล์แล้วถึงร้อยละ 33.7 และหญิงร้อยละ 22.1 โดยเฉลี่ยอายุเมื่อเริ่มดื่มครั้งแรกเท่ากับ 11.9 ปี และ 12 ปี ตามลำดับ ซึ่งแน่นอนว่าจากสาเหตุเหล่านี้ย่อม นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเด็กวัยเรียนที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างน่าตกใจด้วยเช่นกัน

ส่วนสาเหตุในการดื่มก็มีหลากหลายไม่ว่าจะเป็น ดื่มง่าย เพื่อนชักชวน รวมไปถึงกลยุทธ์ในการขาย ทั้งใน เรื่องของรูปแบบภาชนะที่ใช้ในการใส่ที่โปร่งใส เพื่อให้เห็นถึงสีสันของเหล้าปั่นได้อย่างชัดเจน เรื่องของราคาที่ถูกทำให้ เยาวชนสามารถซื้อหาได้ง่าย รวมไปถึงบรรยากาศในการตกแต่งร้านเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมาย ที่มีหลากหลายแนวเพื่อเรียกให้กลุ่มวัยรุ่นสนใจ ร้านเหล้าปั่นส่วนใหญ่ มักจะตั้งอยู่ในละแวกเดียวกับสถานศึกษาแทบ ทั้งสิ้น ซึ่งจากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้แน่นอนว่าทำให้เอื้อประโยชน์ต่อการเกิดนักดื่มหน้าใหม่ ทั้งในกลุ่มเด็กเยาวชนและ สตรีได้ไม่ยาก อีกทั้งการจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขายแบบ ลด แลก แจก แถม ก็เป็นปัจจัยหนุนที่ช่วยเพิ่มปริมาณการ ดื่มได้เป็นอย่างดี²⁷

การล่อซื้อ กระบวนการเพื่อการหาความจริงที่เป็นรูปธรรม²⁸⁻³¹

การล่อซื้อ เป็นกระบวนการที่นิยมใช้ในการจับกุมผู้กระทำความผิดทางกฎหมาย การเลือกใช้วิธีนี้ทำให้ได้ทราบถึง ข้อเท็จจริงและพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายระดับหนึ่ง กระบวนการนี้มักถูกเลือกใช้กรณีกับผู้วิฉัยไม่สามารถอธิบาย ปραฏการณณ์ที่เกิดขึ้น แต่การล่อซื้ออาจจะทำให้สถานการณ์หรือตัวเลขที่เกิดขึ้นบิดเบือนไปจากสถานการณ์ปกติ เนื่องจากเป็นสถานการณ์บังคับตามที่ผู้ดำเนินการจัดทำขึ้น เช่น การระวางตัวของผู้กระทำความผิดเพราะความไม่ไว้ใจ

ในผู้ที่แสดงหรือทำหน้าที่เป็นตัวล่อ หรือบริบทโดยรอบของห้วงเวลา เป็นต้น การล่อซื้อต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน เพราะบางครั้งอาจจะต้องแฝงตัวเข้าไปอยู่ในกลุ่มจนเกิดความคุ้นชิน เช่น การล่อซื้อยาเสพติด การล่อซื้อบริการทางเพศ เป็นต้น มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ใช้กระบวนการล่อซื้อมาใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ก็จะใช้กระบวนการล่อซื้อเช่นกัน

การล่อซื้อ มักเห็นกระบวนการนี้ในการจับกุมผู้กระทำผิด ในต่างประเทศการล่อซื้อเป็นกระบวนการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยในกลุ่มที่ไม่ต้องการเปิดเผย เช่น หญิงขายบริการ ผู้ใช้สารเสพติด ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลตามสถานการณ์ที่เป็นจริง แต่สำหรับประเทศไทย มักใช้ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ ใช้เป็นข้อมูลในการจับกุมเนื่องจากการจับกุมต้องจับกุมขณะกระทำผิด หรือ การปฏิบัติซึ่งหน้า

ผู้วิจัยเคยใช้กระบวนการพรางตัวเพื่อประเมินการจัดบริการของสถานบริการในอำเภอหาดใหญ่และพบว่า ได้ข้อมูลที่แท้จริง ได้พบสถานการณ์ที่เป็นจริงมากกว่าการประเมินผลโดยการสัมภาษณ์หรือการตรวจเยี่ยม แต่อย่างไรก็ตามก็ใช้กระบวนการสังเกต และสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์และอธิบายความได้

Forster และคณะ(1994) ศึกษาอัตราการจ่ายเงินของวัยรุ่นในการซื้อเหล้าจากร้านค้าโดยซื้อนอกร้าน โดยไม่มีการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนหรือตรวจสอบอายุ ในการอนุญาตขายเหล้าแบบขายปลีกหรือขายเหล้าผสม โดยการล่อซื้อโดยผู้ซื้ออายุมากกว่า 21 ปี แต่ท่าทางหน้าตาคล้ายอายุ 19 ปี จากการศึกษา พบว่า ผู้ซื้อร้อยละ 47 ของผู้ซื้อทั้งสิ้น 336 คน ที่มาซื้อเบียร์ไม่มีการตรวจสอบบัตรประชาชนหรืออายุ มากกว่าร้อยละ 45 ของผู้ประกอบการขายเบียร์ให้กับกลุ่มเหล่านี้อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง โดยไม่มีการตรวจ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงการที่ผู้ทำธุรกิจที่ขายเหล้าแก่กลุ่มนั้นนอกร้านผู้ซื้อจะซื้อแล้วนำกลับไปดื่มที่อื่น ซึ่งในประเทศสหรัฐยังมีธุรกิจประเภทนี้อยู่ทำให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงบริการได้ ดังนั้นสิ่งที่ต้องตระหนักจากผลการศึกษาครั้งนี้คือ การให้ความสนใจในเรื่องแบบแผนของการดื่มและปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเหล้า

Forster และคณะ(1995) ศึกษาการขายเหล้าแก่เด็กวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดเขาใช้วิธีการปลอมตัวเพื่อ “ล่อซื้อ” โดยให้ผู้ที่มีอายุ 21 ปี บริบูรณ์ ที่มีลักษณะหน้าตาอ่อนกว่าอายุจริง ไปซื้อเบียร์ในร้านที่อยู่นอกส่วนพื้นที่บริเวณที่จำหน่ายเหล้า และร้านที่ไม่มีการดื่มในร้านเหล้า ใน 24 ชุมชน โดยมีกลุ่มที่ซื้อเหล้านอกพื้นที่ขายเหล้า มี 395 ราย ส่วนกลุ่มที่ดื่มในร้านมี 492 ราย พบว่า ร้อยละ 50 สามารถซื้อนอกร้านได้ และร้อยละ 52 สามารถซื้อได้และดื่มในร้าน สิ่งที่น่าสนใจคือ การซื้อขายจะง่ายเมื่อผู้ชายเป็นผู้ขายและอายุต่ำกว่า 30 ปี

Montgomery, J. M. และคณะ(2006) ได้ทำการประเมินการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายเหล้าแก่เด็กวัยรุ่นในพ้อยต์ขายปลีก โดยการล่อซื้อโดยเด็กที่มีอายุต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดและตำรวจก็จะดำเนินการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายใน 50 รัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งพบว่า องค์การในท้องถิ่นที่มีบทบาทในการตรวจสอบความปลอดภัยของชุมชน ตำรวจ และนายอำเภอ มีบทบาทในการผลักดันการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ในภาครัฐของรัฐบาลไทยมีการกำหนดเป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก การคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมถึงการกำหนดอายุของผู้ที่จะดื่มแอลกอฮอล์หรือเหล้าประเภทต่าง ๆ รวมทั้งรูปแบบการจำหน่ายไว้อย่างชัดเจน และหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ก็มีการกำหนดรูปแบบการจำหน่าย อายุ และ สถานที่เช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายจะไม่ศักดิ์สิทธิ์หากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ตระหนักถึงความสำคัญ และบทลงโทษ การศึกษานี้จึงมุ่งที่จะกระตุ้นให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครอง การกำหนดอายุของเด็กในการดื่มสุรา มีการกำหนดอายุของเด็กที่ถือว่าเป็น “ผู้เยาว์” ที่จะต้องได้รับการคุ้มครองทั้งเมื่อกระทำผิดแล้ว และก่อนที่กระทำผิด พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสุรา

และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนใน พระราชบัญญัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551¹ ในมาตรา 29 และ 32 ว่าด้วยการจำหน่ายสุราและผู้ทำงานในสถานที่จำหน่ายสุรา โดยมุ่งหวังให้เด็กไม่เป็ยเครื่องมือของกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่ พบ. คุ่มครองเด็กและเยาวชนกำหนดอายุของเด็กที่ถือว่าต้องได้รับการคุ้มครอง อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ตาม พบ. คุ่มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2546³² จะเห็นได้ว่า กฎหมาย 2 ฉบับมีการกำหนดที่ไม่ตรงกันทั้งนี้อาจจะมองที่ความสำคัญของกรณีที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายไทย ยังมีจุดต่างที่เห็นได้ชัดเจน แต่ก็มีเจตนาตรงกันคือ การป้องกันเด็กและเยาวชนที่สังคมยังถือว่า การตัดสินใจของเด็กในการกระทำผิดกฎหมายต้องได้รับการคุ้มครองเพราะอาจจะรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือถูกหลอกล่อ ก็ได้ตาม พบ. คุ่มครองเด็กและเยาวชน มาตรา 25 กล่าว ว่า ผู้ปกครองต้องไม่กระทำการ ดังต่อไปนี้ มาตรา 25 (3) บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด (10)จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ ซึ่งสอดคล้องกับ พบ. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ต่างกันที่อายุ แต่ในสภาพความเป็นจริงอาจพบว่า บิดามารดาหรือญาติอาจจะให้เด็กไปซื้อสุรา/บุหรี่จากร้านค้าใกล้บ้าน ประเด็นคือ หากร้านค้านั้นจำหน่ายให้เด็กถือว่าการกระทำผิดหรือไม่ เพราะผู้ค้าก็ทราบว่ เด็กไม่ได้ดื่ม ประเด็นนี้หากเน้นที่ พบ. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็ถือว่าผู้ขายกระทำผิด^{1, 2, 33}

การดื่มสุรามีแนวโน้มเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่ง ที่นำมาซึ่งปัญหากับผู้ปกครอง พ่อและแม่ ตลอดจนตัววัยรุ่นเองก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นที่พบได้บ่อยๆ ได้แก่ การสนุกสนานเกินขอบเขตจนเกิดการทะเลาะวิวาททั้งส่วนตัวหรือระหว่างกลุ่ม ปัญหาการศึกษาเล่าเรียนเนื่องมาจากไปหมกมุ่นอยู่กับกาที่เกี่ยวข้อง การดื่มสุรา โดยเฉพาะเวลาติดดินค้าคืนไม่มีเวลาให้กับการทบทวนบทเรียน ปัญหาเรื่องอุบัติเหตุจากการจราจรที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราในวัยรุ่น ปัจจุบันมีมากขึ้นเรื่อยๆ บางรายรุนแรงจนถึงแก่ชีวิต บางรายกลายเป็นคนพิการตลอดชีวิตตั้งแต่อายุน้อยๆ

การอาศัยช่องทางภาษีจากข้อตกลงอาฟต้าในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เก็บภาษีไม่เกินร้อยละ 5 ทำให้สุราจากประเทศนอกเขต ตกลงใช้ช่องทางนำเข้าจากประเทศฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย สุราต่างประเทศจึงมีราคาถูกลง โดยตลาดสุราในประเทศขณะนี้ ส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 72 คือเหล้าขาว ซึ่งผู้บริโภคคือประชาชนระดับรากหญ้าที่มีรายได้น้อยเป็นส่วนใหญ่^{9 10}

ปัจจุบัน การดื่มสุรามีแนวโน้มสูงขึ้นถือเป็นพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพของผู้เสพโดยตรง มีการศึกษาที่ระบุว่าปัจจุบันคนไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้นกว่า 10 ปีที่แล้ว (พ.ศ. 2543) ถึงเกือบเท่าตัว โดยเฉพาะการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในคนไทยเฉลี่ยปีละ 13.59 ลิตร/คน และวัยรุ่นหญิงเพิ่มจากร้อยละ 1 เป็นร้อยละ 1.9%

สมพร สิทธิสงคราม ดาราวรรณ ตะปินตา และสมบัติ สุกุลพรรณ (2551)³⁴ ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างได้รับการสนับสนุนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากพ่อแม่ต่ำหรือการควบคุมสูงร้อยละ 3.53 ระดับปานกลางร้อยละ 58.43 และได้รับการสนับสนุนสูงหรือการควบคุมต่ำร้อยละ 38.04 กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างในระดับปานกลางร้อยละ 19.22 และในระดับสูงร้อยละ 80.78 สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อกลุ่มตัวอย่างในระดับต่ำร้อยละ 1.96 ในระดับปานกลางร้อยละ 75.69 และในระดับสูงร้อยละ 22.35⁹

Grube (1997)³⁵ ได้ศึกษาการป้องกันการเข้าสู่ระบบการซื้อขายเหล้าในเด็กที่อายุต่ำกว่าที่รัฐกำหนด เพื่อประเมินความรับผิดชอบของผู้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีต่อวัยรุ่นที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด ก็พบว่า ส่วนหนึ่งเด็กวัยรุ่นเหล่านี้ไปซื้อให้เพื่อน ซึ่งพบว่าในร้านค้าในชนบทนั้นเด็กเหล่านี้ซื้อเครื่องดื่มมากกว่าในเมือง โดยเฉพาะในนิวยอร์กพบร้อยละ 44 ส่วนในกรุงวอชิงตัน พบว่าไม่ขายให้เด็กวัยรุ่นถึงร้อยละ 97 แต่ในการขายเบียร์พบว่า มีส่วนน้อยที่ไม่ได้ตรวจสอบอายุจากบัตรประชาชน¹³ แต่สำหรับประเทศไทย ยังไม่มีข้อมูลที่แน่ชัดว่ามีการตรวจสอบหรือประเมินหรือไม่ และมีอัตราส่วนเท่าไร

การล่อซื้อ มักเห็นกระบวนการนี้ในการจับกุมผู้กระทำผิด ในต่างประเทศการล่อซื้อเป็นกระบวนการที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยในกลุ่มที่ไม่ต้องการเปิดเผย³⁶⁻³⁸ เช่น หญิงขายบริการ ผู้ใช้สารเสพติด ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลตามสถานการณ์ที่เป็นจริง แต่สำหรับประเทศไทย มักใช้ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ ใช้เป็นข้อมูลในการจับกุมเนื่องจากการจับกุมต้องจับกุมขณะกระทำผิด หรือ การปฏิบัติซึ่งหน้า

ผู้วิจัยเคยใช้กระบวนการพรางตัวเพื่อประเมินการจัดบริการของสถานบริการในอำเภอหาดใหญ่และพบว่า ได้ข้อมูลที่เป็นจริง ได้พบสถานการณ์ที่เป็นจริงมากกว่าการประเมินผลโดยการสัมภาษณ์หรือการตรวจเยี่ยม แต่อย่างไรก็ตามก็ใช้กระบวนการสังเกต และสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์และอธิบายความได้

Forster และคณะ(1994)^{39, 40} ศึกษาอัตราการจ่ายเงินของวัยรุ่นในการซื้อเหล้าจากร้านค้าโดยซื้อจากร้าน โดยไม่มีการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนหรือตรวจสอบอายุ ในการอนุญาตขายเหล้าแบบขายปลีกหรือขายเหล้าผสม โดยการล่อซื้อโดยผู้ซื้ออายุมากกว่า 21 ปี แต่ท่าทางหน้าตาคล้ายอายุ 19 ปี จากการศึกษา พบว่า ผู้ซื้อร้อยละ 47 ของผู้ซื้อทั้งสิ้น 336 คน ที่มาซื้อเบียร์ไม่มีการตรวจสอบบัตรประชาชนหรืออายุ มากกว่าร้อยละ 45 ของผู้ประกอบขายเบียร์ให้กับกลุ่มเหล่านี้อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง โดยไม่มีการตรวจ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงการที่ผู้ทำธุรกิจที่ขายเหล้าแก่กลุ่มนี้จากร้านผู้ซื้อจะซื้อแล้วนำกลับไปดื่มที่อื่น ซึ่งในประเทศสหรัฐยังมีธุรกิจประเภทนี้อยู่ทำให้วัยรุ่นสามารถเข้าถึงบริการได้ ดังนั้นสิ่งที่ต้องตระหนักจากผลการศึกษาครั้งนี้คือ การให้ความสนใจในเรื่องแบบแผนของการดื่มและปัจจัยอื่น ๆ ที่ทำให้วัยรุ่นดื่มเหล้า

Forster และคณะ(1995)⁴⁰ ศึกษาการขายเหล้าแก่เด็กวัยรุ่นที่อายุต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดเขาใช้วิธีการปลอมตัวเพื่อ “ล่อซื้อ” โดยให้ผู้ที่มีอายุ 21 ปี บริบูรณ์ ที่มีลักษณะหน้าตาอ่อนกว่าอายุจริง ไปซื้อเบียร์ในร้านที่อยู่นอกส่วนพื้นที่บริเวณที่จำหน่ายเหล้า และร้านที่ให้มีการดื่มในร้านเหล้า ใน 24 ชุมชน โดยมีกลุ่มที่ซื้อเหล้านอกพื้นที่ขายเหล้า มี 395 ราย ส่วนกลุ่มที่ดื่มในร้านมี 492 ราย พบว่า ร้อยละ 50 สามารถซื้อจากร้านได้ และร้อยละ 52 สามารถซื้อได้และดื่มในร้าน สิ่งที่น่าสนใจคือ การซื้อขายจะง่ายเมื่อผู้ชายเป็นผู้ขายและอายุต่ำกว่า 30 ปี

Montgomery, J. M. และคณะ (2006)⁴¹ ได้ทำการประเมินการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายเหล้าแก่เด็กวัยรุ่นในฟลอริดาขายปลีก โดยการล่อซื้อโดยเด็กที่มีอายุต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดและตำรวจก็จะดำเนินการตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายใน 50 รัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งพบว่า องค์กรในท้องถิ่นที่มีบทบาทในการตรวจสอบความปลอดภัยของชุมชน ตำรวจ และนายอำเภอ มีบทบาทในการผลักดันการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุปกระบวนการล่อซื้อเป็นหนึ่งในกระบวนการตรวจสอบถึงประสิทธิภาพของกฎหมายที่ห้ามการจำหน่ายสุราในเด็กและเยาวชนที่อายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ที่นิยมใช้ในต่างประเทศ แต่สำหรับประเทศไทยกระบวนการนี้นำมาใช้น้อยมาก ในภาครัฐของรัฐบาลไทยมีการกำหนดเป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทั้งสิทธิเด็ก การคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมถึงการกำหนดอายุของผู้ที่จะดื่มแอลกอฮอล์หรือเหล้าประเภทต่าง ๆ รวมทั้งรูปแบบการจำหน่ายไว้อย่างชัดเจน^{1314 18} และหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ก็มีการกำหนดรูปแบบการจำหน่าย อายุ และสถานที่เช่นเดียวกัน¹⁸ แต่อย่างไรก็ตาม กฎหมายจะไม่ศักดิ์สิทธิ์หากผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ตระหนักถึงความสำคัญ และบทลงโทษ การศึกษานี้จึงมุ่งที่จะกระตุ้นให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การดื่มแอลกอฮอล์เป็นพฤติกรรมที่พบอยู่ทั่วไปในสังคมไทย จนทำให้เกิดเป็นความรู้สึกว่า การดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องของการเข้าสังคม เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความกล้า เกิดการเจรจาเรื่องต่าง ๆ ทางธุรกิจ เพิ่ม

อารมณ์ความสนุก ลืมความทุกข์ และบางคนให้เหตุผลในการดื่มคือ ช่วยให้หลับง่าย ประเทศไทยมี การกำหนด พรบ ที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก ปี พ.ศ. 2493

“เด็ก” ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในตราสารทางกฎหมายระหว่างประเทศต่าง ๆ ว่าหมายความว่าถึงบุคคล ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กให้คำนิยาม “เด็ก” ไว้ในข้อ 1 ว่า “เพื่อความมุ่งประสงค์ของอนุสัญญานี้ เด็ก หมายถึงทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี เว้นแต่จะบรรลุนิติภาวะก่อนหน้านั้นตามกฎหมายที่ใช้บังคับแก่เด็กนั้น”

จากคำนิยามดังกล่าวมนุษย์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี อยู่ในความหมายของคำว่าเด็กทั้งสิ้น เว้นแต่จะ บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายของแต่ละประเทศที่ใช้อยู่ เช่น ในกรณีของประเทศไทย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 1 ว่าด้วยบุคคล มาตรา 19 กำหนดว่า บุคคลจะบรรลุนิติภาวะเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ แต่หากบุคคลนั้นได้ทำ การสมรสก่อนอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์โดยผู้เยาว์ฝ่ายชายมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ และฝ่ายหญิงมีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ ตาม มาตรา 20 ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บุคคลนั้นเป็นผู้บรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย ดังนั้น หากเด็กที่อายุยังไม่เกิน 18 ปี แต่ได้ทำการสมรสก่อนและเข้าเงื่อนไขตามกฎหมายที่ถือว่าเด็กนั้นพ้นจากสถานะความเป็นเด็กและบรรลุนิติภาวะตามกฎหมาย จะไม่อยู่ในความคุ้มครองของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กอีกต่อไป และดังได้กล่าวแล้วอนุสัญญานี้เป็นอนุสัญญาที่มีประเทศเข้าเป็นภาคีสมาชิกมากที่สุดในโลก คือ 195 ประเทศ และข้อผูกพันในการเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญา คือ การยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎหมายระหว่างประเทศฉบับนี้ ดังนั้น คำจำกัดความ “เด็ก” ในกฎหมายของทั้ง 195 ประเทศ จะต้องมีความหมายเช่นเดียวกับอนุสัญญานี้ทำให้ความหมายของคำว่าเด็กนั้นเป็นความหมายสากลที่ต้องเหมือนกันทั่วโลก

1. พระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

มาตรา 45 ห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรี่ หากฝ่าฝืนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบถามเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและมีหนังสือเรียกผู้ปกครองมาร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือและมีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการจัดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์และอาจวางข้อกำหนดให้ผู้ปกครองต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามมาตรา 44 วรรคสองหรือวางข้อกำหนดอื่นใด เพื่อแก้ไข หรือป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิดขึ้นอีกก็ได้

มาตรา 26(10) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการจำหน่าย แลกเปลี่ยนหรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็ก (บุคคล ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์) เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

(2) มาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ห้ามมิให้บุคคลซึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ซื้อหรือเสพสุราหรือบุหรี่หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรี่

(3) มาตรา 16 (1) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2549 บัญญัติห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมหรือปล่อยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งมีได้ทำงานในสถานบริการนั้นเข้าไปในสถานบริการระหว่างเวลาทำการ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาทตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวและอาจถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

2. พรบ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มาตรา 29 ได้กำหนดอายุของผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ 20 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้เนื่องจาก

1.อายุ 20 ปีบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งถือเป็นบุคคลบรรลุนิติภาวะที่มีความสามารถกระทำนิติกรรมใด ๆ ได้

2.เป็นการสอดคล้องกับพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 ตามมาตรา 16/1 ที่ห้ามผู้ได้รับอนุญาตตั้งสถานบริการยินยอมให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ เข้าไป ในสถานบริการในระหว่างทำกรานั้น

3.สามารถควบคุมเยาวชนที่ยังอยู่ในวัยกำลังศึกษาได้ครอบคลุมยิ่งขึ้น เพราะโดยทั่วไปเด็ก ๆ จะจบการศึกษาระดับอุดมศึกษาในช่วงอายุ 21-24 ปี ข้อมูลองค์การอนามัยโลกพบว่ามีอย่างน้อย 76 ประเทศที่มีกฎหมายกำหนดอายุขั้นต่ำในการซื้อหรือดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ที่กำหนดอายุที่ 21ปี เช่น ซิลี เบลารุส อียิปต์ ยูเครน และบางรัฐของสหรัฐอเมริกาและที่กำหนดอายุ 20 ปี เช่น ไอซ์แลนด์ ญี่ปุ่น และ นิวซีแลนด์ เป็นต้น

4.ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กพ.ศ.2546มาตรา26(10)มีการห้ามมิให้ ผู้ใดจำหน่ายแลกเปลี่ยนหรือให้สุราแก่เด็กไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่ เป็นการปฏิบัติทางการแพทย์ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3เดือนหรือปรับ ไม่เกิน 30,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้ามีกฎหมายอื่นที่มีโทษหนักกว่าก็ให้ลงโทษ ตามกฎหมายนั้น รวมทั้งยังมีมาตรา 45 ที่ห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุรา หรือเข้าไปใน สถานที่เฉพาะเพื่อกิจการจำหน่ายหรือเสพสุราหากฝ่าฝืนจะถูกเรียกผู้ปกครองมาตักเตือน ทำทัณฑ์บนต้องทำงานบริการสังคมและอาจมีการวางข้อกำหนดอื่นใดเพื่อป้องกันมิให้เด็กกระทำความผิดซ้ำอีก หากผู้ปกครองยังละเลยปล่อยให้เด็กกระทำความผิดอีกจะถูกทำทัณฑ์บนและวางประกันเป็นเงินตามสมควรแก่ฐานะของผู้ปกครอง หากทำผิดทัณฑ์บนใน 2 ปีจะถูกปรับเงินเข้ากองทุนคุ้มครองเด็ก (มาตรา26,39 และ44) (เด็ก หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส)ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังมีผลใช้บังคับอยู่ ณ ปัจจุบัน

พรบ แอลกอฮอล์ และพระราชกิจจานุเบกษา^{1,3,42}

ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2555 กรมควบคุมโรค ได้มีประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ ง หน้า 67-68 เรื่อง หลักเกณฑ์การแบ่งรางวัลหรือวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินและแบบการขอรับเงินสินบนรางวัลตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ซึ่งมีการจ่ายเงินให้แก่ผู้แจ้งความนำจับ และเจ้าพนักงานโดยมีสัดส่วนของผู้ได้รับส่วนแบ่งตั้งแต่ระดับผบอำนวยการ ล่าม ข้าราชการในระดับต่าง ๆ ข้าราชการพลเรือน ลูกจ้าง และเจ้าหน้าที่สนับสนุนโดยแบ่งจากค่าปรับที่ปรับได้ สัดส่วนของการได้ค่าตอบแทนตั้งแต่ 2 – 7 ส่วน

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่า สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดื่มแอลกอฮอล์ทั้งกลุ่มผู้ดื่มและประเภทของแอลกอฮอล์ ขณะเดียวกันรัฐได้มีการออกกฎหมายเพื่อป้องกันกลุ่มเด็ก/วัยรุ่นโดยกำหนดที่เดิมที่ 18 ปีบริบูรณ์ และขยายมาเป็นอายุ 20 ปีบริบูรณ์ อายุเริ่มต้นของการดื่มสุราลดลงและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจำกัดพื้นที่ในการจำหน่ายแอลกอฮอล์คือ ศาสนสถาน และสถานศึกษา แต่กลับพบว่า มีร้านค้าเกิดขึ้นอย่างมากมายโดยไม่มีกรจัดการที่เข้มงวด เป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ง่ายขึ้น ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจคือ ร้านค้าเหล่านั้นมีจำนวนมายน้อยเท่าใดที่ยังคงปฏิบัติตามกฎหมายโดยเฉพาะการไม่จำหน่ายแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่ไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ ขณะเดียวกัน การจัดพื้นที่รอบ ๆ สถานศึกษา มีร้านค้าที่จำหน่ายแอลกอฮอล์มายน้อยเพียงใด และเพิ่มโอกาสให้เด็กที่อายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ในการเข้าถึงการบริการเหล่านั้นมายน้อยเพียงใด ขณะเดียวกันสถานศึกษาและประชาชนที่อาศัยอยู่รอบ ๆ สถานศึกษาตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวมายน้อยเพียงใด ซึ่งเป็นโจทย์ที่ผู้บริหารสถานศึกษา และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพโดยศึกษาการจำหน่ายแอลกอฮอล์แก่วัยรุ่นนอกรอบนอกและในสถานศึกษา กรณีศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยใช้กระบวนการ ล่อซื้อ หรือปลอมตัวเป็นผู้ซื้อ การสัมภาษณ์และการสังเกต ระหว่าง เดือนสิงหาคม 2554- กรกฎาคม 2555

พื้นที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. พื้นที่ศึกษา บริเวณรอบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ครอบคลุมพื้นที่ 500 เมตรจากรั้วมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. ประชากร

2.1 นักศึกษาคณะต่าง ๆ ในวิทยาเขตหาดใหญ่ จำนวน 11 คณะ คณะละประมาณ 30 คน โดยแบ่งเป็น นักศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 คน และ นักศึกษาปีที่ 4 จำนวน 15 คน จากการรวบรวมข้อมูลได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 404 ราย โดยเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 201 ราย และ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 203 ราย

2.2 อาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาของทุกคณะ จำนวน 11 คน

2.3 ประชาชนที่อาศัยรอบ ๆ สถานศึกษา ระยะทางไม่เกิน 500 เมตร ในอำเภอหาดใหญ่ จำนวน 177 คน

2.4 รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา และ ฝ่ายนโยบายและแผน จำนวน 2 คน

2.5 สรรพสามิต อำเภอ 2 คน

3. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ร้านค้า สุ่มจากตารางรายชื่อร้านในพื้นที่ศึกษาซึ่งลงทะเบียนผู้จำหน่ายไว้กับสรรพสามิตสงขลา สาขาหาดใหญ่ กำหนดเฉพาะร้านที่อยู่รอบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ด้านถนนกาญจนวนิช และ ถนนศรีภูวนารถ และ ถนนปทุมณกันท์ โดยสุ่มร้านค้าที่ต้องสังเกตทั้งสิ้น 90 แห่ง จากตามรายชื่อดังกล่าวมาแล้ว ดังนี้

3.1.1 สุราที่เป็นร้านขายของชำ โดยร้านดังกล่าว มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ประเภทต่าง ๆ รวมถึง ไวน์คูลเลอร์ 20 แห่ง

3.1.2 ซุ้มยอดองเหล้า 5 แห่ง

3.1.3 ร้านอาหารตามสั่งที่มีการจำหน่ายสุรา ทั้งในเขตมหาวิทยาลัยและรอบนอก 40 แห่ง

3.1.4 ร้านสะดวกซื้อ ที่ตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยและรอบนอกมหาวิทยาลัย 15 แห่ง

3.1.5 ร้านค้าส่ง 2 ร้าน

3.1.6 ร้านคาราโอเกะ 10 ร้าน

3.1.7 ร้านเหล้าปั่น 1 แห่ง

โดยร้านค้าดังกล่าวอยู่ใกล้สถานศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ตั้งบนถนนปทุมณกันท์ กาญจนวนิช ศรีภูวนารถ ที่ห่างจากรั้วมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในรัศมีประมาณ 500 เมตร (จาก 265 ร้าน) โดยการประเมินสถานการณ์และความปลอดภัยของผู้ล่อซื้อ รวม 90 ร้าน

3.1.5 ห้างสรรพสินค้าใกล้สถานศึกษา 1 แห่ง คือ เทสโก้โลตัส

3.2 กลุ่มนักศึกษา สุ่มโดยวิธีจำเพาะเจาะจง โดยขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลจากคณะต่าง ๆ ทั้ง 11 คณะในวิทยาเขตหาดใหญ่ มีคุณสมบัติ ดังนี้

3.2.1 นักศึกษาปีที่ 1 จำนวน 15 คน และ ปีที่ 4 จำนวน 15 คน แต่ละคณะรวมทั้งสิ้น 330 คน เพศชายและหญิงในอัตราส่วนที่ใกล้เคียง กัน

3.2.2 ยินดีเข้าร่วมโครงการ

เกณฑ์ที่ถูกคัดออกของกลุ่มนักศึกษา

นักศึกษาปีที่ 1 หากอายุไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์ ก็จะไม่ได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นกลุ่มเป้าหมาย

3.3 เจ้าหน้าที่สำรวจ อำเภอหาดใหญ่เจ้าหน้าที่สรรพสามิตสงขลา สาขาหาดใหญ่ โดยขอความร่วมมือจากหน่วยงาน ฯ ดังกล่าว โดยเป็นระดับปฏิบัติการ 1 คน และ ระดับหัวหน้างาน 1 คน

3.4 อาจารย์ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ของทุกคณะ คณะละ 1 คน จำนวน 11 คน

3.5 ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ใกล้ร้านขายสุรา จำนวน 177 ราย

3.6 ผู้ล่อซื้อ มีคุณสมบัติ ดังนี้

3.6.1 เป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ ก่อนวันที่ 1 กรกฎาคม 2554

3.6.2 มีหน้าตาอ่อนกว่าอายุ โดยใช้การพิจารณาจากการประเมินโดยทีมวิจัย

3.6.3 เพศหญิงหรือชาย

3.6.4 ยินดีเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในโครงการและสามารถปฏิบัติงานในยามวิกาลได้ (ไม่เกิน 23.00 น)

3.6.5 ผ่านการฝึกทดสอบการปฏิบัติการล่อซื้อ

เครื่องมือ/แบบเก็บข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จึงมีกระบวนการเก็บข้อมูลดังนี้

ก. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. แบบสังเกต แบ่งเป็น

1.1. แบบสังเกตโดยผู้ล่อซื้อ ประกอบด้วย การสังเกตลักษณะของร้าน สถานที่ตั้ง สิ่งที่ขายในร้าน ประเภทของสุรา ลักษณะของผู้ชาย ผู้ซื้อรายอื่น ๆ (ถ้ามี) ราคาของสินค้า การตรวจสอบบุคคล(บัตรประชาชน) ลักษณะการบรรจุ โดยผู้ล่อซื้อจะได้รับการฝึกในการทำงานในชุมชน วิธีการล่อซื้อ การจดจำคำถามและข้อมูลที่ทีมวิจัยต้องการ แล้วบันทึกลงในแบบเก็บข้อมูลของแต่ละร้านค้า และภายหลังจากผู้ล่อซื้อเก็บข้อมูลแล้ว ช่วงเวลาที่ล่อซื้อคือ 10.00-11.00 , 14.00-16.00 และ 19.00-23.00 น

1.2 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ ทีมวิจัยจะประเมินคุณภาพการเก็บข้อมูลของผู้ล่อซื้อโดยการล่อซื้อซ้ำเช่นเดียวกับการสุ่มตรวจสอบซ้ำของการทำสำมะโนประชากร โดยสุ่มประเมินร้อยละ 10 ของร้านค้าที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ข. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. การจัดทำแผนที่ภูมิศาสตร์ของร้านจำหน่ายสุรา โดยการวัดพิกัดที่ตั้ง

1.1. ตรวจสอบสถานที่ตั้งของร้านค้าที่จดทะเบียนการค้ากับเทศบาลนครหาดใหญ่และเทศบาลเมืองคอหงส์ และสถานที่ตั้งของผู้ขอจดทะเบียนการค้าจำหน่ายสุราที่สรรพสามิตสงขลา สาขาหาดใหญ่ ทั้ง 90 แห่งที่ได้รับการสุ่มเพื่อการสังเกตพฤติกรรมตามข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.2.ประเมินระยะทางจากแผนที่เดินดินของสถานที่ตั้งอีกครั้งจากการเดินตามเส้นทางถนนในรัศมี 500 เมตร โดยมีสถานศึกษา เป็นจุดศูนย์กลาง

2.แบบสอบถาม นักศึกษากลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ประสบการณ์การดื่มสุรา ประสบการณ์ในการซื้อสุราด้วยตนเอง เพื่อน และผู้อื่น การดื่มแอลกอฮอล์ในสถานบันเทิง ความถี่ของการใช้บริการ / การดื่ม ประเภทของแอลกอฮอล์ที่ดื่ม แบบแผนการดื่ม (คนเดียว /กลุ่ม ผสมน้ำ/ไม่ผสมน้ำ) เป็นต้น

3.แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบด้วย ประสบการณ์ของอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษา นโยบายของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัญหาการจำหน่ายสุราบริเวณรอบสถานศึกษา ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยต่อร้านค้าในสถานศึกษาในการจำหน่ายสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อื่น ๆ มาตรการในการลงโทษร้านค้าในมหาวิทยาลัยที่ฝ่าฝืนการจำหน่ายสุราแก่นักศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม ในบทลงโทษข้าราชการ นักศึกษาที่ดื่มสุราในสถานศึกษาหรือหอพักในกำกับของมหาวิทยาลัย การจำหน่ายสุราในเขตสโมสรอาจารย์และข้าราชการ

4.แบบสัมภาษณ์สรรพสามิตสงขลาและเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้แก่ กระบวนการตรวจจับ กระบวนการติดตามและกำกับ บทลงโทษ การอนุญาตจดทะเบียน และการระงับ ปัญหาอุปสรรค

5.แบบสัมภาษณ์ประชาชนทั่วไป (ใช้แบบสัมภาษณ์ เนื่องจากประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีความสามารถในการอ่าน/เขียนน้อย) ประกอบด้วย ประสบการณ์ในการดื่มสุรา ความคิดเห็นต่อปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุรา การแก้ไข การบังคับใช้กฎหมาย การบังคับใช้มาตรการทางสังคม บทบาทประชาชน สังคม และภาครัฐ และความคิดเห็นต่อการมีร้านจำหน่ายสุรารอบ ๆ สถานศึกษา และในชุมชน

การทดสอบเครื่องมือวิจัย

ภายหลังจากการสร้างสอบถามการวิจัยทั้งหมดที่ใช้ในกลุ่มนักศึกษา ประชาชน ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่กลุ่มเป้าหมายตอบเอง คณะผู้วิจัยได้นำไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและความสอดคล้อง พบว่ามีค่าความสอดคล้อง = 0.86 จากนั้นจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่ จำนวน 30 คน เพื่อดูเนื้อหาและความเข้าใจต่อแบบเก็บข้อมูลดังกล่าว จากนั้นนำมาปรับคำพูดให้มีความเข้าใจมากขึ้น แล้วนำไปทดสอบซ้ำ กับกลุ่มเดิมก่อนนำไปใช้จริง

แบบเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยนำไปวิเคราะห์ข้อคำถามและความครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาก่อนนำไปใช้จริง

แบบสังเกตพฤติกรรมการจำหน่าย คณะผู้วิจัยทดลองนำไปใช้สังเกตในพื้นที่เขต 8 จำนวน 10 ร้านค้า ก่อนนำไปใช้จริง

วิธีการเก็บข้อมูล

เนื่องจากกระบวนการการเก็บข้อมูลมีความหลากหลายทั้งนี้เพื่อลดอคติจากการเก็บข้อมูลและกลุ่มเป้าหมายไม่ได้ “ติดกับดัก” ของผู้วิจัย ทั้งนี้เพื่อให้งานวิจัยนี้ได้ผลที่เป็นจริง จึงดำเนินการ ดังนี้

ก. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. การสังเกต โดยไปสังเกตร้านเป้าหมาย

2. การล่อซื้อหรือปลอมตัวเป็นผู้ซื้อ โดยให้ผู้ที่อายุมากกว่า 20 ปี บริบูรณ์ทั้งชายและหญิง แต่ดูหน้าตาทำทางเป็นวัยรุ่นและเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยหรือทำทาง/บุคลิกเหมือนนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเข้าไปทำที่ขอซื้อสุรา เบียร์ หรือเหล้าขาว ยาดองเหล้า จากร้านที่ขาย ทำซ้ำ 2 ครั้ง

- กรณีเป็นร้านชำ ร้านขายยาดองเหล้าให้ขอซื้อเพื่อนำกลับไปดื่มที่ที่พัก/หอพัก

-กรณีร้านอาหาร มานั่งรอเพื่อและสั่งเบียร์มาดื่ม แล้วเดินไปบอกอีกครั้งเปลี่ยนเป็นกาแฟ น้ำอัดลม ผู้ทำหน้าที่ล่อซื้อจะได้รับการฝึกวิธีการล่อซื้อ ที่ประกอบด้วย สถานการณ์การเข้าไปล่อซื้อ ข้อคำถามที่ไปสู่เป้าหมายของการจำหน่าย การเลี้ยงที่ไม่ซื้อสินค้าหรือเบี่ยงเบนการซื้อ โดยผู้ล่อซื้อต้องไม่ซื้อสุรา/ แอลกอฮอล์อื่น ๆ หรือหากเลี้ยงไม่ได้ก็ให้ซื้อในปริมาณแอลกอฮอล์เป็นที่ส่วนผสมต่ำสุดและปริมาณน้อยที่สุด ทั้งนี้เพื่อเลี่ยงการปะทะระหว่างผู้เป็นตัวล่อ และเจ้าของร้านค้า/ผู้จำหน่าย ส่วนแอลกอฮอล์ที่ได้จากการล่อซื้อ ทีมวิจัยจะนำไปกำจัดทิ้งภายหลังจากนั้น

-กรณีที่ร้านค้าขอคู่มือประชาชน ให้บอกว่า “ลืมเอามา” และดูปฏิกิริยาของผู้ขาย หากผู้ขายขายให้ก็ให้เลือกซื้อไวน์คูลเลอร์ หากไม่มีก็ไม่ต้องซื้อและออกมาจากร้าน ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวล่อจะต้องสังเกตประเภทของร้านค้า แอลกอฮอล์ที่มีจำหน่ายในตู้แช่ ฯ

การฝึกใช้เวลา 2 วัน โดยการทดลองในสถานที่ และการล่อซื้อในสถานการณ์จริง โดยมีทีมวิจัยคอยเฝ้าระวังอยู่ห่างไม่เกิน 10 เมตร ทั้งนี้ผู้ทำหน้าที่ล่อซื้อจะต้องลงปฏิบัติในทุกกระบวนการและจดจำข้อมูลต่าง ๆ ที่พบในร้านค้า/ตู้แช่ นั้น ประกอบด้วย ลักษณะของร้านค้า ที่ตั้งของผลิตภัณฑ์แอลกอฮอล์ ท่าทีและคำพูดของผู้ขาย ทะเบียนการค้า(ถ้ามี) แผ่นโฆษณาสินค้าแอลกอฮอล์ในร้านค้า ลูกค้านคนอื่น ๆ ที่มาใช้บริการและประเภทสินค้ากลุ่มแอลกอฮอล์ที่มีลูกค้านอื่น ๆ มาใช้บริการ

3. สัมภาษณ์เจาะลึก

3.1 อาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษาของทุกคณะในวิทยาเขตหาดใหญ่ (รวม 11 คน)

3.2 รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา และ ฝ่ายนโยบายและแผน

ข. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. แจกแบบสอบถามนักศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เนื่องจากเป็นกลุ่มเสี่ยงและอยู่ในพื้นที่มากที่สุด โดยสุ่มตัวอย่างนักศึกษาปีที่ 1 และนักศึกษาปีที่ 4 คณะละ 30 คน รวมทั้งสิ้น 330 คน (11 คณะ)

2. สัมภาษณ์เจ้าของกิจการ เป็นการสำรวจการขายแอลกอฮอล์ โดยสำรวจเฉพาะผู้จำหน่าย/ร้านค้าที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย การสัมภาษณ์ครอบคลุม ประเภทของแอลกอฮอล์ที่จำหน่ายและมีผู้นิยมดื่ม กลุ่มลูกค้า ลักษณะการขาย เช่น ห่อผลิตภัณฑ์ให้มิดชิด ยืนดื่ม(แบ่งขาย) ฯลฯ ประสบการณ์ต่อการตรวจและจับกุมของภาครัฐ การสัมภาษณ์นี้เป็นการสัมภาษณ์สั้น ๆ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการล่อซื้อ โดยมีผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูล

3. แบบสอบถามของประชาชนทั่วไป โดยผู้ช่วยวิจัยสัมภาษณ์ที่อาศัยในอำเภอหาดใหญ่ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตั้งอยู่ คือ ตำบลคอหงส์ และตำบลหาดใหญ่ พื้นที่ละ 100 คน รวม 200 คน เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตั้งอยู่ในพื้นที่ทั้ง 2 ตำบล

การตรวจความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

ดังที่กล่าวมาแล้วในกระบวนการเก็บข้อมูลเนื่องจากเป็นข้อมูลที่เก็บโดยการล่อซื้อ ผู้ที่ทำหน้าที่ล่อซื้อต้องเก็บข้อมูลโดยการจำเหตุการณ์ สิ่งของ(แอลกอฮอล์)ที่จำหน่าย ผู้จำหน่าย การขอคู่มือให้ชัดเจน และต้องดำเนินการตามที่ได้รับฝึกฝน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและจะไม่สามารถย้อนกลับไปเก็บข้อมูลซ้ำได้ จึงต้องมีกลุ่มผู้ช่วยวิจัยที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซ้ำอีกครั้งหนึ่งและเพื่อมิให้เกิดความคลาดเคลื่อนในข้อมูลที่เก็บทั้งสิ้น 2 ครั้ง จึงต้องมาตรวจสอบโดยใช้การตรวจสอบแบบสามเส้า คือ ผู้ไปล่อซื้อ ผู้เก็บข้อมูลสัมภาษณ์และข้อมูลที่ได้จากข้อมูลทุติยภูมิของเทศบาลนครหาดใหญ่ เทศบาลเมืองคอหงส์ และ สรรพสามิต จังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่เพื่อลดความอคติ และความคลาดเคลื่อนของการเก็บข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัว วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย อัตรา อัตราส่วน ไคสแควร์ และ t-test
2. วิเคราะห์ พื้นที่ บริเวณที่มีการขาย ชื่อและจุดเสี่ยงประกอบแผนที่ทางภูมิศาสตร์. ในรัศมี 500 เมตรรอบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
3. ข้อมูลเชิงคุณภาพ นโยบาย ใช้การหาดัชนีค่า และสรุปความ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 4/6 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทั้ง 13 คณะ จำนวนทั้งสิ้น 404 คน (ชั้นปีที่ 1 จำนวน 201 คน และ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 203 คน) พบดังนี้

นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 4 เป็นเพศหญิงร้อยละ 61.6 และเพศชายร้อยละ 38.4 ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.2 ไม่สูบบุหรี่

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 4 จำแนกตาม เพศ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่

ข้อมูล	ชั้นปีที่ 1 (n=201)		ชั้นปีที่ 4 (n=203)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	73	36.3	82	40.4	155	38.4
หญิง	128	63.7	121	59.6	249	61.6
พฤติกรรมการสูบบุหรี่						
สูบ	39	19.4	29	14.3	68	16.8
ไม่สูบ	162	80.6	203	85.7	336	83.2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาชั้นปี 1 และ 4 จำแนกตามพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในอดีต

พฤติกรรมการดื่มในอดีต	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สุรา						
ดื่ม	87	43.3	96	47.3	183	45.3
ไม่ดื่ม	114	56.7	107	52.7	221	54.7
เบียร์						
ดื่ม	87	43.3	94	46.3	181	44.8
ไม่ดื่ม	114	56.7	109	53.7	223	55.2
ไวน์/สปายไวน์คูลเลอร์						
ดื่ม	103	51.2	112	55.2	215	53.2
ไม่ดื่ม	98	48.8	91	44.8	189	47.8
ยาตองเหล้า						
ดื่ม	14	7.0	16	7.9	30	7.4
ไม่ดื่ม	186	93.0	187	92.1	373	92.6
เหล้าขาว/เหล้าโรง						
ดื่ม	25	12.5	23	11.3	48	11.9
ไม่ดื่ม	175	87.5	180	88.7	355	88.1
พันธ์						
ดื่ม	56	27.9	78	38.4	134	33.2
ไม่ดื่ม	145	72.1	125	61.6	270	66.8
เหล้าปั่น						
ดื่ม	60	29.9	93	45.8	153	37.9
ไม่ดื่ม	141	70.1	110	54.2	251	62.1

จากตารางที่ 2 พบว่า ร้อยละ 45.3 มีพฤติกรรมดื่มสุรา ร้อยละ 44.8 ดื่มสุรา ร้อยละ 53.2 ดื่มไวน์ ส่วนเหล้า
ปั่นและพันธ์ มีร้อยละ 37.9 และ 33.2 ตามลำดับ มีร้อยละ 7.4 ที่ดื่มยาตองเหล้า

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาชั้นปี 1 และ 4 จำแนกตามพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบัน

พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์(รวมทุกประเภท)ในปัจจุบัน	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ดื่ม	64	31.8	60	29.6	124	30.7
ดื่ม	137	68.2	143	70.4	280	69.3

จากตารางที่ 3 พบว่า ในปัจจุบันโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาทั้งปีที่ 1 และ ปีที่ 3 มีการดื่มสุราและแอลกอฮอล์ชนิดต่าง ๆ ร้อยละ 69.3

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของสาเหตุการดื่มแอลกอฮอล์ รูปแบบการดื่ม และพฤติกรรมการดื่ม จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา

ข้อมูล	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สาเหตุของการดื่มแอลกอฮอล์						
คนในบ้านดื่ม	87	63.5	93	65.0	180	64.3
เพื่อนชวน	71	61.8	57	39.9	128	45.7
อยากลอง	74	54.0	56	39.2	130	46.4
รุ่นพี่ชวน	48	35.0	77	53.8	125	44.6
ปกติส่วนใหญ่ท่านซื้อแอลกอฮอล์ดื่ม						
เองหรือไม่						
ซื้อเอง	9	6.6	15	10.5	24	8.6
ซื้อดื่มกับเพื่อน	113	82.5	119	83.2	232	82.8
เพื่อนซื้อให้ดื่ม	15	10.9	9	6.3	24	8.6
ปกติท่านชอบดื่มอย่างไร						
ดื่มคนเดียว	6	4.4	5	3.5	11	3.9
ดื่มกับเพื่อน	131	95.6	138	96.5	269	96.1

จากตารางที่ 4 สาเหตุของการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในปัจจุบัน พบว่า ร้อยละ 64.3 มีคนในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์ ลองลงมา ร้อยละ 46.4 เป็นกลุ่มที่อยากลอง ส่วนรุ่นพี่ชวนมีร้อยละ 44.6

ด้านการซื้อดื่ม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.8 ซื้อดื่มกับเพื่อน และโดยพฤติกรรมการดื่มส่วนใหญ่ดื่มกับเพื่อน ร้อยละ 96.1

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของแหล่งที่ไปซื้อแอลกอฮอล์ จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา

ข้อมูล	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สุรา						
ไม่เคยซื้อ	44	32.1	45	31.5	89	31.8
ซื้อที่	93	67.8	98	68.5	191	68.2
ร้านค้า	63	67.7	59	60.2	122	63.8
ซูเปอร์มาร์เก็ต	29	31.8	42	42.9	71	37.2
ร้านสะดวกซื้อ	42	45.1	52	53.6	94	49.2
ร้านอาหาร	37	39.8	40	40.8	77	40.3
เบียร์						
ไม่เคยซื้อ	56	40.9	53	37.1	109	38.9
ซื้อที่	81	59.1	90	62.9	171	61.1
ร้านค้า	59	72.8	54	60.0	113	66.1
ซูเปอร์มาร์เก็ต	26	32.1	36	40.0	62	36.3
ร้านสะดวกซื้อ	39	48.1	52	57.8	91	53.2
ร้านอาหาร	25	30.8	41	45.6	66	38.6
ไวน์/สพายไวน์คูลเลอร์						
ไม่เคยซื้อ	33	24.1	36	25.2	69	24.6
ซื้อที่	104	75.9	107	74.8	211	75.4
ร้านค้า	58	55.8	44	41.1	102	48.3
ซูเปอร์มาร์เก็ต	42	40.4	56	52.3	98	48.5
ร้านสะดวกซื้อ	63	60.6	73	68.2	136	64.5
ร้านอาหาร	48	46.2	52	48.6	100	47.4

จากตารางที่ 5 พบว่า ร้อยละ 68.2 เคยซื้อสุราโดยแหล่งซื้อส่วนใหญ่คือ ร้านค้า (ร้อยละ 63.8 รองลงมาคือร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 61.1 เคยซื้อเบียร์ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 66.1 ซื้อจากร้านค้า ร้อยละ 53.2 ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 75.4 เคยซื้อไวน์/สพายไวน์คูลเลอร์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.5 ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ รองลงมาคือ ร้อยละ 48.5 ซื้อจากซูเปอร์มาร์เก็ต

ตารางที่ 5(ต่อ) จำนวนและร้อยละของแหล่งที่ไปซื้อแอลกอฮอล์ จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา

ข้อมูล	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ยาตองเหล้า						
ไม่เคยซื้อ	121	88.3	126	88.1	247	88.2
ซื้อที่	16	11.7	17	11.9	33	11.8
ร้านชำ/ซุ้มยาตอง	13	81.2	13	76.5	26	78.8
ร้านอาหาร/ซุ้มยาตอง	5	31.3	5	29.4	10	30.3
เหล้าขาว/เหล้าโรง						
ไม่เคยซื้อ	114	83.2	120	83.9	234	83.6
ซื้อที่	23	16.8	23	16.1	46	16.4
ร้านชำ	20	87.0	14	60.8	34	73.9
ซูบเปอร์มาร์เก็ต	2	8.7	2	8.7	4	8.7
ร้านอาหาร	6	26.1	9	39.1	15	32.6
พันธ์						
ไม่เคยซื้อ	86	62.8	63	44.1	149	53.2
ซื้อที่	51	37.2	80	55.9	131	46.9
ร้านอาหาร	38	74.5	69	86.3	107	81.7
บาร์/คาราโอเกะ	13	25.5	11	13.8	24	18.3
เหล้าปั่น						
ไม่เคยซื้อ	73	53.3	54	37.8	127	45.4
ซื้อที่	64	46.7	89	62.2	153	54.6
ร้านอาหาร	62	96.8	88	98.9	127	45.4
ร้านอาหาร คาราโอเกะ	64	100.0	89	100.0	153	54.6

จากตารางที่ 5(ต่อ) พบว่า ร้อยละ 11.8 เคยซื้อยาตอง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 78.8 ซื้อที่ร้านชำที่เปิดซุ้มยาตอง และรองลงมาร้อยละ 30.3 ซื้อที่ซุ้มยาตองที่มีการขายอาหารด้วย

เหล้าขาว/เหล้าโรง พบว่า ร้อยละ 16.4 เคยซื้อเหล้าขาว/เหล้าโรง โดยร้อยละ 73.9 ซื้อจากร้านชำ

พันธ์ พบว่า ร้อยละ 46.9 เคยซื้อพันธ์ดื่ม โดยมีแหล่งซื้อ/ดื่ม ส่วนใหญ่ คือ ร้านอาหาร ร้อยละ 81.7

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของแหล่งซื้อแอลกอฮอล์รอบสถานศึกษา สถานการณ์การดื่ม การถูกตรวจสอบ และ
ความคิดเห็นต่อการมีร้านขายแอลกอฮอล์ จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา

ข้อมูล	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ท่านเคยซื้อเหล้า เบียร์ ไวน์ จากร้านเหล้าใกล้มหาวิทยาลัยบ้างหรือไม่						
ไม่เคย	12	17.8	26	81.8	242	86.1
เคย	125	92.2	117	18.2	39	13.9
สถานการณ์การดื่มส่วนใหญ่ท่านดื่มแอลกอฮอล์เมื่อใด						
เหงา	11	8.0	9	6.3	20	7.1
เบื่อ	14	10.1	11	7.7	25	8.9
เจอเพื่อน	14	10.1	16	11.2	30	10.7
เพื่อนชวน	40	29.0	43	30.1	83	29.5
ไปเที่ยว/ไปงาน	59	42.8	64	42.7	114	40.6
ที่บ้านดื่ม	3	2.2	6	4.2	9	3.2
ขณะที่ท่านไปซื้อเหล้า เบียร์ ไวน์ เหล้าบ้าน เจ้าของร้านเคยขอดูบัตรเพื่อตรวจสอบอายุของท่านหรือไม่						
ไม่เคย	133	96.4	126	88.1	259	92.2
เคย	5	3.6	17	11.9	22	7.8
กรณีที่เคยท่านให้ดูหรือไม่						
ให้ดู	5	100.0	13	76.5	19	82.6
ไม่ให้ดู	0	0.0	4	23.5	4	17.4
ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ไม่สามารถซื้อเหล้าหรือเบียร์ได้						
ทราบ	186	92.5	184	90.6	370	91.6
ไม่ทราบ	15	7.5	19	9.4	34	8.4
ท่านคิดว่าการมีกฎหมายห้ามขายแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่มีอายุไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ เป็นไปได้หรือไม่						
เป็นไปได้	95	47.3	95	46.8	190	47.0
เป็นไปได้	106	52.7	108	53.2	214	53.0
ท่านคิดว่าควรมีร้านขายแอลกอฮอล์ทุกชนิดในมหาวิทยาลัยหรือไม่						
ควร	17	8.5	15	7.4	32	7.9
ไม่ควร	184	91.5	188	92.6	372	92.1

จากตารางที่ 6 พบว่า ร้อยละ 13.9 เคยซื้อเบียร์/เหล้าจากร้านใกล้ ๆ มหาวิทยาลัย นอกจากนี้พบว่า ส่วนใหญ่ดื่มเนื่องจากไปเที่ยว/มีงาน ร้อยละ 40.6

ร้อยละ 7.8 เคยถูกตรวจบัตรประชาชนในขณะที่ซื้อแอลกอฮอล์ และส่วนใหญ่ร้อยละ 82.6 ให้บัตรเพื่อตรวจสอบอายุ

ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.6 ทราบดีว่าห้ามขายแอลกอฮอล์ในผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

ส่วนใหญ่ร้อยละ 92.1 คิดว่า ไม่ควรให้มีการขายแอลกอฮอล์ทุกชนิดในมหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อการลงโทษ และพฤติกรรมกรตี่มจำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา

ข้อมูล	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ท่านคิดว่าควรมีร้านขายแอลกอฮอล์ทุก						
ชนิดรอบมหาวิทยาลัยหรือไม่						
ควร	36	17.9	51	25.1	87	21.5
ไม่ควร	165	82.1	152	74.9	317	78.5
ท่านคิดว่ากรตี่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่ง						
ของการเข้าสังคม						
เห็นด้วย	100	49.8	113	55.7	213	52.7
ไม่เห็นด้วย	101	50.2	90	44.3	191	47.3
ท่านทราบหรือไม่ว่ามหาวิทยาลัยมี						
ข้อบังคับในการตี่มสุรา/เล่นการพนัน						
ทราบ	157	78.1	180	88.7	337	83.4
ไม่ทราบ	44	21.9	23	11.3	67	16.6
ท่านเห็นด้วยกับการลงโทษนักศึกษาที่เล่น						
การพนัน						
เห็นด้วย	165	82.1	167	82.7	332	82.2
ไม่เห็นด้วย	36	17.9	36	17.7	72	17.8
ท่านเห็นด้วยกับการลงโทษนักศึกษาที่ตี่ม						
แอลกอฮอล์						
เห็นด้วย	145	72.1	162	79.8	307	76.0
ไม่เห็นด้วย	56	27.9	41	20.2	97	24.0

จากตารางที่ 6(ต่อ) ด้านความคิดเห็นต่อการตี่มร้านขายแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง (นักศึกษา) มีความเห็นว่ ไม่ควรให้ตี่มร้านขายแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยร้อยละ 78.5

ด้านความคิดเห็นต่อการตี่มแอลกอฮอล์เป็นการเข้าสังคม พบว่า ร้อยละ 52.7 คิดว่เป็นเรื่องการเข้าสังคม มีเพียงร้อยละ 47.3 ที่ไม่เห็นด้วย

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 83.4 ทราบว่มหาวิทยาลัยมีข้อบังคับที่เกี่ยวกับกรตี่มสุรา/การพนันในสถานศึกษา แต่ก็ยังมีอีกร้อยละ 16.6 ที่ไม่ทราบ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทลงโทษเมื่อมีการตี่มแอลกอฮอล์ พบว่า ร้อยละ 76.0 เห็นด้วยกับการมีบทลงโทษ แต่มีร้อยละ 24.0 ที่ไม่เห็นด้วย

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในครอบครัว จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา

ข้อมูลสมาชิกในครอบครัว	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สูบบุหรี่						
บิดา	114	56.7	100	49.2	214	53.0
มารดา	13	6.5	20	9.9	33	8.2
พี่ชาย	44	21.9	38	18.7	82	20.3
พี่สาว	14	7.0	9	4.4	23	5.7
น้องชาย	7	3.5	7	3.5	14	3.5
น้องสาว	4	2.0	5	2.5	9	2.2
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	48	23.9	41	20.2	89	22.0
ดื่มสุรา						
บิดา	130	64.7	114	56.2	144	60.4
มารดา	25	12.4	27	13.3	52	12.9
พี่ชาย	59	29.3	62	30.5	121	30.0
พี่สาว	18	9.0	15	7.4	33	8.2
น้องชาย	9	4.5	8	3.9	17	4.2
น้องสาว	4	2.0	8	3.9	12	3.0
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	54	26.9	37	18.2	91	22.5
ดื่มเบียร์						
บิดา	143	71.1	145	71.4	288	71.3
มารดา	33	16.4	56	27.6	89	22.0
พี่ชาย	75	37.3	83	40.9	158	31.1
พี่สาว	27	13.4	15	7.4	42	10.4
น้องชาย	8	4.0	8	4.0	16	4.0
น้องสาว	4	2.0	5	2.5	9	2.2
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	46	22.9	41	10.2	87	21.5
ดื่มไวน์/สปายไวน์/คูลเลอร์						
บิดา	47	23.4	47	23.2	94	23.3
มารดา	30	14.9	40	19.7	70	17.3
พี่ชาย	21	10.5	43	21.2	64	15.8
พี่สาว	22	10.9	22	10.8	44	10.9
น้องชาย	13	6.5	6	3.0	19	4.7
น้องสาว	8	4.0	9	4.4	17	4.2
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	27	13.4	26	12.8	53	13.1

จากตารางที่ 7 พบว่า

พฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่ในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.0 มีบิดาสูบบุหรี่ รองลงมาคือ ร้อยละ 22.5 มีคนอื่น ๆ ที่เป็นเครือญาติและผู้อาศัยมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ และร้อยละ 20.3 มีพี่ชายสูบบุหรี่

พฤติกรรมกรรมการแอลกอฮอล์(สุรา) พบว่า ร้อยละ 60.4 มีบิดาที่ดื่มสุรา รองลงมาคือ พี่ชาย ร้อยละ 30.0 ในขณะที่มีมารดาดื่มสุรา ร้อยละ 12.9

พฤติกรรมกรรมการดื่มเบียร์ พบว่า ร้อยละ 71.3 มีบิดาดื่มเบียร์ รองลงมา ร้อยละ 31.1 มีพี่ชายดื่มเบียร์ และมีมารดาดื่มเบียร์ ร้อยละ 22.0

พฤติกรรมกรรมการดื่มไวน์ พบว่า ร้อยละ 23.3 ของบิดา มีการดื่มไวน์ ขณะที่ ร้อยละ 17.3 มีมารดาดื่มไวน์

ตารางที่ 7 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในครอบครัว จำแนกตามชั้นปีของนักศึกษา

ข้อมูลสมาชิกในครอบครัว	ชั้นปีที่ 1		ชั้นปีที่ 4		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ยาต้องเหล้า						
บิดา	35	17.4	42	20.7	77	19.1
มารดา	6	3.0	7	3.5	13	3.2
พี่ชาย	11	5.5	13	6.4	24	5.9
พี่สาว	7	3.5	7	3.5	14	3.5
น้องชาย	3	1.5	6	3.0	9	2.2
น้องสาว	3	1.5	4	2.0	7	1.7
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	21	10.5	24	11.8	45	11.1
เหล้าขาว/เหล้าโรง						
บิดา	31	15.4	32	15.8	63	15.6
มารดา	7	3.5	10	4.9	17	4.2
พี่ชาย	7	3.5	12	5.9	19	4.7
พี่สาว	5	2.5	5	2.5	10	2.5
น้องชาย	5	2.5	5	2.5	10	2.5
น้องสาว	3	1.5	5	2.5	8	2.0
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	23	11.4	21	10.3	44	10.9
พันธ์/เหล้าบ้าน						
บิดา	14	7.0	21	10.3	35	8.7
มารดา	14	7.0	21	10.3	35	8.7
พี่ชาย	11	5.5	25	12.4	36	8.9
พี่สาว	15	7.5	16	7.9	31	7.7
น้องชาย	5	2.5	11	5.5	16	4.0
น้องสาว	5	2.5	8	4.0	13	3.2
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	7	3.5	19	9.5	26	6.5
ใครที่มีอิทธิพลต่อท่านในการดื่ม/ไม่ดื่มแอลกอฮอล์						
บิดา	146	72.6	149	73.4	295	73.0
มารดา	36	17.9	53	26.1	89	22.0
พี่ชาย	56	27.9	88	43.3	144	35.6
พี่สาว	18	9.0	13	6.4	31	7.7
น้องชาย	3	2.0	2	1.0	5	1.2
น้องสาว	5	2.5	3	1.5	8	2.0
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	57	28.4	39	19.2	96	23.8

จากตารางที่ 7 (ต่อ) พบว่า ในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 19.1 มีบิดาตีเมียตองเหล่า และ ร้อยละ 11.1 มีญาติ/คนในครอบครัวตีเมียตองเหล่า

ร้อยละ 15.6 มีบิดาตีเมียตองเหล่า/เหล่าโรง และร้อยละ 10.9 มีคนที่อาศัยในบ้านเดียวกันตีเมียตองเหล่า/เหล่าโรง

สำหรับพื้นที่เหล่านี้ พบว่า ทั้งบิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการตีเมียตองเหล่า/เหล่าโรง

8.9

ตารางที่ 8 การหล่อซื้อร้านค้าและร้านสะดวกซื้อ

ลักษณะร้านค้า	จำนวนร้านค้า (90 แห่ง)	การตรวจ	
		ดู	ไม่ดู
ร้านค้า			
ได้หอพัก	5	0	5
ร้านชำ/ค้าย่อย	40	6	34
ร้านสะดวกซื้อ	7	5	2
ร้านค้าส่ง	2	0	2
ร้านอาหาร เครื่องดื่ม			
ร้านอาหารตามสั่ง	20	0	20
สถานที่จำหน่ายแอลกอฮอล์/สถานเริงรมย์			
ซุ้มยาตอง	5	0	5
ร้านคาราโอเกะ/อาหารเครื่องดื่ม/กาแฟ	10	0	10
ร้านขายเหล้าป่น	1	0	1
รวม	90	11 (15.7)	79(87.7)

จากตารางที่ 8 พบว่า ร้านค้า ร้าน จาก ร้าน จำหน่ายแอลกอฮอล์ให้กับตัวพ่อโดยไม่มีการตรวจสอบ ซึ่งเทียบเป็นความชุกได้คือ ร้อยละ 87.7 ที่ไม่ตรวจสอบ

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีการศึกษากับการดื่มแอลกอฮอล์

ชั้นปี	จำนวน		Chi2	P value
	ดื่ม	ไม่ดื่ม		
ปีที่ 1	137	64	0.247	0.619
ปีที่ 4	143	60		

จากตารางที่ 9 พบว่า พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ไม่มีความสัมพันธ์กับชั้นปีของนักศึกษาระหว่างชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 4

ตารางที่ 10 ความสัมพันธ์เพศกับการดื่มแอลกอฮอล์

เพศ	จำนวน		Chi2	P value
	ดื่ม	ไม่ดื่ม		
ชาย	120	35	7.78	0.005
หญิง	160	89		

จากตารางที่ 10 พบว่า เพศของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ในที่นี้รวมทุกชนิดของแอลกอฮอล์

ตารางที่ 11 จำนวนนับของร้านค้าระยะ 500 เมตรโดยรอบจากรั้วมหาวิทยาลัย

ชื่อถนน	จำนวน (n=123)
ปทุมณกัณฑ์ (หัวถนน-โรงเรียน มอว)	43
ทุ่งรี ตลาดศรีตรัง	55
ธรรมานุญูวิถิ (หัวถนน -วิทยาลัยเทคโนโลยีอุดมศึกษา)	4
กาญจนวนิช (บ้มีเซลล์ - สามแยกคลองเรียน)	21

จากตารางที่ 11 พบว่า พื้นที่ทุ่งรีและถนนปทุมณกัณฑ์มีความหนาแน่นของร้านที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นจำนวนมาก และอยู่ในบริเวณ 500 เมตรโดยรอบจากรั้วมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผลการศึกษาในกลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยรอบ ๆ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประชาชนทั่วไปจำนวน 177 ราย เป็นผู้ที่อาศัยในพื้นที่ที่ศึกษา คือ 500 เมตรรอบ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการศึกษา พบดังนี้

ตารางที่ 12 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	79	44.6
หญิง	98	55.4
ศาสนา		
พุทธ	109	61.6
อิสลาม	68	38.4
อาชีพ		
รับจ้าง	55	31.1
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	8	4.5
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	80	45.2
เกษตรกร	12	6.8
อื่น ๆ	22	12.4
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	91	51.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	26	14.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย	29	16.4
อุดมศึกษา	31	17.5

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.4 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 61.6 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 61.6 ประกอบอาชีพส่วนตัวหรือค้าขาย ร้อยละ 31.1 ประกอบอาชีพรับจ้าง ด้านการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.4 จบการศึกษาในระบบการศึกษาในระดับประถมศึกษา

ตารางที่ 12 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ข้อมูลร้านค้าสุราในชุมชน		
ไม่ทราบ	56	31.6
ทราบ	121	68.4
พฤติกรรมการดื่มสุราของตนเอง		
ไม่ดื่ม	103	58.2
ดื่ม	74	41.8
ประเภทเครื่องดื่ม		
เหล้า		
ไม่ดื่ม	16	21.6
ดื่ม	58	78.4
เบียร์		
ไม่ดื่ม	12	16.2
ดื่ม	62	83.8
ยาดองเหล้า		
ไม่ดื่ม	41	55.4
ดื่ม	33	44.6
อื่น ๆ		
ไม่ดื่ม	52	70.3
ดื่ม	22	29.7

จากตารางที่ 12 (ต่อ) พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.6 ทราบว่ามีร้านที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ในชุมชน ส่วนใหญ่ร้อยละ 58.2 ไม่ดื่มแอลกอฮอล์

พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.4 ของผู้ดื่มแอลกอฮอล์ มีพฤติกรรมการดื่มสุรา ร้อยละ 83.8 ดื่มเบียร์ ส่วนยาดองเหล้ามีร้อยละ 44.6 และแอลกอฮอล์ประเภทอื่น ๆ ร้อยละ 29.7

ตารางที่ 13 พฤติกรรมการดื่มสุราของประชาชนในชุมชน

พฤติกรรมการดื่มในอดีต	อดีต		ปัจจุบัน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บุหรี				
สูบ	108	61.0	23	33.3
ไม่สูบ	69	39.0	46	66.7
สุรา				
ไม่ดื่ม	104	58.7	14	19.2
ดื่ม	73	41.2	59	80.8
เบียร์				
ไม่ดื่ม	108	61.0	10	14.5
ดื่ม	69	39.0	59	85.5
ไวน์/สปายไวน์คูลเลอร์				
ไม่ดื่ม	147	83.0	10	33.3
ดื่ม	30	17.0	20	66.7
ยาดองเหล้า				
ไม่ดื่ม	143	80.8	9	25.7
ดื่ม	34	19.2	26	74.3
เหล้าขาว/เหล้าโรง				
ไม่ดื่ม	154	87.0	6	26.1
ดื่ม	23	13.0	17	73.9
พันช์				
ไม่ดื่ม	165	93.2	4	33.3
ดื่ม	12	6.8	8	66.7
เหล้าปั่น				
ไม่ดื่ม	164	92.7	3	23.1
ดื่ม	13	7.3	10	76.9

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการ สูบบุหรี ดื่มสุรา เบียร์ ไวน์ ยาดองเหล้า พันช์และเหล้าปั่นเปลี่ยนไป กล่าวคือ ในอดีตกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการสูบบุหรี ดื่มสุรา เบียร์ ไวน์ ยาดองเหล้า พันช์และเหล้าปั่นสูงกว่าในปัจจุบันโดยเฉพาะการดื่มไวน์และยาดองเหล้า

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ที่ซื้อแอลกอฮอล์ประเภทต่าง ๆ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ปัจจุบันส่วนใหญ่ท่านซื้อแอลกอฮอล์อย่างไร		
ซื้อดื่มเอง	30	16.9
ซื้อดื่มกับเพื่อน	52	29.4
ไม่ดื่ม	95	53.7
สุรา		
ไม่เคยซื้อ	13	15.8
ซื้อที่	69	84.2
ร้านชำ	61	88.4
ซูเปอร์มาร์เก็ต	51	73.9
ร้านสะดวกซื้อ	31	44.9
ร้านอาหาร	8	11.6
เบียร์		
ไม่เคยซื้อ	14	17.1
ซื้อที่	68	82.9
ร้านชำ	60	85.7
ซูเปอร์มาร์เก็ต	54	77.1
ร้านสะดวกซื้อ	53	75.7
ร้านอาหาร	26	37.4
ไวน์/สปายไวน์คูลเลอร์		
ไม่เคยซื้อ	55	67.1
ซื้อที่	27	32.9
ร้านชำ	18	66.7
ซูเปอร์มาร์เก็ต	17	63.0
ร้านสะดวกซื้อ	20	74.1
ร้านอาหาร	8	29.6

จากตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 53.7 กรณีที่ดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ร้อยละ 29.4 ดื่มกับเพื่อน สถานที่ซื้อ พบว่า แหล่งที่มีการซื้อสุรา เบียร์ มากที่สุดคือ ร้านชำ คือ มีร้อยละ 88.4 และ 85.7 ตามลำดับ ส่วนการซื้อไวน์/สปายไวน์คูลเลอร์ พบว่า ส่วนใหญ่ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 74.1 และ รองลงมา คือ ซื้อจากร้านชำร้อยละ 66.7

ตารางที่ 14 (ต่อ) จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานที่ที่ซื้อแอลกอฮอล์ประเภทต่าง ๆ

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ยอดของเหล้า		
ไม่เคยซื้อ	53	64.6
ซื้อที่	29	36.4
ร้านค้า	25	86.2
เหล้าขาว/เหล้าโรง		
ไม่เคยซื้อ	62	75.6
ซื้อที่	20	24.4
ร้านค้า	17	85.0
ซูเปอร์มาร์เก็ต	14	70.0
ร้านสะดวกซื้อ	15	75.0
ร้านอาหาร	9	45.0
พันธ์		
ไม่เคยซื้อ	73	89.0
ซื้อที่	9	11.0
ซูเปอร์มาร์เก็ต	2	22.2
ร้านสะดวกซื้อ	4	44.4
ร้านอาหาร	7	77.8
เหล้าปั่น		
ไม่เคยซื้อ	70	85.4
ซื้อที่	12	14.6
ร้านอาหาร	12	100.0

จากตาราง ที่ 14 (ต่อ) พบว่า กรณีที่ซื้อยอดของเหล้า กลุ่มตัวอย่างซื้อจากร้านค้าเพียงอย่างเดียว ส่วนพันธ์ส่วนใหญ่ดื่มที่ร้านอาหารในกรณีนี้เป็นร้านอาหารที่มีการจำหน่ายเหล้าผสม ส่วนการซื้อที่ร้านสะดวกซื้อและซูเปอร์มาร์เก็ต เป็นกรณีของการซื้อสินค้าโอท็อป ส่วนเหล้าปั่น พบว่า ทุกรายซื้อจากร้านอาหารที่มีการจำหน่ายสุราด้วย

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ไม่สามารถซื้อเหล้าหรือเบียร์ได้		
ทราบ	109	61.6
ไม่ทราบ	68	38.4
ท่านคิดว่าควรมีร้านขายแอลกอฮอล์ทุกชนิดในมหาวิทยาลัยหรือไม่		
ควร	3	3.7
ไม่ควร	174	98.3
ท่านคิดว่าควรมีร้านขายแอลกอฮอล์ทุกชนิดรอบมหาวิทยาลัยหรือไม่		
ควร	19	10.7
ไม่ควร	158	89.3
ท่านคิดว่ากาารดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่งของการเข้าสังคม		
เห็นด้วย	29	16.4
ไม่เห็นด้วย	148	83.6
ท่านทราบหรือไม่ว่ามหาวิทยาลัยมีข้อบังคับในการดื่มสุรา/เล่นการพนัน		
ทราบ	115	65.0
ไม่ทราบ	62	35.0
ท่านเห็นด้วยกับการลงโทษนักศึกษาที่เล่นการพนัน		
เห็นด้วย	142	80.2
ไม่เห็นด้วย	35	19.8
ท่านเห็นด้วยกับการลงโทษนักศึกษาที่ดื่มแอลกอฮอล์		
เห็นด้วย	140	79.1
ไม่เห็นด้วย	37	20.9
ในชุมชนของท่านมีปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุราหรือไม่		
ไม่มี	49	27.7
มีแต่ไม่รุนแรง	93	52.5
มีและรุนแรง	35	19.8

จากตาราง ที่ 15 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.6 ทราบว่า ห้ามจำหน่ายสุราแก่เด็กที่อายุไม่ถึง 20 ปี บริบูรณ์ และส่วนใหญ่ร้อยละ 89.3 ไม่เห็นด้วยกับการมีร้านจำหน่ายสุราในมหาวิทยาลัย ร้อยละ 83.6 ไม่เห็นด้วยกับการที่คิดว่าการดื่มเหล้าเป็นเรื่องการเข้าสังคม ร้อยละ 79.1 เห็นด้วยกับการมีบทลงโทษนักศึกษาที่ดื่มเหล้า ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเหล้ากับการทะเลาะวิวาท พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.5 , มีความเห็นว่า ในชุมชนมี ปัญหาเรื่องสุราและการทะเลาะวิวาท แต่ไม่รุนแรง

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นต่อ การแก้ปัญหาสุราในชุมชน และการจัดพื้นที่ในชุมชน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ในชุมชนของท่านมีการจัดประชุมมาตรการในการแก้ไขปัญหาสุราหรือไม่		
ไม่มี	115	65.0
มี	26	14.7
ไม่ทราบ	36	20.3
ท่านคิดว่าควรจัดให้มีการจัดพื้นที่จำหน่ายสุราที่ใด		
นอกชุมชน	90	50.8
ในชุมชน	7	3.9
ไกลจากสถานศึกษาอย่างน้อย 500 เมตร	55	31.1
ไกลจากศาสนสถานอย่างน้อย 500 เมตร	15	8.5
ที่ไหนก็ได้	10	5.6

จากตารางที่ 16 พบว่า ส่วนใหญ่ในชุมชนไม่มีการพูดคุยหรือการประชุมเกี่ยวกับมาตรการในการแก้ไขปัญหาสุราในชุมชน ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ต่อการให้มีการจำหน่ายสุรา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.8 ต้องการให้มีการจำหน่ายสุรานอกชุมชน รองลงมาคือ ให้มีการกำหนดพื้นที่ที่จำหน่ายสุราต้องห่างจากสถานศึกษาอย่างน้อย 500 เมตร ร้อยละ 31.1 และห่างจากศาสนสถานอย่างน้อย 500 เมตร ร้อยละ 8.5

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของคนในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุรา และเบียร์
จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน

ข้อมูลในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
สูบบุหรี่		
บิดา	70	39.5
มารดา	35	19.8
พี่ชาย	44	28.9
พี่สาว	26	14.7
น้องชาย	33	18.6
น้องสาว	46	26.0
คู่สมรส	78	44.1
ดื่มสุรา		
บิดา	63	35.6
มารดา	37	20.9
พี่ชาย	48	27.1
พี่สาว	29	16.4
น้องชาย	48	27.1
น้องสาว	29	16.4
คู่สมรส	81	45.7
ดื่มเบียร์		
บิดา	64	36.2
มารดา	44	24.9
พี่ชาย	56	31.6
พี่สาว	40	22.6
น้องชาย	36	20.3
น้องสาว	52	29.4
คู่สมรส	81	45.7

จากตารางที่ 17 พบว่า ในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 44.1 มีคู่สมรสสูบบุหรี่ รองลงมา ร้อยละ 39.5 มีบิดาสูบบุหรี่ และร้อยละ 28.9 คือ พี่ชาย ขณะที่มารดา ร้อยละ 19.8 ก็สูบบุหรี่ เช่นกัน

พฤติกรรมการดื่มสุรา พบว่า ร้อยละ 45.7 มีคู่สมรส ดื่มสุรา รองลงมา ร้อยละ 35.6 มีบิดาดื่มสุรา และ ร้อยละ 27.1 มีพี่ชายและน้องชายดื่มสุราในจำนวนที่เท่ากัน นอกจากนี้ พบว่า มีมารดาดื่มสุรา ร้อยละ 20.92

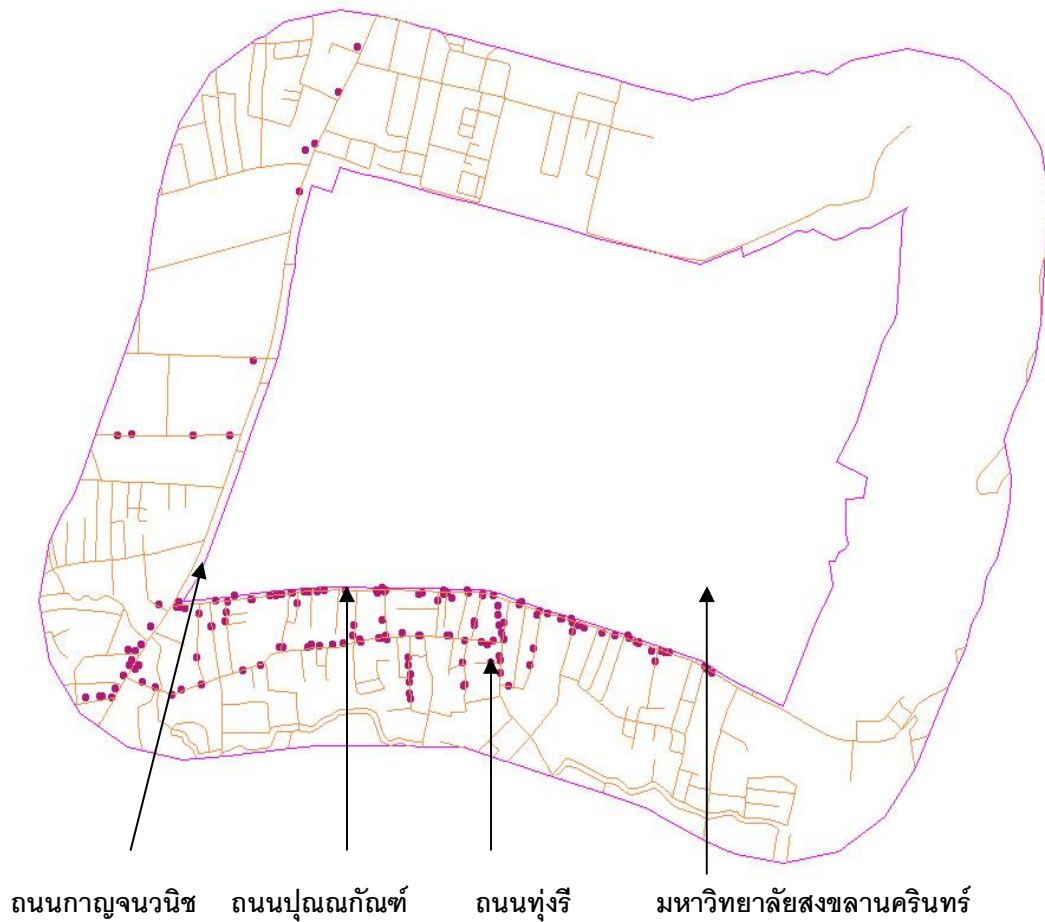
พฤติกรรมการดื่มเบียร์ พบว่า พบว่า ร้อยละ 45.7 มีคู่สมรส ดื่มเบียร์ ร้อยละ 36.2 มีบิดาดื่มเบียร์ ร้อยละ 31.6 มีพี่ชายดื่มเบียร์ ร้อยละ 29.4 มีน้องสาวดื่มเบียร์ ขณะที่ร้อยละ 24.9 มีมารดาดื่มเบียร์

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของคนในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุรา และเปียร์
จำแนกตามสถานภาพในครัวเรือน

ข้อมูลในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ยอดของเหล่า		
บิดา	32	18.1
มารดา	19	10.7
พี่ชาย	25	14.1
พี่สาว	14	7.9
น้องชาย	22	12.4
น้องสาว	31	17.5
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	56	31.6
เหล่าขาว/เหล่าโรง		
บิดา	29	16.4
มารดา	18	10.2
พี่ชาย	16	9.0
พี่สาว	12	6.8
น้องชาย	26	14.7
น้องสาว	12	6.8
คนอื่น ๆ (อา ลุง ปู่ ย่า ยาย)	61	34.5

จากตารางที่ 18 พฤติกรรมการดื่มยอดของเหล่าของคนในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่เป็น อา ลุง ปู่ ฯ มีพฤติกรรมการดื่มยอดของเหล่ามากที่สุด ร้อยละ 31.6 ขณะที่บิดาที่ดื่มยอดของเหล่าร้อยละ 18.1 และมารดาที่ร้อยละ 10.7 ดื่มยอดของเหล่าเช่นเดียวกัน

พฤติกรรมการเหล่าขาว พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ดื่มเหล่าขาวในครอบครัวคือ อา ลุง ปู่ ซึ่งพบร้อยละ 34.5 ส่วนบิดาของกลุ่มตัวอย่างดื่มเหล่าขาวร้อยละ 16.4 และมารดาที่ร้อยละ 10.2

แผนภาพที่ 2 จากการเดินพิกัดร้านค้าที่มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่าง ๆ (ทั้งร้านชำ ร้านสะดวกซื้อ ร้านอาหาร และร้านขายของชำ) โดยมีผู้เช่าจำหน่ายแอลกอฮอล์ร่วมอยู่กับเครื่องดื่มอื่น ๆ ด้วย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

นอกจากการเก็บข้อมูลนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 4 และการดำเนินการสำรวจและล่อซื้อตามร้านค้าที่มีการจำหน่ายสุรา ทั้งในรูปแบบร้านชำ ร้านค้าได้หอบพัก/อพาร์ทเมนท์ ร้านค้าส่ง/ปลีก ร้านอาหารตามสั่ง และร้านค้าทั่วไปที่มีบริการอื่น ๆ แต่มีตู้แช่ ในระยะ 100 เมตร นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องได้แก่ รองคณบดีทั้ง 13 คณะ และ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่รับผิดชอบงานนักศึกษาโดยตรง เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ คือ สถานีตำรวจคอหงส์ และสถานีตำรวจหาดใหญ่ สรรพสามิตหาดใหญ่ รองนายกเทศมนตรีที่กำกับดูแลด้านสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลคอหงส์ และหาดใหญ่ รวมทั้งสิ้น 24 คน สรุปได้ ดังนี้

1.ร้านค้าที่มีการจำหน่ายสุราได้หอบพัก/อพาร์ทเมนท์

ร้านค้าที่จำหน่าย สุรา จากการสุ่มแบบบังเอิญ พบว่า ร้านค้าได้หอบพัก 25 แห่ง มีการจำหน่ายของใช้ และเครื่องดื่ม อาหารสำเร็จรูป จำนวน 20 แห่ง พบว่า เมื่อทดลองให้ผู้ที่มีอายุมากกว่า 20 ปี แต่ดูหน้าอ่อนกว่าอายุไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยสุ่มจำนวน 5 แห่ง ปรากฏว่าไม่มีการขอตรวจเอกสาร/บัตรประจำตัวประชาชนทั้ง 5 แห่ง โดยร้านค้าทั้งหมดมีระยะเวลาการเปิดจำหน่าย(เฉลี่ย 2 ปี) โดยทำเป็นร้านจำหน่ายของชำ แต่มีการจำหน่าย แอลกอฮอล์ร่วมด้วย พบว่า มีเพียง 1 ร้านที่มีการขออนุญาตขายอย่างเป็นทางการ

“ไปขอจดทะเบียนการค้าแล้ว แต่ไม่ได้ขอมที่สรรพสามิต เราไม่ได้ขายจริงจัง เอาร้านเพื่อนมาขาย ส่วนใหญ่เราไว้กินเอง และที่ขายเพราะคนที่อาศัยแถวนี้ถามหา”

“ร้านอื่นเขาขาย ลูกค้ามาถาม ก็เลยเอามาขาย”

“ขายเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น ไม่ได้ขายเหล่า แต่ขายเบียร์”

เหตุผลของการไม่ดู คือ คนซื้อไม่ได้แต่งชุดนักเรียน นักศึกษาอายุมากกว่า 18 ปีแล้ว

“ดูซิ นี่ไง มีป้ายบอกไว้”

“เด็ก มันรู้ว่าซื้อไม่ได้ มันก็ไม่มาซื้อกันหรอก ที่มาซื้อก็มีอายุ นักศึกษาอายุมากกว่า 18 ไม่ใช่หรอก”

2.ร้านชำ

ร้านชำ พบว่า เกือบทุกแห่งไม่ขอดูบัตรของตัวล่อ ขณะเดียวกันก็มีการขายเบียร์ให้แก่ ผู้ที่มีอายุมากกว่า 20 ปี แต่ดูหน้าอ่อนกว่าอายุโดยจำหน่ายร่วมกับการขายสินค้าทั่วไปแต่มีตู้แช่น้ำด้วย โดยกระป๋องและขวดเบียร์แทรกอยู่ กับน้ำอัดลมและน้ำประเภทอื่น ๆ ร้านค้าเหล่านี้เปิดกิจการมาโดยเฉลี่ยนานกว่า 10 ปี

“มาซื้อก็ขาย ร้านอื่น ๆ บอกว่าดู นะ อย่าไปเชื่อ ก็แถวนี้ลูกค้าหลักเด็กนักศึกษาทั้งนั้น”

“เราขายมานาน แต่ตอนนี้รู้ร้านอาหารไม่ได้ เห็นว่ามีเหล่าปั่นด้วย”

“ดูทุกคนเพราะสามีทำราชการเกิดถูกจับมาแล้วไม่ดี”

“ร้านนี้ไม่ขายเด็ก แต่ถ้าพ่อให้ลูกมาซื้อ จะเดินไปให้ที่บ้าน ไม่ให้เด็กรับของไป และก็ไปบอกกับพ่อแม่ว่า ผิดกฎหมายควรวางหลังอยากกินก็ไปบอกหรือโทรไป จะเอามาส่งให้”

3.ร้านอาหาร

พบว่า เจ้าของร้านผู้ดูแล เป็นร้านที่เป็นของคนในพื้นที่ดั้งเดิม บางร้านเป็นร้านที่ผู้จำหน่ายปัจจุบันเช่าต่อ และดำเนินกิจการต่อเนื่อง โดยมีระยะเวลาการเปิดบริการ ตั้งแต่เช้าจนถึงเวลาประมาณ 17-20.0 น. ระยะเวลาที่เปิดขายนานกว่า 10 ปีเช่นกัน ผู้ค้า(เจ้าของกิจการ) กล่าวว่า

“นักศึกษาไม่มากินหรอก ส่วนใหญ่เจ้าประจำ บางทีเห็นมารเขาสั่งอาหารกลับไปนะ”

“พวกนักศึกษาเขาซื้อจากที่อื่น ร้านเรานักศึกษาไม่กล้าสั่ง เพราะพวกอาจารย์มากินบ่อย”

4.ร้านสะดวกซื้อ

เริ่มเปิดบริการประมาณ 5 ปี โดยเฉลี่ย 4 ปี เปิดจำหน่ายตามเวลาที่กำหนด แต่ไม่มีการตรวจสอบ มีการจัดพื้นที่สำหรับแอลกอฮอล์อยู่ด้านหนึ่งแต่สามารถเข้าไปหาซื้อได้เนื่องจากอยู่ในตู้แช่ที่สามารถมองเห็นได้ เปิดเป็นเวลา และขอคู่มือ ในบางร้าน โดยส่งผู้ซื้อที่มีอายุมากกว่า 20 ปี แต่ดูหน้าอ่อนกว่าอายุ ไปขอซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่(เกือบทุกร้าน) ขอตรวจคู่มือประจำตัวประชาชน แต่ก็ยังพบว่า มี 2 ร้านที่ไม่ขอคู่มือประจำตัวประชาชน

“ผมเป็นรองผู้จัดการ ร้านของที่เราต้องขอคู่มือ เพราะกลัวโดนล่อซื้อ ไม่อยากมีเรื่อง ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา ดูจากหน้าตานะ และขายเป็นช่วงเวลา เขาไม่ให้ขายเด็กอายุต่ำกว่า 18 ไซ้ใหม่ “

“เดี๋ยวนี้เด็กเขากินวอดก้า กันแล้ว ซื้อที่เคาท์เตอร์โดยตรง เพราะราคาแพง”

“ส่วนใหญ่จะตรวจ นักศึกษาที่มาซื้อเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง”

5.ร้านคาระโอเกะและเหล้าปั่น

เป็นกลุ่มร้านที่มีการเปิดดำเนินการประมาณ 3 ปีที่ผ่านมา โดยมีลูกค้าหลักคือ นักศึกษาและวัยรุ่น และไม่มีการตรวจบัตรในวันที่ไปเก็บข้อมูล บางวันมีการตรวจบ้าง การจำหน่าย เปิดจำหน่ายตามเวลา แต่ปิดหลังจกเวลาที่กำหนด โดยการปิดร้าน แต่ยังมีบริการอยู่ด้านใน หรือในลักษณะที่ลูกค้ามานั่งคุยกัน

เนื่องจากร้านดังกล่าวมีการจำหน่ายแอลกอฮอล์โดยตรงและต้องได้รับใบอนุญาตอย่างถูกต้อง จึงพบว่าทุกร้านมีใบอนุญาตตามข้อกำหนดของกรมสรรพสามิต

6.ร้านขายอาหารตามสั่งและร้านค้าอื่น ๆ ที่มีตู้แช่ ร้านค้าที่เปิดดำเนินการเป็นร้านค้าที่มีอยู่ดั้งเดิมและเพิ่งมาเปิดกิจการ พบว่า ทุกร้านที่มีตู้แช่จะมีการจำหน่าย เบียร์ สบาย ด้วย

“เบียร์ มีไว้อย่างนั้นแหละ เราได้กินด้วย คนอื่นเขาก็ขาย เราขายไม่มาก เล็ก ๆ น้อย ๆ “

“ร้านอื่นเขามี เราก็มีเพราะบางที่แขกถาม เด็ก ๆ ไม่มากินที่นี่ ส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่ แล้วยังเด็ก ๆ เขามีร้านของเขาเอง”

โดยสรุป ในกลุ่มร้านค้าที่ทำการ“ล่อซื้อ” พบดังนี้

1. ให้การปฏิเสธในการขายสุราให้นักศึกษา โดยขณะที่มาซื้อไม่ได้แต่งชุดนักศึกษา ส่วนอายุ พบว่า ยังยึดแนวทางเดิมคือ การไม่จำหน่ายสุราแก่ผู้ที่ยอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ตาม พรบ แอลกอฮอล์เดิม แต่เนื่องจากปัจจุบันมีการปรับด้านอายุเป็น 20 ปีบริบูรณ์ (ขณะที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังคงใช้ช่วงอายุเดิม คือ 18 ปีบริบูรณ์)

2.ร้านขายของชำที่มีทั้งขายยาแดงเหล้า ขายเหล้าขาว เบียร์ เหล้า (ชาวบ้านเรียกเหล้าแดง) สบายไวน์คูเลอร์ ให้เหตุผลของการขายคือ

“ มีตู้แช่อยู่เลยเพิ่มขายเบียร์ เพราะรับมาจากร้านค้าส่งข้าง ๆ ไม่มีใบอนุญาต”

“ คนมาถามหา เราขายเล็ก ๆ น้อย ๆ เอามาบางที่แค่ล้างสองล้าง”

3.การไม่ตรวจบัตร

“ไปตรวจทำไม เราไม่ขายเด็ก ๆ (ในที่นี้คือเด็กเล็กและมัธยม)มองหน้าก็กะอายุได้ ส่วนใหญ่เป็นคนที่มาซื้อกิน”

“เด็กมันรู้ว่าเขาไม่ขาย”

“ที่หอไม่มีแต่คนทำงาน เด็ก ๆ ไม่เข้าร้านเรา ไม่ซื้อเพราะเบียร์ของเราขายแพงกว่านิดหน่อย ขายแพงหน่อยเด็กไม่ซื้อ แต่ไปซื้อที่อื่น ไม่รู้ล่ะ”

สรุป ประเด็นจากการสัมภาษณ์เจ้าของร้านค้า/สถานเริงรมย์ ที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่ปฏิเสธการมาใช้บริการของนักศึกษา โดยไม่มีการพิสูจน์/ตรวจสอบว่า ผู้มาใช้บริการอายุเท่าไร หรืออยู่ในเกณฑ์กฎหมายกำหนดให้เป็นผู้ที่ไม่สามารถซื้อแอลกอฮอล์และร้านค้าต้องไม่จำหน่ายแอลกอฮอล์ไม่ว่าประเภทใดประเภทหนึ่งให้แก่ผู้ที่ยังไม่ถึงเกณฑ์บังคับของพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ส่วนในกรณีร้านค้าทั่วไปที่ตั้งอยู่ใกล้หอพัก อพาร์ทเมนท์ มีการจำหน่ายเนื่องจากร้านค้าอื่น ไ ที่อยู่ไกลออกไปมีการจำหน่าย ประกอบกับความต้องการของผู้พักอาศัย โดยไม่ได้คำนึงถึงข้อบ่งชี้ทางกฎหมายในการจำหน่ายสุราในบริเวณหอพัก แต่อย่างใด

7. ความคิดเห็นของผู้บริหารมหาวิทยาลัยต่อการตีแผ่แอลกอฮอล์ของนักศึกษา

กลุ่มเป้าหมายของการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร คือ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา และรองคณบดีของแต่ละคณะ ในวิทยาเขตหาดใหญ่ที่รับผิดชอบงานกิจการนักศึกษา(แต่ละคณะใช้ชื่อตำแหน่งนี้แตกต่างกันไป จึงเน้นที่ลักษณะงานที่รับผิดชอบ) รวมทั้งสิ้น 14 คน สรุปได้ดังนี้

7.1 การมองตัวตนของนักศึกษา

การมองความเป็นตัวตนของนักศึกษา แบ่งได้ดังนี้

7.1.1 นักศึกษาเป็นผู้เยาว์ เนื่องจากยังไม่สามารถรับผิดชอบตนเองได้โดยเฉพาะการเงิน ค่าใช้จ่ายที่ต้องพึ่งพาผู้ปกครอง โดยเฉพาะนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 ที่เพิ่งพ้นความเป็นนักเรียนมาไม่นาน ถึงแม้จะมีคนมองว่านักศึกษาโตแล้วและชีวิตในมหาวิทยาลัยนั้นนักศึกษาแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบทั้งต่อการเข้าเรียน การทำกิจกรรมและการจัดการการเงินของตนเอง ซึ่งต่างจากช่วงเวลาที่เป็นนักเรียน(ถึงแม้บางคนจะไม่ได้อยู่ในความดูแลของผู้ปกครองตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นกลุ่มที่ย้ายถิ่นมาเพื่อการเรียนในเมือง) ดังนั้นอาจารย์โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษาจึงควรจะต้องสอดส่องหรือพบกับนักศึกษา ซึ่งบางคณะกำหนดว่า อาจารย์ที่ปรึกษาต้องพบกับนักศึกษาอย่างน้อย 2 ครั้งต่อภาคการศึกษา นอกจากนี้อาจารย์บางท่านยังมีการติดตามพฤติกรรมของนักศึกษาโดยผ่านเพื่อนร่วมกลุ่ม

“ถึงแม้เขาจะเป็นนักศึกษา และมองว่าโตแล้ว แต่เขาก็ยังไม่สามารถทำงานเลี้ยงตัวเองได้ ยังต้องขอเงิน พ่อ แม่”

“มองแล้ว เหมือนอาจารย์ไม่ได้เอาใจใส่เขาเท่าที่ควร เพราะมีผลต่อเรื่องกับเรื่องเรียน”

“ผมมีลูก ผมก็คิดถึงผู้ปกครองว่า หากลูกมาอยู่แล้วไม่ปลอดภัย มีร้านเหล้ารอบ ๆ ผมก็ไม่อยากให้ลูกมาอยู่ เราต้องคิดว่านักศึกษาก็เหมือนลูกเรา”

7.1.2 นักศึกษาเป็นผู้ใหญ่เนื่องจากมีสถานะเป็นนักศึกษา อาจารย์บางท่านมองนักศึกษาว่าสถานะของการเป็นนักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ควบคุมตนเอง และวางแผนให้กับตนเอง ทั้งนี้เพราะนักศึกษาส่วนหนึ่งต้องมาพักในหอพัก โดยเฉพาะนักศึกษาปีที่ 1 ส่วนปีอื่น ๆ ก็มีบางส่วนที่ไปพักนอกมหาวิทยาลัยเนื่องจากไม่ได้รับการจัดสรรที่พักรักษา หรือบางรายไม่ชอบกฎระเบียบของหอพักและเลือกที่จะไปเช่าหอพักนอกมหาวิทยาลัยที่มีอิสระมากกว่า ดังนั้นการเป็นนักศึกษาที่ส่วนใหญ่อายุ 18 ปี จึงถือว่า มีความเป็นผู้ใช้ระดับหนึ่ง และสามารถบริหารจัดการตนเองได้ นอกจากนี้ยังมองที่สิทธิส่วนบุคคลที่นักศึกษามีสิทธิที่จะทำอะไรในขอบเขตที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

“เขาสามารถรับผิดชอบตัวเองได้ และเป็นสิทธิส่วนบุคคล เราเป็นอาจารย์ เป็นคนสอน ยุ่งกับเขามากก็ไม่ดี”

“ส่วนใหญ่ไปกินข้างนอก ที่กินในหอพักก็เคยได้ยิน แต่เห็นว่าอาจารย์หรือเขาก็สอดส่องอยู่นะ”

“นักศึกษาเราอยู่หอนอกเยอะมาก เราตามดูไม่ได้หรอก”

7.2. ด้านบทลงโทษ

ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยมีการกำหนดบทลงโทษของการดื่มสุราและการพนันและสารเสพติดไว้ในระเบียบการลงโทษทางวินัย แต่อย่างไรก็ตามบทลงโทษดังกล่าวเป็นการจัดการภายในมหาวิทยาลัย นอกเสียจากการกระทำนั้น ๆ มีผลกระทบต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เช่น การเมาสุราและเกิดเป็นคดีนอกมหาวิทยาลัย เป็นต้น ยกตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ท่านหนึ่ง

“ก็เขาไปกินกันนอกมหาวิทยาลัย เราในฐานะผู้สอนไม่มีสิทธิที่จะไปยุ่งเพราะโต ๆ กันแล้ว “

“ถ้ากินเหล้าจากข้างนอกแล้วมีการตีกันในหอ เรามองประเด็นการตีกันก่อน และจึงย้อนไปดูเรื่องเหล้า”

“ผมคิดว่า การลงโทษนะดี แต่การภาคทัณฑ์ หรือการพักการเรียนไม่ช่วยแก้ปัญหา เราควรใช้การพูดคุยกับเด็กมากกว่า การทำให้เขาขบขี้ไปเพราะถูกพักการเรียนอาจจะไม่เกิดประโยชน์”

7.3. ด้านบทบาทของผู้ดูแลนักศึกษาในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษา

ปัจจุบันความสัมพันธ์ของอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาลดลง เนื่องจากการลงทะเบียนผ่านระบบอินเตอร์เน็ต ทำให้โอกาสของอาจารย์ที่ปรึกษาในการพบนักศึกษาที่ต้องดูแลลดลง บางคณะจึงจัดระบบการติดตามนักศึกษาโดยการกำหนดให้อาจารย์ที่ปรึกษาต้องพบนักศึกษาที่ตนเองดูแลอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 1 -2 ครั้ง การติดตามปัญหาค่อนข้างยากเนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เมื่อเข้าเรียนในชั้นปีที่ 2 จะพักนอกมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่นักศึกษาปีที่ 1 ก็ปฏิเสธพักในหอพักของมหาวิทยาลัย โดยบางรายอ้างว่า พักกับญาติและพ่อแม่ เป็นต้น

ในการติดตามพฤติกรรมนักศึกษา 5 คณะ ใช้วิธีเดียวกันคือ การตามผ่านเพื่อนในกลุ่ม ส่วนอาจารย์ที่เหลือ ใช้การติดต่อ พ่อแม่ผู้ปกครอง และการตามทางเฟซบุ๊ก

“ถามจากเพื่อนในกลุ่มที่เรียนด้วยกัน”

“พยายามให้เด็กมีบัดดี้ ก็ตามได้ระดับหนึ่ง”

“เล่นเฟซบุ๊ก เดี่ยวก็เจอ.

7.4 ด้านบทบาทในฐานะผู้บริหารที่ดูแลนักศึกษาทั้งคณะของแต่ละคณะ

พบว่า อาจารย์ 4 ราย จาก 14 ราย มองว่า สิ่งที่เกิดขึ้นคือ การดื่มสุราของนักศึกษาเป็นเรื่องส่วนตัว เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้ามาเรียนในชั้นปีที่ 1 มักจะอายุครบ 18 ปีบริบูรณ์แล้วมีเพียงส่วนน้อยที่อายุยังไม่ถึง ซึ่งกฎหมายที่ใช้อยู่ปัจจุบันเป็นฉบับที่กำหนดการจำหน่ายสุราให้แก่เด็กอายุไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์เป็นความผิด และเป็นกฎหมายที่สรรพสามิตใช้แข่งกับร้านค้าที่มาขออนุญาตเปิดขายสุรา

“คิดว่าเป็นเรื่องส่วนตัว เขาโตแล้ว และเป็นสิทธิส่วนบุคคล “

“ตอนเข้ามาก็แจ้งกับนักศึกษาและผู้ปกครองว่า เป็นความผิดถ้ามีการกินเหล้าในสถานศึกษา หอพัก ส่วนที่เขากินกันข้างนอก ถ้าไม่มีเรื่องเราก็ไม่รู้ว่าจะไปยุ่งกับเขาได้อย่างไร”

“ก็พวกอาจารย์ยังกินเลย ในมหาวิทยาลัยสตรีก็ชาย แต่ถ้าเขาไม่ชาย ก็ไม่รู้จะอยู่อย่างไร ลำพัง ชายแต่อาหารไม่น่าอยู่รอด อาจารย์ข้าราชการก็ได้มีที่สังสรรค์ บ้าง แต่ก็ไม่เมาจนขาดสติ”
“ที่ผ่านมายังในทีมบริหารยังไม่เคยมีการคุยกันเรื่องนี้”

7.5 ด้านการลงโทษที่เกิดขึ้น พบว่า

อาจารย์ส่วนใหญ่ (9 ใน 14 ราย) มองว่า เรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มในหอพักยังไม่ใช่ความผิดร้ายแรง และสามารถให้ออกาสโดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะได้ผลมากกว่าการลงโทษ

“ที่ผ่านมามีเรื่องใหญ่เรื่องที่เราเข้ามาพิจารณาเป็นเรื่องการทุจริตในการสอบมากกว่า และดูเหมือนเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะเรื่องเหล้ายังไม่เข้ามา และยังไม่มีการ rest ปัญหา”

“ปกติก็มีอาจารย์หอพักเข้าบ้างตามวาระ แต่ที่ผ่านมาก็เห็นว่าไม่มีอะไร ถ้าเจอเข้าก็คงตักเตือนแล้ว แต่ไม่ได้นำเรื่องเข้าที่ประชุม”

7.6 ด้านการจัดการพื้นที่

เนื่องจากในเขตของมหาวิทยาลัย ที่มีพื้นที่ 1,670 ไร่ โดยมีความพยายามในการจัดการ พื้นที่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่หอพักนักศึกษา พื้นที่พักบุคลากร และอาคารเรียนคณะต่าง ๆ รวมทั้งพื้นที่ใช้สอยอื่น ๆ พบว่า ร้านค้าต่าง ๆ ที่ขายอาหารและเครื่องดื่มในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วยร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ และ ร้านค้าของบุคลากร ตลาดเกษตร สโมสรอาจารย์และข้าราชการ ร้านสะดวกซื้อและร้านอาหาร ถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขในการห้ามขายแอลกอฮอล์ในพื้นที่ ขณะที่ร้านค้าที่เป็นของบุคลากรโดยทำเป็นร้านชำเปิดโดยเป็นรายได้เสริมซึ่งผู้บริหารบางท่านไม่ทราบข้อมูล สโมสรอาจารย์และข้าราชการได้รับการยกเว้นให้สามารถจำหน่ายแอลกอฮอล์ได้ถึงแม้จะตั้งอยู่ในสถานศึกษาการจัดการงานวิชาการ งานเกษตรประจำปี ที่มักจัดรวมไปกับงานวิชาการหรืองานวิทยาศาสตร์ที่จัดขึ้นราว ๆ เดือนสิงหาคมของทุกปี มีการขายอาหารและเครื่องดื่ม ที่ผ่านมามีการจำหน่ายเบียร์ในงานเนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากบริษัทผู้ผลิต

“ที่ผ่านมาก็เห็นขายเบียร์ ด้วย แต่พักหลัง ๆ นี้ไม่ได้สังเกต”

“มีบางร้าน(ของคณะ ๆ ในมหาวิทยาลัยเราเอง) ขายพินและไวน์ เพราะเป็นเรื่องการเรียนการสอน ก็ไม่เข้าใจว่า ตกกลงจะเอาอย่างไร”

“ผมคิดเรื่องนี้มาตั้งนาน กว่า 10 ปีที่เคยช่วยงานของคุณและมหาวิทยาลัยด้านกิจการนักศึกษา ว่าเราควรมีหอพักเพิ่ม แต่ตอนนี้ปัญหาเปลี่ยนไป นักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ข้างนอกควบคุมยาก คณะเรามีที่พักให้นักศึกษาแต่ไม่อยู่ เด็กปัจจุบันรักความสบาย”

“นักศึกษาเคยแอบเอาเหล้าไปกิน วิธีชนคือใส่ตะกร้าผ้า คณะฯ ก็ภาคทัณฑ์ไว้ และตามดูพฤติกรรม ตอนหลังก็ดี ผมว่าการพูดกับเด็กคุยกับเขาดี ๆ น่าจะแก้ปัญหาได้”

สรุป ประเด็นการสัมภาษณ์เจาะลึกคณาจารย์และผู้บริหารที่มีบทบาทในการรับผิดชอบกิจการนักศึกษาของแต่ละคณะ

จากประเด็นข้างต้น สรุปได้ว่า แนวคิดของคณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความคิดเห็นว่าการดื่มสุราเป็นสิทธิส่วนบุคคลของนักศึกษา อาจารย์ไม่ควรก้าวล่วงเนื่องจากนักศึกษามีความเป็นผู้ใหญ่แล้วและสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และหากไม่มีผลต่อการศึกษาก็ไม่จำเป็นต้องไปยุ่งเกี่ยว เพราะคณาจารย์และบุคลากรยังดื่มสุราได้ ส่วนอีกกลุ่ม มองว่า นักศึกษาถึงแม้จะถือว่าเป็นผู้ใหญ่ระดับหนึ่งแล้ว แต่ในชั้นปีแรกยังเพิ่งเปลี่ยนจากสภาพนักเรียนมาเป็นนักศึกษา ยังต้องพึ่งพาผู้ปกครอง คณาจารย์ต้องดูแลเสมือนบุตรของตนเอง และหากมีปัญหาจะทำให้เสียการเรียนและเสียอนาคต นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยต้องเข้มงวดในเรื่องการจำหน่าย และการดื่มสุราในบริเวณมหาวิทยาลัยไม่ยกเว้นแม้แต่ในสโมสรอาจารย์และข้าราชการ มีบทลงโทษเช่นเดียวกับการกระทำผิดอื่น ๆ และมีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง การพบนักศึกษาอย่างต่อเนื่องจะเป็นหนึ่งในหลายกระบวนการเฝ้าระวังพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษารวมทั้งเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์ การประสานงานกับหอพักในเครือข่ายจะช่วยลดปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ได้

แนวคิดเห็นจากหน่วยงานนอกมหาวิทยาลัยและจากพื้นที่

ผู้นำท้องถิ่น : รองนายกเทศมนตรี เทศบาลเมืองคอหงส์

เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตของเทศบาลเมืองคอหงส์ โดยมหาวิทยาลัยจัดตั้งมาก่อนการพัฒนาพื้นที่โดยรอบซึ่งแต่เดิมยังไม่มี การแบ่งเขตปกครองที่ชัดเจน

“ยอมรับว่ามีร้านขายเหล้าเพิ่มขึ้น ที่ผ่านมามีเราคงต้องขอความช่วยเหลือจาก มอ ซึ่งเป็นหน่วยงานวิชาการ ดำรวจ สรรพสามิต ก็เห็นว่าเพิ่มขึ้นเร็วมาก แต่ทำอะไรกับมวลชนบางครั้งต้องมี ประชาคมอื่นมาร่วมคิด ร่วมทำ ผมกำลังวางแผนว่า จะต้องหารือกับทาง มอ เรามีหน่วยงานวิชาการในพื้นที่ เขาชี้แนะเราได้เพราะมีหลักคิด และคนในมอ ที่ถือว่าเป็นชุมชนใหญ่ชุมชนหนึ่งของเรา อยากทำประชาคมดีด้วยซ้ำไป “

“คิดว่า เวลาต่ออายุทะเบียนการค้า หรือใบอนุญาต อาจจะต้องมีการตั้งมาตรการคือกติกาของเทศบาล เพื่อจำกัดการขยายร้านมากขึ้น”

“จากนี้ไปคงต้องเชิญมหาวิทยาลัยเป็นที่ปรึกษา ในพื้นที่เรามีมหาวิทยาลัยถึง 2 แห่ง ซึ่งเราน่าจะใช้ศักยภาพนี้ให้เป็นประโยชน์”

“อยากจัดคุยกับ มอ” เรื่องนี้ และเรื่องอื่น ๆ อยากขอคำแนะนำจากนักวิชาการ”

รองนายกเทศมนตรี เทศบาลนครหาดใหญ่

“เท่าที่ผ่านมาเทศบาลไม่มีนโยบายในการจัดการพื้นที่ เราทำงานร่วมกับสาธารณสุขอำเภอ ซึ่งเขาน่าจะเป็นเจ้าภาพใหญ่ เราไม่มีเทศบัญญัติในเรื่องนี้ แต่ถ้ามีกฎหมายออกมาชัดเจน เราก็ทำตาม แต่ด้วยข้อจำกัดว่า ร้านเหล่านั้นส่วนใหญ่เขาตั้งมานาน เราเป็นเมืองธุรกิจ ท่องเที่ยว ทำยาก แต่หากมีการตกลงด้วยข้อกำหนดเราอาจจะต้องทำ”

“เราให้ความร่วมมือ เช่น ไม่ให้จำหน่ายสุราในที่สาธารณะ เราก็ไม่ให้ขายแล้ว ที่หาดใหญ่ ทำงานยาก เราใช้ระบบการขอร้อง ขอความร่วมมือกันมากกว่า”

ผู้ปฏิบัติการในท้องถิ่น

ได้แก่เจ้าหน้าที่กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครหาดใหญ่และเทศบาลเมืองคลองส

“ส่วนใหญ่เป็นเรื่องร้องเรียน เหตุจำคาญ เรื่องเสียงเพลงดังมากกว่า แต่นั่นแหละ เจ้าของส่วนใหญ่ก็มีสิทธิพล ตอนเราไปก็เบาเสียง พอลงมากก็เหมือนเดิม”

“เทศบัญญัติไม่มีกำหนดเรื่องนี้ เราผู้ปฏิบัติก็ทำงานลำบาก ที่จริงเป็นบทบาทของปกครองอำเภอ เวลาเขาตรวจเขาเลือกตรวจร้านใหญ่ ๆ เราไปร่วมในฐานะเจ้าของพื้นที่ แต่ไม่มีอำนาจในการจับกุม เขาไม่ได้แต่ตั้งเรา เราได้แต่ตักเตือนร้านค้าเวลาเราออกตรวจ เรามีหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน ”

ด้านประชาชน ชุมชน

กลุ่มประชาชนที่ร่วมเสวนาทั้งสิ้น กลุ่ม จำนวน คนต่อกลุ่ม โดยใช้กระบวนการเสวนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมเสวนา 8-10 คนต่อกลุ่ม ประเด็นที่เสวนา เน้นที่ปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน การขยายตัวของร้านค้า(ร้านชำ) ร้านอาหาร และคาราโอเกะ ที่มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในชุมชน พบว่า

ในชุมชนมองปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่รุนแรงปานกลาง โดยรุนแรงน้อยกว่าปัญหาเสพตและปัญหาเศรษฐกิจ บริเวณใกล้บ้านมีร้านขายแอลกอฮอล์ระดับต่าง ๆ กัน เช่น ร้านชำ ร้านสะดวกซื้อ(เปิดบริการ 24 ชั่วโมง) ทุกคนสามารถเข้าถึงแอลกอฮอล์ได้ไม่ยากนัก ไม่มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ซื้อ รวมทั้งช่วงเวลาที่กำหนดในการขาย คือ 17.00-22.00 น

ส่วนใหญ่มีความเห็น 2 ประเด็นคือ กลุ่มแรกมีความเห็นว่า การดื่มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องของการเข้าสังคม แต่ก็ต้องมีขอบเขตในการดื่ม เรื่องแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่มีมานาน ซึ่งบางครั้งการพูดคุย สังสรรค์ จะต้องใช้แอลกอฮอล์เป็นเครื่องช่วยในการเริ่มบทสนทนา

ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย คือ มองว่า ไม่มีความจำเป็นที่การเข้าสังคมต้องมีแอลกอฮอล์ ซึ่งบางคนใช้เป็นข้ออ้างมากกว่า ผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์มีให้เห็นทั่วไป เช่น ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว อุบัติเหตุ และอาจถึงกับทำร้ายร่างกายรุนแรง เป็นต้นเหตุของความเจ็บป่วย และปัญหาเศรษฐกิจ ในวัยรุ่น นักศึกษา ยังไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ยิ่งต้องห่างจากแอลกอฮอล์เพราะเป็นสาเหตุของการเสียการเรียน การมีเพศสัมพันธ์ การทะเลาะวิวาท และอุบัติเหตุ

ด้านเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ

เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตั้งอยู่เขตพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างเทศบาลนครหาดใหญ่และเทศบาลเมืองคอหงส์ โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นผู้ติดตาม ตรวจสอบและเป็นผู้อนุญาตในการประกอบการค้า

“ปกติก็มีเจ้าหน้าที่ออกสำรวจร้านค้า แต่เราต้องออกกลางคืนลำบากหน่อย”

“อ้อ หอพักที่ตรงข้ามเทศบาล ๕ ก็บอกให้เขามาจดทะเบียนแล้ว นะ ”

“เท่าที่ทราบ เราไม่มีหน้าที่อนุญาต ต้องสรรพสามิต เรามีหน้าที่รับจดทะเบียนร้านค้า ประเภทของร้านค้า เช่น ร้านซักรีด ถ้าเขาจะขายเหล้าเขาต้องไปขออนุญาต จาก สรรพสามิต ด้วย”

“หอพักส่วนใหญ่ไม่มีขายของ เขาจดทะเบียนเป็นหอพัก ปกติเราไม่อนุญาตให้ขายแอลกอฮอล์ในหอพัก”

แนวคิดจากสรรพสามิต

เจ้าหน้าที่สรรพสามิต ที่มีบทบาทในการประเมินและออกใบอนุญาตให้แก่ร้านค้า/ผู้จำหน่ายในเขตอำเภอหาดใหญ่ สะเดา บางกล่ำ และรัตภูมิ .ให้ข้อคิดเห็น ดังนี้

“โดยหลักแล้วเราให้ใบอนุญาตร้านค้าที่ต้อง ไม่ติดต่อกับและต่อเนื่องกับ วัด สถานศึกษา มัสยิด แต่ถ้ามีห้องมาคั่นสัก 1 ห้อง เราก็มองว่า ทางภูมิศาสตร์ไม่ติดต่อกับต่อเนื่อง”

“ก็มีการสุ่มตรวจใบอนุญาตบ่อย ๆ และต้องต่อปีละครั้ง”

“ขาดองเหล้าถ้าเอาเหล้าเถื่อนไม่เสียภาษีมาผสมก็จะถูกปรับมากกว่า ที่เอาเหล้าที่เสียภาษีมาผสม แต่ทั้งสองพวกก็ผิดเหมือนกันคือ เอาเหล้ามาดัดแปลง ก็จับกันไป พยายามนะ เพราะเป็นเรื่องการทำมาหากิน เราไม่มีคนนอกจากขอความร่วมมือจากพื้นที่ พวก อาสาสมัครช่วย ตำรวจก็เป็นกำลังสำคัญ ส่วนสาธารณสุขเขาก็กฎหมาย แต่อำนาจจับกุมไม่มีต้องขอช่วยคนอื่น งานมันจึงยาก”

“ในหอพักเราไม่ให้ใบอนุญาต”

“พุดยาก มาตรการที่รุนแรงสวนทางกับนโยบายที่ส่งลงมา คือ เราต้องทำยอดตามเป้าที่ทางส่วนกลางกำหนดว่า ปีนี้ต้องจัดเก็บภาษีให้ได้ตามเป้า พอใครมาขอก็เลยต้องเพิ่มยอด แต่เราก็ลงไปบอกในพื้นที่นะว่า หากใครไม่ได้ขอใบอนุญาตก็มาขอมาต่อเสียก็เป็นการเพิ่มยอดนะ เพราะเขาก็แอบขายอยู่แล้ว บางคนไม่มาต่อ เราก็ตาม บางคนก็ยังไม่มาอีก”

ด้านมาตรการที่รัฐดำเนินการกับข้อกำหนด

ด้านสาธารณสุข เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่ดูแลร้านจำหน่ายอาหารและสุราคือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มองว่าปัญหาดังกล่าวแก้ไขยาก กฎหมายก็มีความแตกต่าง

“ได้แต่ตักเตือน ส่วนใหญ่ก็ให้ต่อไปอนุญาต ถ้าเขามาเสียภาษีถูกต้อง”

“ข้าราชการประจำทำอะไรลำบาก แต่เราก็มีออกตรวจนะครับ ต้องถามน้องเขาดู”

“ก็ไม่เห็นมีเรื่องอะไร จะไม่อนุญาตก็ไม่ได้”

การสำรวจร้านค้าร่วมกับเจ้าหน้าที่

“ปกติก็รู้จักทุกร้าน เพราะเขามาขออนุญาต”

“ร้านค้าได้หอพักส่วนใหญ่ไม่มี”

“ถ้าระยะทาง 500 เมตร คิดว่าไม่น่าจะลึกถึงเทศบาล”

ก็ออกสำรวจ บางครั้งก็สำรวจกลางคืน แต่ไม่บ่อย”

ร้านค้าใกล้เคียงสถานที่ขายเหล้าบ้าน

ร้านค้าและที่พักอาศัยที่อยู่ใกล้ร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ มีทั้งยอมรับได้และยอมรับไม่ได้กับปัญหาที่กระทบถึงตนเอง และมองถึงผู้ดื่มแอลกอฮอล์

“เห็นเด็กสาว ๆ ไม่รู้ว่าเด็กมหาวิทยาลัยนี่หรือที่ไหน เมาแล้วไม่น่าดู ใส่กระโปรงก็สั้น ผู้ชายก็มานัวเนีย”

“มีอุบัติเหตุเฉี่ยวชนบ่อยตรงหน้าร้าน เพราะต่างคนต่างเมา”

“นี่ก็เปิดอีกร้านแล้ว ร้านเก่า ชัยบ่อออกไปใกล้ มอ มากขึ้น ก็เด็กจบ คณะ.....มอ นั้นแหละ ที่เป็นเจ้าของ”

เจ้าหน้าที่ตำรวจ

สัมภาษณ์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร 2 สถานีตำรวจในพื้นที่ มีความคิดที่แตกต่างกัน

สถานีตำรวจ หาดใหญ่

ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอหาดใหญ่ในฐานะหัวหน้าทีมจับกุมและดูแลเรื่องยาเสพติดและ

สุราโดยตรง ให้ข้อคิดเห็นว่า ต้องทำตามนโยบายของรัฐในการป้องปรามเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการตั้งด่านในการจับกุมเพื่อให้เกิดความเกรงกลัวกฎหมาย และการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนตามโครงการ ความรู้สองข้างถนน ยังมีความจำเป็นในการปลูกฝังความตระหนักให้เด็กและเยาวชน

“สภอ หาดใหญ่ มีการตั้งด่านตรวจแอลกอฮอล์สัปดาห์ละ 3 และตรวจราว ๆ ดีสอง เพราะเป็นช่วงที่ขับรถกลับบ้าน ด่านก็ย้ายไปเรื่อย ไม่ตั้งประจำทีเดียว ”

“ยังไม่ได้คุยกับ มอ แต่ ทางสถานีตำรวจหาดใหญ่ มีโครงการโรงเรียนสองข้างถนน คือ มีการให้ความรู้กับนักเรียนในโรงเรียน กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการ”

สถานีตำรวจคอหงส์

ผู้รับผิดชอบโดยตรงในสถานีตำรวจภูธรคอหงส์ มองว่า ตำรวจไม่มีอำนาจจับกุมอย่างแท้จริง การทำงานไม่มีอิสระ งานด้านการจับกุมตาม พรบ แอลกอฮอล์ถึงแม้จะเป็น พรบ เดียวที่เชื้อผลประโยชน์ให้แก่ผู้จับกุมและนำจับ แต่ไม่ได้เป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

“งานตำรวจมีมากเกินไป ทำงานไม่ทัน”

“ทุกคนมาฝากความหวังไว้ที่ตำรวจ ซึ่งต้องดูแลกฎหมายไม่รู้ก็จับ และหากนโยบายไม่ชัด และกำลังไม่พอ เราก็ทำเฉพาะเรื่องที่สำคัญต่อการทำงานที่จะถูกประเมินมากกว่า ทำให้นโยบายไม่นำไปสู่การปฏิบัติ และนอกจากนี้ คณะกรรมการควบคุมแอลกอฮอล์ก็ไม่มีการทำงานอย่างเป็นรูปธรรม”

“รัฐบาลยังให้ผลิตเหล้า แต่มีกฎหมายแอลกอฮอล์ เหมือนขยับตาข้างหนึ่ง”

“ปัจจุบันตำรวจไม่มีศักดิ์ศรี ไม่มีอำนาจจับกุมที่แท้จริง เรื่องสุราเจ้าของเรื่องคือสรรพสามิต และสาธารณสุข แต่เขาไม่มีกำลัง เราเป็นกำลังช่วยในการจับกุม แต่เจ้าภาพที่แท้จริงคือ สรรพสามิต และสาธารณสุข

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า

1. ด้านผู้บริหาร อาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ในสถานศึกษา มีแนวคิดที่แตกต่างกัน โดยมีทั้งมองในด้านสิทธิส่วนบุคคล และมองในด้าน นักศึกษายังเป็นผู้ที่ต้องพึ่งพิงครอบครัว และอยู่ในวัยเรียน การดื่มสุราในสถานศึกษาและหอพักถือเป็นความผิดเช่นเดียวกับการเล่นการพนันและการทุจริต

ส่วนประเด็นการลงโทษ ก็มีข้อกำหนดไว้ในระเบียบของมหาวิทยาลัย โดยก่อนที่จะมีการลงโทษ แต่ละคณะก็ได้พิจารณามาก่อนแล้ว

ในการแก้ไขปัญหา โดยการ

- ปลูกจิตสำนึกแก่นักศึกษาโดยอาจารย์ต้องเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติ คือไม่ดื่มสุราให้นักศึกษาเห็นหรือชวนนักศึกษาดื่มสุรา
- การรณรงค์ อย่างต่อเนื่อง

- มีเครือข่ายหอพักนอกมหาวิทยาลัย ที่มีมาตรฐานเดียวกับหอพักของมหาวิทยาลัย
- ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดจำนวนร้านในบริเวณใกล้เคียงหอพัก และพื้นที่รอบนอกมหาวิทยาลัย
- ไม่สนับสนุนให้มีการขอสปอนเซอร์จากแหล่งทุนที่เป็นสัญลักษณ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- นำเรื่องการดื่มสุราเป็นสาระของมหาวิทยาลัย

2. ผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชน

- การดื่มแอลกอฮอล์ถูกทำให้เป็นสัญลักษณ์ของการสังสรรค์และสมาคม
- เทศบาลสามารถออกระเบียบในการอนุญาตต่อใบอนุญาตได้ และต้องร่วมมือกับสรรพสามิตในการต่อทะเบียนการค้า
- ประชาชนในชุมชนร่วมมือกันในการรณรงค์เพื่อต่อต้านการเพิ่มร้านจำหน่ายสุราในชุมชน
- การรณรงค์โทษภัยของสุรา การเพิ่มราคาสุรา เบียร์ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด

3. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

- สรรพสามิต รัฐบาลต้องมีนโยบายที่มีทิศทางที่แน่ชัด เพราะขณะที่รณรงค์ให้งดสุราแต่มีนโยบายให้เพิ่มจำนวนร้านค้าที่ขอรับใบอนุญาตมากขึ้น และการนำภาษีจากสรรพสามิตมาใช้ในการรณรงค์เพื่อการต่อต้านการดื่มสุราซึ่งเป็นนโยบายที่ตรงกันข้ามทำให้เยาวชนเกิดความสับสน นอกจากนี้กฎหมายที่ใช้อยู่ในแต่ฝ่ายยังไม่เป็นทิศทางเดียวกัน
- เจ้าหน้าที่ตำรวจ มีหน้าที่ในการจับกุมโดยต้องทำหน้าที่ในทุก พรบ และ กฎหมาย ที่ให้อำนาจในการจับกุม การรณรงค์ และการป้องปรามเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหา แต่อุปสรรคคือ ไม่ได้เป็นนโยบายเร่งด่วนและนโยบายหลักของรัฐ

การสำรวจพิกัดร้านที่มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาจำนวนร้านค้าที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น ร้านค้าที่อยู่ชั้นล่างภายในหอพัก ร้านขายของชำที่ไม่มีใบอนุญาต ร้านขายอุปกรณ์มือถือ เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้ว่า ร้านที่มีตู้แช่เครื่องดื่มเกือบทุกร้านมีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ ทั้งนี้พบว่า ในรัศมี 100 เมตร รอบ ๆ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีร้านค้าที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ 128 แห่ง ขณะที่ รอบมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 500 เมตร มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ 28 ร้าน ซึ่งเป็นร้านค้าที่ตั้งอยู่ริมถนนในรูปแบบร้านอาหาร ไม่เว้นแม้แต่ร้านจำหน่ายอาหารที่เน้นเครื่องดื่มกาแฟก็มีการจำหน่ายเบียร์ร่วมด้วย

ความชุกของร้านค้าที่จำหน่ายแอลกอฮอล์อยู่ในพื้นที่ทั้งเขตรับผิดชอบของเทศบาลนครหาดใหญ่และเทศบาลตำบลคอหงส์ ทั้งนี้พื้นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในพื้นที่อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลคอหงส์ มีเพียงพื้นที่ส่วนบริเวณ 200 เมตรจากถนนกาญจนวนิชที่อยู่ในเขตของเทศบาลนครหาดใหญ่

การเข้าถึงร้านค้าเหล่านี้ไม่มีความยุ่งยาก จากการสำรวจและล่อซื้อ พบว่า ร้านค้า 59 ร้าน ไม่ขอดูแลเอกสารใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อตัวล่อซึ่งหน้าเด็กไปขอซื้อสไปดและ เบียร์ (บางร้านมีจำหน่ายทั้ง 2 อย่าง บางร้านมีจำหน่ายอย่างใดอย่างหนึ่ง) มีร้านขายของชำเพียง 2 ร้านที่ขอดูแลเอกสาร ร้านสะดวกซื้อ ที่มีในมหาวิทยาลัยไม่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้านขายของชำในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เลิกกิจการแล้ว ส่วนร้านค้าที่สโมสรอาจารย์และข้าราชการยังคงจำหน่ายให้บุคคลากร ส่วนซูเปอร์มาร์เก็ตและร้านสะดวกซื้อบริเวณตลาดคลองเจียนไม่ขอตรวจเอกสาร

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความชุกของร้านค้าที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์ การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี บริบูรณ์(ชั้นปีที่1) และนักศึกษาอายุมากกว่า 20 ปีบริบูรณ์(ชั้นปีที่ 4) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อบทบาทในการแก้ปัญหาการจำหน่ายสุราแก่เด็กและเยาวชนซึ่งประกอบ ด้วยภาครัฐได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่สรรพสามิต ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป ผู้จำหน่าย และผู้นำชุมชน ภายใต้บทกำหนดในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 โดยมีระยะเวลาในการศึกษา 13 เดือน (พฤศจิกายน 2554 - ธันวาคม 2555 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

นักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งชั้นปีที่1 และ ปีที่ 4 เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่ร้อยละ 83.2 ไม่สูบบุหรี่(ตารางที่ 1) ร้อยละ 45.3 มีพฤติกรรมดื่มสุรา ร้อยละ 44.8 ดื่มสุรา ร้อยละ 53.2 ดื่มไวน์ ส่วนเหล้าปั่นและพันธ์ มีร้อยละ 37.9 และ 33.2 ตามลำดับ มีร้อยละ 7.4 ที่ดื่มยาตองเหล้า(ตารางที่ 2)

พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในปัจจุบันโดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาทั้งปีที่ 1 และ ปีที่ 4 มีการดื่มสุราและแอลกอฮอล์ชนิดต่าง ๆ ร้อยละ 69.3(ตารางที่ 3)

ด้านสาเหตุของการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาในปัจจุบัน พบว่า ร้อยละ 64.3 มีคนในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์ ลงลงมา ร้อยละ 46.4 เป็นกลุ่มที่อยากลอง ส่วนรุ่นพี่ชวนมีร้อยละ 44.6(ตารางที่ 4)

ด้านการซื้อดื่ม พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.8 ซื้อดื่มกับเพื่อน และโดยพฤติกรรมส่วนใหญ่ดื่มกับเพื่อนร้อยละ 96.1(ตารางที่ 5) ร้อยละ 68.2 เคยซื้อสุราโดยแหล่งซื้อส่วนใหญ่คือ ร้านชำ (ร้อยละ 63.8 รองลงมาคือ ร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 61.1 เคยซื้อเบียร์ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 66.1 ซื้อจากร้านชำ ร้อยละ 53.2 ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 75.4 เคยซื้อไวน์/สไปรไวน์คูเลอร์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 64.5 ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ รองลงมาคือ ร้อยละ 48.5 ซื้อจากซูเปอร์มาร์เก็ต ร้อยละ 11.8 เคยซื้อยาตอง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 78.8 ซื้อที่ร้านชำที่เปิดซุ้มยาตอง และรองลงมา ร้อยละ 30.3 ซื้อที่ซุ้มยาตองที่มีการขายอาหารด้วย(ตารางที่ 5)

การซื้อเหล้าขาว/เหล้าโรง พบว่า ร้อยละ 16.4 เคยซื้อเหล้าขาว/เหล้าโรง โดยร้อยละ 73.9 ซื้อจากร้านชำ ส่วนการซื้อพันธ์ พบว่า ร้อยละ 46.9 เคยซื้อพันธ์ดื่ม โดยมีแหล่งซื้อ/ดื่ม ส่วนใหญ่ คือ ร้านอาหาร ร้อยละ 81.7 ร้อยละ 13.9 เคยซื้อเบียร์/เหล้าจากร้านใกล้ ๆ มหาวิทยาลัย นอกจากนี้พบว่า ส่วนใหญ่ดื่มเนื่องจากไปเที่ยว/มีงาน ร้อยละ 40.6(ตารางที่ 6)

ร้อยละ 7.8 เคยถูกตรวจบัตรประชาชนในขณะที่ซื้อแอลกอฮอล์ และส่วนใหญ่ร้อยละ 82.6 ให้ดูบัตร ส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.6 ทราบว่าห้ามขายแอลกอฮอล์ในผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 92.1 คิดว่า ไม่ควรให้มีการขายแอลกอฮอล์ทุกชนิดในมหาวิทยาลัย ด้านความคิดเห็นต่อการตั้งร้านขายแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง(นักศึกษา) มีความเห็นว่า ไม่ควรให้ตั้งร้านขายแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัยร้อยละ 78.5 (ตารางที่ 6)

ส่วนความคิดเห็นต่อการดื่มแอลกอฮอล์เป็นการเข้าสังคม พบว่า ร้อยละ 52.7 คิดว่าเป็นเรื่องการเข้าสังคม มีเพียงร้อยละ 47.3 ที่ไม่เห็นด้วย

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 83.4 ทราบว่ามหาวิทยาลัยมีข้อบังคับที่เกี่ยวกับการดื่มสุรา/การพนันในสถานศึกษา แต่ก็ยังมีอีกร้อยละ 16.6 ที่ไม่ทราบ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทลงโทษเมื่อมีการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ร้อยละ 76.0 เห็นด้วยกับการมีบทลงโทษ แต่มีร้อยละ 24.0 ที่ไม่เห็นด้วย

พฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์(สุรา)ของคนในครอบครัว พบว่า ร้อยละ 60.4 มีบิดาที่ดื่มสุรา รองลงมาคือ พี่ชาย ร้อยละ 30.0 ในขณะที่มีมารดาที่ดื่มสุรา ร้อยละ 12.9 การดื่มเบียร์ พบว่า ร้อยละ 71.3 มีบิดาที่ดื่มเบียร์ รองลงมา ร้อยละ 31.1 มีพี่ชายที่ดื่มเบียร์ และมีมารดาที่ดื่มเบียร์ ร้อยละ 22.0 การดื่มไวน์ พบว่า ร้อยละ 23.3 ของบิดา มีการดื่มไวน์ ขณะที่ ร้อยละ 17.3 มีมารดาที่ดื่มไวน์ ในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 19.1 มีบิดาที่ดื่มยาดอกเห็ด และ ร้อยละ 11.1 มีญาติ/คนในครอบครัวที่ดื่มยาดอกเห็ด(ตารางที่ 7) ร้อยละ 15.6 มีบิดาที่ดื่มเหล้าขาว/เหล้าโรง และ ร้อยละ 10.9 มีคนที่อาศัยในบ้านเดียวกันดื่มเหล้าขาว/เหล้าโรง

สำหรับพื้นที่บ้าน พบว่า ทั้งบิดาและมารดาของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมกรรมการดื่มพื้นที่และเหล้าบ้าน ร้อยละ 8.9

ด้านความซุกของร้านที่จำหน่ายแอลกอฮอล์โดยไม่มีการตรวจสอบอายุของผู้ซื้อ พบว่า ร้านค้า 79 ร้าน จาก 90 ร้าน จำหน่ายแอลกอฮอล์ให้กับตัวต่อโดยไม่มีการตรวจสอบ ซึ่งเทียบเป็นความซุกได้คือ ร้อยละ 87.7 ที่ไม่ตรวจสอบ (ตารางที่ 8)

ในกลุ่มประชาชนที่อาศัยในพื้นที่ศึกษา พบว่า

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.4 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 61.6 นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 61.6 ประกอบอาชีพส่วนตัวรองลงมาคือ ร้อยละ 31.1 ประกอบอาชีพรับจ้าง ด้านการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.4 จบการศึกษาในระบบการศึกษาในระดับประถมศึกษา (ตารางที่ 12)

ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.6 ทราบว่ามีร้านที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ในชุมชน พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.4 ของผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์(ร้อยละ 53.7) มีพฤติกรรมการดื่มสุรา ร้อยละ 83.8 ดื่มเบียร์ ส่วนยา ดอกเห็ดมีร้อยละ 44.6 และแอลกอฮอล์ประเภทอื่น ๆ ร้อยละ 29.7

ในอดีตกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เบียร์ ไวน์ ยาดอกเห็ด พื้นที่และเหล้าบ้านสูงกว่าในปัจจุบันโดยเฉพาะการดื่มไวน์และยาดอกเห็ด (ตารางที่ 13)

กลุ่มตัวอย่างที่ดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ร้อยละ 29.4 ดื่มกับเพื่อน สถานที่ที่ซื้อ พบว่า แหล่งที่มีการซื้อสุรา เบียร์ มากที่สุดคือ ร้านชำ คือ มีร้อยละ 88.4 และ 85.7 ตามลำดับ ส่วนการซื้อไวน์/สเปย์ไวน์คูลเลอร์ พบว่า ส่วนใหญ่ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ ร้อยละ 74.1 และรองลงมา คือ ซื้อจากร้านชำ ร้อยละ 66.7 (ตารางที่ 14)

กรณีพื้นที่ซื้อยาดอกเห็ด กลุ่มตัวอย่างซื้อจากร้านชำเพียงอย่างเดียว ส่วนพื้นที่ ส่วนใหญ่ดื่มที่ร้านอาหารในกรณีนี้เป็นร้านอาหารที่มีการจำหน่ายเหล้าผสม (ตาราง ที่ 14) ส่วนเหล้าบ้าน พบว่า ทุกสายซื้อจากร้านอาหารที่มีการจำหน่ายสุราด้วย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.6 ทราบว่า ห้ามจำหน่ายสุราแก่เด็กที่อายุไม่ถึง 20 ปี บริบูรณ์ และส่วนใหญ่ร้อยละ ไม่เห็นด้วยกับการมีร้านจำหน่ายสุราในมหาวิทยาลัย ร้อยละ 83.6 ไม่เห็นด้วยกับการที่คิดว่ากรรมการดื่มเหล้าเป็นเรื่องการเข้าสังคม ร้อยละ 79.1 เห็นด้วยกับการมีบทลงโทษนักศึกษาที่ดื่มเหล้า ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างเหล้ากับการทะเลาะวิวาท พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.5 , มีความเห็นว่า ในชุมชนมีปัญหาเรื่องสุราและการทะเลาะวิวาท แต่ไม่รุนแรง (ตาราง ที่ 15)

ส่วนใหญ่ในชุมชนไม่มีการพูดคุยหรือการประชุมเกี่ยวกับมาตรการในการแก้ไขปัญหาในชุมชน ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ต่อการให้มีการจำหน่ายสุรา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.8 ต้องการให้มีการจำหน่ายสุรานอกชุมชน รองลงมาคือ ให้มีการกำหนดพื้นที่ที่จำหน่ายสุราต้องห่างจากสถานศึกษาอย่างน้อย 500 เมตร ร้อยละ 31.1 และห่างจากศาสนสถานอย่างน้อย 500 เมตร ร้อยละ 8.5 (ตารางที่ 16)

พฤติกรรมกรรมการตี๋มสุรา พบว่า ร้อยละ 45.7 มีคู่สมรส ตี๋มสุรา รองลงมา ร้อยละ 35.6 มีบิดาตี๋มสุรา และ ร้อยละ 27.1 มีพี่ชายและน้องชายตี๋มสุราในจำนวนที่เท่ากัน นอกจากนี้ พบว่า มีมารดาตี๋มสุรา ร้อยละ 20.92

พฤติกรรมกรรมการตี๋มเบียร์ พบว่า พบว่า ร้อยละ 45.7 มีคู่สมรส ตี๋มเบียร์ ร้อยละ 36.2 มีบิดาตี๋มเบียร์ ร้อยละ 31.6 มีพี่ชายตี๋มเบียร์ ร้อยละ 29.4 มีน้องสาวตี๋มเบียร์ ขณะที่ร้อยละ 24.9 มีมารดาตี๋มเบียร์

พฤติกรรมกรรมการตี๋มยาของเหล้าของคนในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่เป็น อา ลุง ป้า ฯ มีพฤติกรรมกรรมการตี๋มยาของเหล้ามากที่สุด ร้อยละ 31.6 ขณะที่มีบิดาตี๋มยาของเหล้าร้อยละ 18.1 และมารดา ร้อยละ 10.7 ตี๋มยาของเหล้า เช่นเดียวกัน(ตารางที่ 18)

พฤติกรรมกรรมการเหล้าขาว พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ตี๋มเหล้าขาวในครอบครัวคือ อา ลุง ปู่ ซึ่งพบร้อยละ 34.5 ส่วนบิดาของกลุ่มตัวอย่างตี๋มเหล้าขาวร้อยละ 16.4 และมารดาตี๋มร้อยละ 10.2

ผลการศึกษาด้านคุณภาพ พบว่า

1.ด้านประชาชน

ส่วนใหญ่มีความเห็น 2 ประเด็นคือ กลุ่มแรกมีความเห็นว่าการตี๋มแอลกอฮอล์เป็นเรื่องของการเข้าสังคม แต่ก็ต้องมีขอบเขตในการตี๋ม เรื่องแอลกอฮอล์เป็นเรื่องที่มีมานาน ซึ่งบางครั้งการพูดคุย สังสรรค์ จะต้องใช้แอลกอฮอล์เป็นเครื่องช่วยในการเริ่มบทสนทนา

ส่วนกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย คือ มองว่า ไม่มีความจำเป็นที่การเข้าสังคมต้องมีแอลกอฮอล์ ซึ่งบางคนใช้เป็นข้ออ้างมากกว่า ผลกระทบจากการตี๋มแอลกอฮอล์มีให้เห็นทั่วไป เช่น ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว อุบัติเหตุ และอาจถึงกับทำร้ายร่างกายรุนแรง เป็นต้นเหตุของความเจ็บป่วย และปัญหาเศรษฐกิจ ในวัยรุ่น นักศึกษา ยังไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ยิ่งต้องห่างจากแอลกอฮอล์เพราะเป็นสาเหตุของการเสียการเรียน การมีเพศสัมพันธ์ การทะเลาะวิวาท และอุบัติเหตุ

2.ผู้ให้ใบอนุญาตและผู้มีอำนาจในการบังคับกฎหมาย

ผู้ให้ใบอนุญาตคือ สรรพสามิต ที่มีมาตรการตามกฎหมายในการอนุญาต ซึ่งสวนทางกันกับด้านสุขภาพโดยกรมสรรพสามิตมีการกำหนดเป้าหมายของการทำงาน จำนวนผู้ขึ้นทะเบียนขอใบอนุญาตเพราะนั่นหมายถึงรายได้จากการจัดเก็บของรัฐที่เพิ่มขึ้น ขณะที่กระทรวงสาธารณสุขเน้นการป้องปราม การรณรงค์ในการหยุดตี๋มแอลกอฮอล์ ปัจจุบัน มีทั้งสิ้น 2247 ราย (12 ตำบลที่สรรพสามิตหาตใหญ่รับผิดชอบ) และเฉพาะที่ตำบลคองหงส์ มีทั้งสิ้น 265 ร้านค้า ตำบลหาตใหญ่ 1,026 ร้านค้า (รายงานจำนวนการขอจดทะเบียนเพื่อการจำหน่ายสุรา สรรพสามิตหาตใหญ่ สงขลา 2554) :ซึ่งการขอใบอนุญาตต่อใบอนุญาตผู้ซื้อต้องจ่ายค่าธรรมเนียม 50 บาท ต่อครั้ง ในกรณีรายย่อย และปัจจุบันค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็น 200 บาทต่อครั้ง ส่วนกรณีร้านค้ารายใหญ่หรือมีปริมาณการขายจำนวนมากก็ถูกขึ้นราคาค่าธรรมเนียมเช่นกัน อย่างไรก็ตามคงจะต้องติดตามต่อไปว่า นโยบายการขึ้นค่าธรรมเนียมในการต่อใบอนุญาตจะมีผลต่อการจำหน่ายแอลกอฮอล์รายย่อยหรือไม่ และจะมีผลทางอ้อมต่อรูปแบบการจำหน่ายแอลกอฮอล์หรือไม่และอย่างไร

เจ้าหน้าที่ตำรวจมองว่า นโยบายไม่เอื้อต่อการทำงาน การจับกุมไม่มีผลต่อการประเมินผลงานในแต่ละสถานีตำรวจ แต่ก็มีข้อคิดเห็นอีกประเด็นหนึ่งคือ การป้องปรามต้องทำอย่างต่อเนื่อง จึงจะได้ผล นอกจากนี้ การให้ความรู้แก่เยาวชนยังเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นในการปลูกฝังและเพิ่มความตระหนักให้แก่เขาเหล่านั้น

3.ผู้ดูแลนักศึกษา พบประเด็นที่หลากหลายมุมมอง กล่าวคือ การมองประเด็นสิทธิส่วนบุคคลที่สามารถทำได้แต่ต้องอยู่ในขอบเขต และความเป็นนักศึกษาถือว่าโตพอที่จะคิดหรือทำอะไรโดยใช้วิจารณญาณได้ ในขณะที่คณาจารย์อีกกลุ่มจะมองถึง โอกาสเสี่ยงของนักศึกษาที่อาจจะเกิดอันตรายหรือผลกระทบต่อการเรียน และบทบาท

ของอาจารย์ที่ยังต้องดูแลนักศึกษา ความคาดหวังของผู้ปกครอง และอนาคตของนักศึกษาจากผลกระทบของการดื่มแอลกอฮอล์ มุมมองเหล่านี้มองทั้งในฐานะที่มหาวิทยาลัยมีอาจารย์และบุคลากรบางท่านก็ดื่มแอลกอฮอล์ด้วย เช่นเดียวกัน มีข้อเสนอถึงกฎกติกาที่ใช้บังคับอาจจะต้องทบทวนอีกครั้งเนื่องจากประเด็นที่มีอยู่เป็นประเด็นกว้าง ๆ หรือการป้องปรามอย่างจริงจัง ส่วนบทลงโทษ เป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งเท่านั้น การสร้างความตระหนักและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาเป็นเรื่องสำคัญกว่า

4.ผู้บริหารท้องถิ่น ให้ความสำคัญของการทำงานร่วมกันกับมหาวิทยาลัยในการผลักดันการแก้ไขปัญหา เนื่องจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุราเกิดโดยตรงกับนักศึกษาที่อาศัยและใช้บริการร้านอาหารที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ ร้านค้าย่อยมีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในพื้นที่ รวมถึงการวางมาตรการในการจำกัด การขยายตัวของร้านค้าดังกล่าวเพราะไม่เพียงแต่กระทบต่อนักศึกษาและสถานศึกษาแต่กระทบต่อประชาชนทั่วไปด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยแบ่งประเด็นออกได้ดังนี้

1.พฤติกรรมกรจำหน่ายแอลกอฮอล์ของร้านค้า พบว่า ในการขายสินค้า ผู้ขายโดยเฉพาะในร้านชำในชุมชน ไม่ได้ให้ความสำคัญกับจึงพบความชุกของการจำหน่ายโดยไม่มีการตรวจสอบถึงร้อยละ 84 .ในขณะที่คำตอบจากแบบสอบถามพบว่า แหล่งที่นักศึกษาไปซื้อแอลกอฮอล์มาก คือ ร้านชำ และโดยลักษณะรูปแบบการขายที่มีตามข้อกำหนดตามเทศบัญญัติคือ ร้านค้าย่อย/ร้านชำ หมายถึง ร้านที่มีการสะสมสินค้าและอาหารแห้ง ที่ไม่ร่วมถึงการจำหน่ายแอลกอฮอล์ ทั้งนี้การจำหน่ายแอลกอฮอล์ต้องได้รับการอนุญาตจากสรรพสามิตจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ ก่อน จากทะเบียนการขออนุญาตของตำบลคลองสี่ รายงานว่า มีจำนวน 1026 ราย และตำบลคลองสี่ มี 265 ราย เมื่อพิจารณา จากข้อมูลดังกล่าว ประกอบกับบริบทของพื้นที่ พบว่า จำนวนร้านค้าที่มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ทั้งที่ ได้รับการอนุญาตอย่างถูกกฎหมายและไม่ได้รับอนุญาตมีจำนวนร้านที่เปิดจำหน่ายบริเวณใกล้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มากขึ้น เนื่องจากแนวโน้มของการขยายเมืองย้ายจากเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ซึ่งมีความแออัดในใจกลางเมืองออกมายังพื้นที่ตำบลคลองสี่ซึ่งยังมีพื้นที่ว่างอีกเป็นจำนวนมาก ประกอบกับเป็นพื้นที่ที่น้ำไม่ท่วม ส่วนเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ซึ่งมีพื้นที่ที่เรียกว่า “หาดใหญ่ใน” หรือเขตเมืองเดิมนั้น เป็นพื้นที่ดินพุด และเป็นแอ่งกระทะที่มีโอกาสประสบปัญหาน้ำท่วมได้ จึงเป็นผลให้การขยายตัวค่อนข้างช้า ผลของการขยายเมืองนี้เองทำให้เกิดชุมชนใหม่ทั้งบ้านจัดสรร คอนโดมีเนียม หอพัก และ อพาร์ทเมนท์ และหากไม่มีการจัดการพื้นที่ที่ดี ก็เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่นเดียวกับเมืองใหญ่ ๆ แห่งอื่น ๆ ซึ่งจากการวิจัยนี้พบว่า มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์บริเวณหอพัก ทั้งนี้ตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยเรื่องการประกอบกิจการหอพักห้ามมิให้มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ที่บริเวณได้หอพัก¹⁸

จากข้อมูลการศึกษาพบว่า มีความชุกของการขายสุราให้แก่ผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ค่อนข้างสูง แต่พบว่า ข้อมูลการขออนุญาตขายสุราในพื้นที่นี้น้อยกว่าจำนวนที่พบจริง โดยการขออนุญาตขายนั้นผู้ขออนุญาตต้องระบุสถานที่ในการขายที่ชัดเจน เช่น ไม่ติดต่อและต่อเนื่องกับศาสนสถานหรือสถานศึกษา โดยผู้ต้องระบุชื่อผู้ขอให้ชัดเจนจะยกสิทธิในการได้รับอนุญาตไปให้ใครไม่ได้ และต้องเป็นสถานที่ที่ระบุไว้ในการขออนุญาตเป็นราย ๆ ไป ซึ่งในสถานการณ์จริงพบว่า มีมากกว่าที่ได้รับอนุญาตโดยเฉพาะร้านชำ ร้านที่มีตู้แช่ หรือร้านค้าใต้ใกล้สถานที่พัก ส่วนหนึ่งของการขายให้กับ “ตัวล่อ” คือ ไม่ขอควบคุมประจำตัวประชาชน ว่าอายุกับตัวผู้ซื้อเป็นอย่างไร เด็กที่ขอควบคุมเพื่อตรวจสอบอายุที่แท้จริง แต่ร้านค้าส่วนหนึ่งคิดว่า นักศึกษาส่วนใหญ่อายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แล้ว โดยไม่ได้แต่งเครื่องแบบอาจจะเป็นคนทำงานแล้ว เพิ่งจบการศึกษา การขอเอกสารเป็นการสร้างความรำคาญให้แก่ลูกค้า จะเสียลูกค้า จึงไม่ขอควบคุม ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับการศึกษาของ ฟอสเตอร์และคณะ (1995)⁴⁰ ที่พบว่า จากการล่อซื้อโดยให้ผู้ซื้อที่มีอายุ 21 ปีแต่ดูหน้าตาทำทางคล้ายอายุ 19 ปี เข้าไปขอซื้อแอลกอฮอล์พบว่า มีการจำหน่ายให้ถึงร้อยละ

75 แต่อย่างน้อยกว่าที่พบจากการศึกษาครั้งนี้ โดยพบว่าไม่ถึงร้อยละ 85 ของร้านค้าประเภทต่าง ๆ ที่มีกาจำหน่าย แอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่มีหน้าตาท่าทางอ่อนกว่าคนมีอายุ 20 ปี โดยไม่ขอเอกสารเพื่อตรวจสอบอายุที่แท้จริงโดยผู้ขาย ไม่แสดงท่าทางสงสัยแต่อย่างใดและยินดีขายให้ตามที่คุณต้องการ ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งที่จะต้องมีการ ดำเนินการอย่างแท้จริง โดยมีกระบวนการทบทวนปัญหาและผลกระทบความการจำหน่ายสุราให้แก่ผู้ที่ยังน้อยกว่า 20 ปีบริบูรณ์และยังต้องมุ่งที่ผู้ดื่มด้วยเพราะที่ผ่านมากฎหมายเน้นการจำหน่ายมากกว่า^{38, 43, 44}

ในการขายแอลกอฮอล์ พบว่า ความตระหนักของผู้ขายต่อผู้ซื้อที่พบว่าน้อยมาก อาจเนื่องจากผู้ขายต้องการ ขายสินค้าของตนเองส่วนหนึ่งอ้างว่า เศรษฐกิจไม่ดี ใครมาซื้อก็ขาย รวมทั้งผู้ถือกฎหมายหรือประชาชนที่เห็น เหตุการณ์ไม่ได้ตระหนักถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อการจำหน่ายแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่ยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ โดยให้เป็น หน้าที่ของผู้ซื้อเอง การขาดความร่วมมือกันและยอมรับในข้อกฎหมายของสังคมไทยยังพบน้อยมาก ความเป็นสังคม เมืองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ชัดเจนคือ ต่างคนต่างอยู่ หรือ “ไม่ใช่ธุระ ยุ่งทำไม “ หรือ “ไม่อยากรหาเรื่อง ใส่ตัว” ดังนั้นเป็นต้น ความตระหนักโดยพื้นฐานที่รัฐโดยกรมสรรพสามิตวางมาตรการและ”แจก” สติกเกอร์ 1 ชุด ในวันที่ มารับใบอนุญาต คือ ห้ามไม่ให้จำหน่ายแก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์” โดยให้ผู้ขายใช้วิจารณญาณในการ ประเมินอายุของผู้ซื้อเอง ในขณะที่กระทรวงสาธารณสุขได้พยายามออกพระราชบัญญัติแอลกอฮอล์ และขยายฐาน ของอายุของการห้ามจำหน่ายจาก 18 ปี เป็น 20 ปี บริบูรณ์ โดยกระทรวงสาธารณสุขไม่มีอำนาจในการจับกุม จะเห็น ได้ว่า กฎหมายที่ขัดแย้งไม่ลงตัวในทางปฏิบัติก่อให้เกิดช่องว่างในการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกำกับดูแล ขณะเดียวกันคนในสังคมก็ไม่ได้ตระหนักในเรื่องดังกล่าว และผู้ที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายก็ละเลยให้เหตุผลในเรื่อง การขาดกำลังในการปฏิบัติงาน งานในความรับผิดชอบอื่นมีจำนวนมาก ดังนี้ เป็นต้น ทำให้สะท้อนถึง “ทุนทางสังคม” ที่ลดน้อยลงและหายไปจากสังคมไทยดั้งเดิม การเคลื่อนย้ายของคนนอกพื้นที่เข้ามาแทนที่คนในพื้นที่เดิม ความรักใน พื้นที่จึงน้อยลง

ด้านโอกาสในการเข้าถึงแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่าง ๆ พบว่า นักศึกษามีโอกาสเข้าถึงร้านจำหน่าย แอลกอฮอล์ได้อย่างง่ายดาย และยังสามารถซื้อได้โดยไม่ต้องมีการจับกุมหรือการถูกตรวจสอบ ยิ่งระยะทางใกล้บวกกับ การไม่ตรวจสอบผู้ดื่มยิ่งเพิ่มโอกาสเสี่ยงให้แก่นักศึกษาและเยาวชน^{31, 41} ทั้งนี้เพราะนักศึกษาโดยเฉพาะตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 ขึ้นไปมีโอกาสในการต้องออกไปอาศัยนอกมหาวิทยาลัยทั้งนี้เพราะความจำกัดของหอพักนักศึกษาทั้งชายและหญิง ของมหาวิทยาลัย⁴⁵ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่1 ร้อยละ 90 ที่อาศัยในหอพักที่ได้รับการจัดสรรจากมหาวิทยาลัย ซึ่งมี กฎระเบียบที่ชัดเจน แต่ก็ยังมีคนที่ต้องการยกเลิกระเบียบต่าง ๆ⁴⁵ ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นนักศึกษาและวัยรุ่นที่เข้าพักอาศัย ก็ยังมีโอกาสเข้าถึงแอลกอฮอล์ได้มากขึ้นและในที่สุดก็ยากที่จะดำเนินการควบคุม^{11, 33, 46, 47}

นอกจากนี้ พบว่า หากยึด พรบ ควบคุมแอลกอฮอล์ ที่กำหนดอายุ 20 ปี บริบูรณ์ (ซึ่ง พรบ นี้ มีหน่วยงาน หลักคือ กระทรวงสาธารณสุข ที่พยายามผลักดัน โดย สำนักงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค : การ จำหน่ายแก่ผู้ที่ยังต่ำกว่า 20 ปี จึงถือเป็นความผิด แต่หากยึดตาม พรบ สุรา พ.ศ. 2549 จะพบว่า มีความแตกต่าง กันคือ มีการกำหนดอายุ 18 ปีบริบูรณ์ และเป็นสิ่งที่หน่วยงานของกรมสรรพสามิตยึดปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน(แต่ไม่ได้ ปรากฏใน พรบ สุรา พ.ศ. 2493 ซึ่งเป็นพรบ สุรา ที่กรมสรรพสามิตยังคงใช้อยู่)² โดยทางปฏิบัติยังคงยึดแนวทาง ปฏิบัติเดิมอยู่ ดังนั้นรัฐจะต้องมีความชัดเจนในการยึด พรบ ใด พรบ หนึ่ง โดยเฉพาะเรื่องกาหนดด้านอายุ และ ประกาศใช้ให้สอดคล้องกัน โดยกระทรวงที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันพิจารณาเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในระดับผู้ปฏิบัติงานใน พื้นที่ และไม่เกิดความสับสนหรือเป็นช่องว่างให้มีการใช้บิดเบือนไปในทางที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยเฉพาะ^{48, 49} เนื่องจากการแก้ไขปัญหานี้เป็นบทบาทร่วมกันของทั้งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เป็นผู้บังคับใช้ กฎหมายในการมีกำลังพลเพื่อการจับกุม กระทรวงการคลังโดยกรมสรรพสามิต มีหน้าที่ดูแลและอนุญาต กระทรวง สาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค : สำนักโรคไม่ติดต่อ :

2. พฤติกรรมนักศึกษา จากการศึกษานักศึกษาในชั้นปีที่ 1 และ ปีที่ 4 เพื่อดูว่า มีพฤติกรรมในการดื่มแอลกอฮอล์เป็นอย่างไร และมีแรงขับหรือแรงสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าว พบว่า พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาที่เข้ามาเป็นนักศึกษาใหม่ กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในปีสุดท้ายไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ไม่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาเนื่องจากไม่ว่าจะเป็นชั้นปีที่ 1 หรือ ชั้นปีที่ 4 ก็มีจำนวนผู้ดื่มไม่แตกต่างกัน ที่น่าสังเกตคือ นักศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ที่สัดส่วนของนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย ในขณะที่เดียวกันก็พบว่า นักศึกษาหญิงมีการดื่มแอลกอฮอล์ ในที่นี้หมายถึงรวมถึงทุกประเภทและทุกระดับความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ที่ผสมอยู่ ภาพการดื่มของนักศึกษาหญิงและชายในปัจจุบันอยู่ที่เหล้าปั่น และสเปย์ ด้วยความเชื่อว่ามีอัตราส่วนของแอลกอฮอล์ ต่ำ แต่ในความเป็นจริงอัตราส่วนของแอลกอฮอล์ที่ผสมจะอยู่ที่ 5-8 % ในขณะที่มีส่วนผสมของน้ำหวานและน้ำผลไม้อื่น ๆ และการดื่มมากกว่า 1 แก้วก็เป็นการเพิ่มอัตราแอลกอฮอล์ในร่างกายเพิ่มขึ้นเช่นกัน ในรูปแบบการดื่มของนักศึกษาชายและหญิงไม่แตกต่างกันอาจเป็นผลมาจากกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมมีผู้ตอบเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงและในภาพรวมของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่ก็พบว่า สัดส่วนของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในคณะต่าง ๆ ของวิทยาเขตมีสัดส่วนหญิงมากกว่าชายเกือบทุกคณะ และเมื่อย้อนกลับไปพิจารณาพฤติกรรมของคนในครอบครัวของนักศึกษา ก็พบว่า ส่วนใหญ่มีคือนในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 ประเภท และน่าจะเป็นเหตุจูงใจหนึ่งนอกเหนือไปจากการเลียนแบบรุ่นพี่ และเพื่อน^{14, 21, 23, 50}

นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ไม่เห็นด้วยกับการมีร้านจำหน่ายสุรารอบมหาวิทยาลัย แต่ในความเป็นจริง ร้านจำหน่ายดังกล่าวมีตลอดระยะทางของรั้วมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วเนื่องจากร้านค้าดังกล่าวตั้งอยู่ตรงข้ามกับมหาวิทยาลัยตลอดระยะทาง 500 เมตร โดยมีรูปแบบการจำหน่ายที่หลากหลาย ตั้งแต่สเปย์/ไวน์ เบียร์ เหล้า ยาตองเหล้า และปัจจุบันมีการดื่มวีดก้าด้วย โดยจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ ซึ่งการดื่มสุรหากเป็นนักศึกษาที่มีอายุมากกว่า 20 ปี บริบูรณ์ก็สามารถดื่มและซื้อได้ตามกฎหมาย และโดยเฉลี่ยอายุของนักศึกษาในชั้นปีที่ 1 คือ 17-18 ปี และ อายุ 20 ปีเมื่อเขาเหล่านั้นเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 3/4 การเข้าถึงร้านจำหน่ายสุราพบว่า ร้านค้าย่อย อื่น ๆ ที่เปิดขึ้นเพื่อจำหน่ายสินค้าที่ไม่ใช่เครื่องดื่มหรือร้านอาหาร ก็มีตู้แช่เครื่องดื่มขายควบคู่ไปด้วยและพบว่าการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในรูปแบบเบียร์บรรจุกระป๋อง/ขวด และ สเปย์ โดยไม่มีการขออนุญาต สะท้อนให้เห็นถึงการควบคุมที่ไม่ทั่วถึง การจัดการของทั้งพื้นที่ในเรื่องลักษณะของการจำหน่ายสินค้าไม่เป็นไปตามข้อกำหนด ทำให้มีการเลียนแบบพฤติกรรมการมีตู้แช่และจำหน่ายเครื่องดื่มที่รวมถึงแอลกอฮอล์ด้วย การเข้าถึงแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนรวมทั้งนักศึกษาที่มีความสะดวกมากขึ้น การขาดการจัดการที่เด็ดขาดจะทำให้เกิดปัญหาที่สะสมและยากต่อการจัดการในอนาคต การละเลยการดำเนินการตามกฎหมายเท่ากับเป็นการเพิ่มปัญหาในอนาคตและหากมีผลกระทบต่อการเมืองท้องถิ่นยิ่งทำให้การจัดการยากยิ่งขึ้น และด้วยรูปแบบสังคมไทยที่มองไปถึงระบบอุปถัมภ์ก็จะยิ่งยากต่อการแก้ปัญหาในอนาคต

ด้านบทลงโทษนักศึกษาส่วนใหญ่ก็เห็นด้วยกับการมีบทลงโทษดังกล่าว ซึ่งเป็นระเบียบของมหาวิทยาลัย และนักศึกษาล้วนหนึ่งยอมรับในการลงโทษนี้ แต่กระบวนการในการลงโทษของมหาวิทยาลัยผ่านขั้นตอนในระดับคณะมาก่อน ซึ่งมักพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มักจะให้ออกาสักนักศึกษามากกว่าการลงโทษรุนแรง นอกจากความผิดที่ร้ายแรงจริง เพราะยังถือว่า นักศึกษายังมีโอกาสในการปรับตัว การลงโทษอาจจะไม่ใช่คำตอบ แต่การสร้างตระหนักและจิตสำนึกให้แก่นักศึกษาเป็นความจำเป็นในการปลูกฝังให้กับนักศึกษาที่ดีกว่าการลงโทษ โคเฮน (Cohen ,2009)⁵¹ ได้ศึกษาถึงบรรยากาศและความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน ครอบครัว และนักเรียน โดยศึกษา ถึงบรรยากาศในโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งระบบการบริหารจัดการในโรงเรียน พบว่า การจัดการของสถานศึกษาโดยมีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการให้สิทธิแก่ผู้เรียนจะช่วยให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดช่องว่างที่เกิดขึ้นในผู้เรียนและผู้สอน เป็นผลให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีศักยภาพและคุณภาพ

จากข้อมูลของคนในครอบครัวกับการดื่มสุรา พบว่า ส่วนใหญ่มีบิดาดื่มสุรา ทั้งในกลุ่มนักศึกษาปีที่ 1 และ นักศึกษาปีที่ 4 รองลงมา คือ มีพี่ชายดื่มแอลกอฮอล์ประเภทใดประเภทหนึ่ง และที่น่าสังเกตคือ มารดาที่มีการดื่มเบียร์ ด้วยโดยพบว่า ในกลุ่มนักศึกษาทั้ง 2 ชั้นปีมีมารดาดื่มเบียร์ ร้อยละ 22 ส่วนพี่สาวก็จะดื่มเบียร์และไวน์เช่นกัน ส่วนยาของเหล้า และเหล้าขาวมีการดื่มในครัวเรือนที่ศึกษาของน้อยกว่าแอลกอฮอล์ประเภทอื่น ทั้งนี้คนที่มือถือพลตอ การดื่มของนักศึกษา คือ บิดา รองลงมาคือ พี่ชาย และมารดา ประเด็นปัญหา ร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ในพื้นที่ รอบนอกมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยเฉพาะในระยะ 100 เมตร (ดังปรากฏในแผนภาพพิภพร้านค้า)พบว่า มี จำนวน 123 ร้าน โดยร้านค้าเหล่านั้นมีหลายรูปแบบ ทั้งร้านชำ ร้านสะดวกซื้อ ตู้แช่ตู้ห่อพัคคาร์ทเมนต์/บริเวณ หอพัก ร้านจำหน่ายสุรา ร้านอาหารตามสั่ง จำนวนความถี่ที่พบพบปนเส้นทางถนนปูลณภณกันต์ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของ ถนน ถึง โรงเรียนมอ วิทยานุสรณ์ และซอยต่าง ๆ ที่พบว่า มีร้านค้าและหอพักอยู่เป็นจำนวนมาก โดยมีนักศึกษาของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นผู้พักอาศัย ซึ่งรวมถึงบ้านเช่า และหอพักดัดแปลงจากอาคารพาณิชย์ เป็นจำนวน มาก ร้านขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีการตรวจบัตร นอกจากร้านสะดวกซื้อ ที่มีกฎระเบียบในการ ขายแก้วด้วยโดยเฉพาะมีการกำหนดเวลาขาย 2 ช่วง คือ 11.00-14.00 น และ 17.00-24.00 น ส่วนร้านค้าอื่น ๆ มีการจำหน่ายตลอดเวลา ยกเว้นร้านอาหารที่เปิดบริการเฉพาะในช่วงเวลา 17.00- 23.00 น ในความเป็นจริง การขาย แอลกอฮอล์ดังกล่าวบางร้านค้าเป็นการจำหน่ายต่อโดยไม่มีการขออนุญาต เนื่องจากเหตุผลคือ มีคนมาถามเพื่อหาซื้อ เบียร์บ่อยครั้ง ส่วนสุราประเภทอื่นไม่ได้จำหน่ายเนื่องจากมีบางกลุ่มที่มาขอซื้อ ส่วนใหญ่ไปใช้บริการที่ร้านอาหารหรือ สวนอาหารหรือร้านคาราโอเกะ

3. การมองปัญหาโดยผู้บริหารมหาวิทยาลัย ปัญหาที่ผู้บริหารบางคณะ ๆ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มองเห็นร่วมกัน คือ ที่พักที่ไม่เพียงพอของมหาวิทยาลัยที่ไม่สามารถรองรับกับจำนวนนักศึกษาที่มีมากขึ้นทุกปี ทำให้นักศึกษาส่วนหนึ่งต้องไปเช่าที่พักที่พักร่วมกัน เช่าหอพักใกล้มหาวิทยาลัยหรือหอพัคคาร์ทเมนต์ที่ผู้ปกครองสามารถจ่ายได้ ซึ่ง อยู่ระหว่าง 3,000 บาท – 8,500 บาท ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึง แหล่งอบายมุขและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย มากขึ้น และหากขาดการควบคุมก็จะมีผลต่อสุขภาพและผลการเรียน ทั้งนี้จะพบได้จากการเข้าถึงร้านขายแอลกอฮอล์ โดยร้านค้าส่วนใหญ่ขายแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่อายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ การชักนำโดยเพื่อน รุ่นพี่ เป็นต้น โดยการพัก ในหอพักนอกมหาวิทยาลัยหรือบ้านพัก นักศึกษาต้องดูแลตนเองและเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต การตัดสินใจที่ขาด ประสบการณ์หรือผู้ให้คำปรึกษาทำให้นักศึกษามีโอกาสเสี่ยงต่อการรถชักจูงไปในทางที่ผิดไปจากปทัสสถานของสังคม ทั้งนี้ในหอพัก/อพัคคาร์ทเมนต์ ไม่มีกฎระเบียบมากนักเนื่องจากเจ้าของสถานประกอบการส่วนหนึ่งถือว่า ไม่ใช่หน้าที่ของ ตนในการว่ากล่าวตักเตือนและที่น่าสังเกต คือ เจ้าของกิจการหอพักส่วนหนึ่งเป็นบุคลากรมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งหากมองข้อดีคือ สามารถสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นโดยไม่ยากนัก โดยจัดทำเป็นระบบเครือข่ายหอพักและขอ ความร่วมมือในการไม่จำหน่ายแอลกอฮอล์ในหอพัก ตาม พรบ หอพัก ปี พ.ศ. 2507 และกฎกระทรวงมหาดไทยฉบับที่ 5 พ.ศ. 2541³³ ได้กำหนดในเรื่องพื้นที่ห้ามจำหน่ายแอลกอฮอล์ในหอพักแต่ในทางปฏิบัติพบว่ามีการละเลยในการ ติดตามและขาดความจริงจังเข้มงวดในการตรวจสอบ จึงพบจากการศึกษานี้ว่าเกือบทุกหอพัก (ประมาณร้อยละ 95)มีการจำหน่ายอาหาร/เครื่องดื่มและแอลกอฮอล์ในชั้นล่างของหอพัก/อพัคคาร์ทเมนต์

จากการศึกษานี้จะเห็นได้ว่านักศึกษามีความเสี่ยงต่อการดื่มแอลกอฮอล์และสามารถเข้าถึงร้านค้าที่จำหน่าย ไม่ยากนัก ดังนั้นประเด็นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จะต้องหันกลับมามองว่า การดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นปัญหาหรือไม่ หากมองว่าเป็นปัญหาแล้วจะหาทางแก้ไขหรือไม่และอย่างไร โดย แก้ไขที่กฎระเบียบ สร้างจิตสำนึกให้แก่นักศึกษาโดยมีอาจารย์เป็นต้นแบบที่ดี ประเด็นที่ต้องคำนึงถึงคือ ความเป็น อิสระของอาจารย์ที่มีค่อนข้างสูงซึ่งต่างจากผู้สอนในระดับโรงเรียน การสร้างกฎเกณฑ์สำหรับกลุ่มดังกล่าวอาจจะไม่ ได้ผล แต่การปลูกจิตสำนึกโดยใช้กระแสภายนอกอาจจะได้ผลระดับหนึ่ง ทั้งนี้ผู้บริหารอาจจะต้องวิเคราะห์ความ

เป็นไปได้ในการแก้ปัญหาที่นักศึกษาและผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัยต่อไป อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยถูกคาดหวังจากผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไปและนักศึกษาในการเป็นต้นแบบของความคิดและการชี้นำสังคม ดังนั้นการวางกติกาและระเบียบจึงมีความจำเป็นเพราะหากยังคงให้อิสระเกินขอบเขตก็จะมีผลกระทบวิกฤตศรัทธาของนักศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป นอกจากนี้ยังต้องมีการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ และความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาสารเสพติดในระดับท้องถิ่นต่อไป²⁵

การมองทางแก้ปัญหาของผู้บริหารในบางคณะฯ ที่มองว่า การสร้างให้นักศึกษามีความตระหนักในเรื่องผลที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์สำคัญมากกว่าการขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่พื้นที่หรือองค์กรอื่น เนื่องจากมองเห็นว่า การมีร้านค้า ร้านอาหาร และร้านจำหน่ายสุรา เป็นเรื่องของผลประโยชน์ที่ทับซ้อน ซึ่งยากที่จะแก้ไข แต่การสร้างให้นักศึกษามีความตระหนักต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุราทั้งต่อตนเอง การเรียน อนาคต มีความสำคัญกว่า ทั้งนี้อยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า เด็กทุกคนเป็นผ้าขาว อาจารย์ และเพื่อนรวมทั้งระบบการศึกษาเป็นองค์ประกอบของการแต่มีสิทธิ์ให้แก่นักศึกษา และมหาวิทยาลัยเองก็ต้องการอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดีมากขึ้นทั้งต่อหน้าและลับหลัง เพื่อให้ให้นักศึกษาเกิดศรัทธาที่จะยอมรับและทำตามซึ่งจะมีผลดีต่อนักศึกษาในระยะยาวมากกว่าการออกกฎระเบียบการห้ามดื่มสุราในหอพักของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย แต่ขณะเดียวกันอาจารย์สามารถใช้บริการสโมสรในการดื่มแอลกอฮอล์ได้ เนื่องจากมีข้ออนุโลมในการมี/จำหน่ายแอลกอฮอล์ในสโมสร ซึ่งผู้บริหารอาจจะต้องมียุบายให้ชัดเจนหรือจะใช้ช่องว่างของกฎมาใช้เพื่อผลประโยชน์ของอาจารย์และข้าราชการในมหาวิทยาลัย เสมือนการ "หลิวตาข้างหนึ่ง" " ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมียุบายที่ชัดเจนเพื่อการแก้ปัญหาและป้องกันการเกิดปัญหาที่ชัดเจนและมีรูปแบบที่แน่นอน มิฉะนั้นจะเกิดความสับสนแก่นักศึกษาว่า อะไรควรหรือไม่ควร อะไรคือสิ่งที่ถูกต้อง ทั้งนี้นักศึกษาเหล่านั้นจะเป็นกำลังที่สำคัญของประเทศชาติและจะมีส่วนในการกำหนดทิศทาง นโยบายของประเทศต่อไปในอนาคต

ด้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรองนายกเทศมนตรีที่กำกับดูแลด้านสาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม พบว่า คณะทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้มองถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและอาจจะเกิดขึ้นในเรื่องปัญหาการเพิ่มของร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ในความเข้มข้นต่าง ๆ ทั้งที่ได้รับอนุญาตและไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา การเพิ่มโดยไม่มีกรจำกัด ก่อให้เกิดรายได้ต่อเทศบาลคองหงส์ ขณะเดียวกันเริ่มมีปัญหาระยะสิ่งแวดล้อมและการมีสถานบันเทิงและจำหน่ายแอลกอฮอล์ใกล้สถานศึกษาและศาสนสถาน ทั้งนี้หากไม่มีการจัดการก็อาจจะเกิดปัญหาที่ยากต่อการแก้ไข ทั้งนี้ควรต้องเป็นความร่วมมือของเทศบาลเมืองคองหงส์ สรรพสามิต เจ้าหน้าที่ตำรวจในการควบคุมระเบียบของร้านค้าต่าง ๆ รวมถึงสถาบันการศึกษาที่ต้องขึ้นนำเชิงวิชาการให้กับท้องถิ่น นอกจากนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวจะต้องเริ่มต้นตัวต่อสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของสิ่งแวดล้อมนี้

4. เจ้าหน้าที่ ด้านเจ้าหน้าที่ตำรวจ มองประเด็นนี้แตกต่างกัน โดย เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบพื้นที่โดยตรงคือ สถานีตำรวจภูธรคองหงส์ กล่าวถึงระบบของการสั่งการสู่การปฏิบัติไม่ชัดเจน อำนาจการจับกุมถูกบิดเบือนโดยเงื่อนไของพื้นที่ เช่น ระบบอุปถัมภ์ ระบบพวกพ้อง เป็นต้น การไม่มีอำนาจรวมถึงผลงานที่ไม่อยู่ในตัวชี้วัดของการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นเงื่อนไของหนึ่งที่ทำให้เงื่อนไของหนึ่งที่ทำให้ตำรวจลดความสำคัญของการจับกุม การจับกุมจึงมีเฉพาะเมื่อมีเหตุการณ์ หรือเป็นความร่วมมือกับสาธารณสุขหรือสรรพสามิตมากกว่า

ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ สถานีตำรวจหาดใหญ่ ซึ่งมีพื้นที่คาบเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประมาณ 200 เมตร จากถนนกาญจนวนิชย์ ให้ข้อคิดเห็นว่า สิ่งจำเป็นในการแก้ปัญหาแอลกอฮอล์คือ การป้องกันปรามอย่างต่อเนื่อง การให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนถึงโทษภัยของสุราและสารเสพติดโดยต้องเป็นโครงการอย่างต่อเนื่องให้แก่กลุ่มเสี่ยง เป็นหลัก ส่วนผู้ใหญ่ใช้การป้องปรามโดยการตั้งด่านตรวจจับเป็นระยะ ๆ ซึ่งทั้งสองพื้นที่มีแนวทางในการทำงานที่ต่างกัน อย่างไรก็ตามสิ่งที่จำเป็นคือ การร่วมกันมองปัญหาและวางแผนงานในการแก้ปัญหากับกลุ่มที่ได้รับผลกระทบคือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

5. ประชาชนโดยรอบที่อาศัยใกล้บริเวณที่มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ มีทั้งที่เห็นด้วยกับการลงโทษนักศึกษาที่ดื่มสุรา อีกกลุ่มหนึ่งจะมองว่านักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่ที่สามารถรับผิดชอบตัวเองได้ เพียงแต่ต้องมีสติในการดื่ม ประชาชนกลุ่มนี้มองเรื่องสิทธิเป็นหลัก และอายุของนักศึกษาที่สามารถซื้อแอลกอฮอล์มาได้ นอกจากนี้พบว่า บางกลุ่มได้ผลประโยชน์ร่วม เช่น ขายอาหาร และน้ำ อื่น ๆ เป็นต้น ประชาชนที่อยู่รอบสถานบันเทิง เช่น บนถนน ปุณณกัณฑ์ มีร้านค้าคาราโอเกะ และร้านอาหารที่มีตนเอง ทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นเกิดความรำคาญ ทั้งจากเสียง และ การเดินทางเข้าออกเพื่อมาซื้ออาหาร/แอลกอฮอล์และบริการอื่น ๆ มีเหตุกระทบกระทั่งระหว่างเจ้าของสถานประกอบการ และประชาชนที่อาศัยบริเวณใกล้เคียง การร้องเรียนมีไม่ก็ราย เนื่องจากผู้ที่อาศัยบริเวณนั้นไม่ต้องการเสียเวลาหรือมีปัญหาที่สถานประกอบการ ประกอบกับลักษณะของความเป็นชุมชนเมืองมีมากขึ้น ความสนใจที่มีต่อชุมชนโดยรวมลดน้อยลง ทุนทางสังคมลดลงเนื่องจากการเคลื่อนย้ายออกของคนท้องถิ่นดั้งเดิม และผู้ที่มาอาศัยอยู่ใหม่ก็มุ่งเฉพาะการมาอาศัยอยู่เพื่อการประกอบอาชีพและธุรกิจมากกว่า ความรู้สึกคุ้นเคยหรือความผูกพันในชุมชนน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดจากการที่ไม่เคยมีการรวมกลุ่มของคนในชุมชน หรือไม่ทราบแม้แต่ว่าใครคือประธานชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีน้อยมาก ประธานชุมชนจึงมาจากการแต่งตั้งจากเทศบาล ฯ

6. ด้านศาสนสถาน/ผู้นำศาสนา ปัญหาการจำหน่ายแอลกอฮอล์ใกล้ศาสนสถานโดยเฉพาะวัดพบว่า มีร้านค้าที่อยู่ติดกับกำแพงวัดมีการจำหน่ายแอลกอฮอล์โดยมีผู้แช่ ขณะเดียวกันในบริเวณรอบ ๆ และพื้นที่ใกล้เคียงก็ยังมีจำหน่ายอาหาร/เครื่องดื่ม โดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายคือ ร้านค้าต้องไม่ติดต่อกันเนื่องกับศาสนสถาน^{19 20} ทำให้พบเห็นร้านค้าที่อยู่รอบ ๆ และใกล้วัดในพื้นที่ศึกษาอย่างน้อย 2 แห่ง ด้วยเหตุของช่องว่างทางกฎหมายทำให้ไม่มีผู้ใดร้องเรียนและยอมรับการจำหน่ายโดยปริยาย

จากสถานการณ์ความชุกของร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์รอบ ๆ สถานศึกษา รวมทั้งการจำหน่ายแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กและเยาวชนที่อายุไม่ถึง 20 ปี บริบูรณ์ การเปิดจำหน่ายสุราโดยไม่ได้อำนาจอนุญาต เหล่านี้ถือว่าเป็นความผิดทางกฎหมายโดยตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และประกาศของกรมควบคุมโรคปี พ.ศ. 2555 เนื่องหลักเกณฑ์การแบ่งรางวัล ฯ ได้เสนอส่วนแบ่งให้แก่ผู้นำจับ ผู้แจ้งไว้สูงสุดถึง 6 ส่วนของมูลค่าที่จับได้ และต่ำสุดสุดคือ 2 ส่วน แต่ก็ไม่มีกรนำจับหรือการแจ้งจับผู้กระทำผิดตามข้อบังคับข้างต้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นว่า “เป็นสิ่งปกติ” “ไม่ต้องการมีปัญหา” ส่วนภาครัฐก็พบว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามมีความเห็นว่าไม่มีผลต่อการปรับขึ้นยศหรือความดีความชอบแต่อย่างใด หากสถานการณ์ยังคงดำเนินไปเช่นนี้คาดว่าจำนวนผู้ดื่มสุราจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีและอายุผู้เริ่มดื่มก็จะลดลง

ด้านข้อกฎหมายและการบังคับใช้ เนื่องจากข้อกฎหมายที่ยึดปฏิบัติปัจจุบันเป็น พรบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ฉบับ พ.ศ. 2551 ที่มีการกำหนดบทบาททั้งของผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บังคับใช้กฎหมาย สรรพสามิตและสาธารณสุข โดยพรบ ฉบับนี้ (พ.ศ. 2551) (พระราชกฤษฎีกาเบกษา หน้า 67 เล่มที่ 129 ตอนพิเศษ 127 ง , 23 สิงหาคม 2555) ยังไม่มีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรา นโยบายการจัดการขั้นเด็ดขาดทั้งการจับกุม การปรับจะช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ^{25 26 27}

ในการแก้ไขปัญหาการเพิ่มของจำนวนร้านค้าบริเวณถนนปุณณกัณฑ์และทุ่งรี รวมทั้งถนนกาญจนาภิเษก ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อติดกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่มีนักศึกษามาศึกษาในแต่ละปีการศึกษาในระดับต่าง ๆ มากกว่า 3000 คน จากสถานการณ์ปัจจุบันนักศึกษามีความเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ สูงมากขึ้นเนื่องจากมีโอกาสเข้าถึงการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ยากนักเนื่องจากไม่มีมาตรการใด ๆ ทางกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายยังขาดความจริงจัง²⁸ นักศึกษาและวัยรุ่นสามารถไปใช้บริการได้ เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่พักอยู่นอกมหาวิทยาลัย และมีอิสระในการดำเนินชีวิตมากกว่าการพักในหอพักมหาวิทยาลัย และถ้าหากผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยมองว่า ปัญหานี้เป็น “เรื่องส่วนตัว” “นักศึกษาส่วนหนึ่งบรรลุนิติภาวะแล้ว” ปัญหาดังกล่าวก็จะ

ถูกละเลย ผลเสียคือ พฤติกรรมดังกล่าวกระทบต่อผลการเรียนและสุขภาพของนักศึกษา และอาจมีผลต่อการเกิด อาชญากรรมได้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรหันมาร่วมกันพิจารณาแก้ปัญหาและวางมาตรการในการดูแลนักศึกษาอย่างจริงจังรวมทั้งเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่นักศึกษา ซึ่งจากการศึกษาของ Grube (1997)²⁹ ที่ศึกษาถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ในการแก้ปัญหาการจำหน่ายสุราในชุมชนคือ การบังคับใช้กฎหมาย การสร้างความตระหนักและสำนึกให้แก่ผู้จำหน่าย แอลกอฮอล์แก่เด็กและเยาวชน ความร่วมมือของชุมชน และ การอบรมและการสร้างสื่อสารสนเทศ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.สถานศึกษาในทุกระดับของอำเภอหาดใหญ่ และจังหวัดสงขลา ควรมีความร่วมมือกับสาธารณสุขจังหวัด สรรพสามิต เทศบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนจังหวัด เจ้าหน้าที่ตำรวจ อาสาสมัคร สาธารณสุข และ อาสาสมัครในชุมชน ในการแก้ปัญหาการจำหน่ายแอลกอฮอล์ประเภทต่าง ๆ แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

2.ทบทวนกฎหมายและ พรบ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งทิศทางในกฎหมาย และ พรบ หรือ ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษาแต่ละฉบับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เช่น อายุของผู้ดื่ม ผู้ซื้อ และบทลงโทษของผู้ขาย เป็นต้น

3. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีบทบาทในการวางนโยบายของมหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัย วางนโยบายในการจัดระเบียบหอพักนักศึกษาทั้งภายในมหาวิทยาลัยและหอพักภายนอกมหาวิทยาลัยเป็นเครือข่ายโดยเน้นการห้ามการจำหน่ายแอลกอฮอล์โดยเด็ดขาดในบริเวณหอพัก

4.ลดขนาดของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ลง ทั้งนี้เนื่องจากการมี คณะกรรมการกลุ่มใหญ่จะทำให้ขาดความคล่องตัวในการทำงาน ทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างเชื่องช้า

5. ทบทวนการจัดกาพื้นที่ในจังหวัดสงขลา โดยการจัดทำผังเมืองและการแบ่งพื้นที่ในจังหวัด เนื่องจาก จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา มากกว่า 10 แห่ง และเป็นศูนย์กลางด้านเศรษฐกิจ สาธารณสุข หากมีการจัดการให้เป็นเมืองทางการศึกษาก็สามารถทำได้ โดยมีการจัดการพื้นที่ที่เหมาะสม และกำหนด เป็นเทศบัญญัติในการไม่มียนโยบายเปิดร้านจำหน่ายสุราและสถานบันเทิงเพิ่มในพื้นที่รอบ ๆ สถานศึกษา ศาสนสถาน เป็นต้น รวมทั้งการจัดทำเทศบัญญัติในการต่อทะเบียนร้านค้าที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ในรูปแบบต่าง ๆ ร้านอาหาร และหอพัก/แมนชั่น/อพาร์ทเมนท์ เป็นต้น

6. จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ ในประเด็นปัญหาแอลกอฮอล์ในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันปลูกฝังแนวคิดในการ แก้ปัญหาแอลกอฮอล์ในเยาวชน การจัดการพื้นที่ โดยสนับสนุนให้มีองค์กรเด็กเป็นกลุ่มดำเนินกิจกรรมและคนใน ชุมชน/เทศบาล /องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น /ครู /ผู้ประกอบการเป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุน

7.สถาบันการศึกษาร่วมกันปลูกจิตสำนึกให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ในการรณรงค์ถึงโทษภัย และผลกระทบที่ เกิดจากการดื่มสุรา ทั้งต่อตนเอง ชุมชน สังคมโดยรวม

8.ควรมีการทบทวนบทลงโทษในผู้จำหน่ายแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กและเยาวชน โดยเพิ่มโทษสถานหนัก มากกว่าการปรับ หรือยกเลิกใบอนุญาตในการค้าขายแอลกอฮอล์ รวมทั้งการเพิ่มอำนาจในการจับกุมให้แก่ผู้มีหน้าที่ ในการบังคับใช้กฎหมาย และจัดให้เป็นตัวชี้วัดในการทำงานเพื่อเพิ่มขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการปราบปราม

9.เพิ่มฐานภาษีของการนำเข้า ภาษีสรรพสามิตของแอลกอฮอล์ทุกประเภทและทุกระดับความเข้มข้น

10.กำหนดให้มีการตรวจสอบร้านค้าที่จำหน่ายสุราในชุมชน /ร้านชำ และร้านค้าย่อย ในชุมชนเป็นระยะ ๆ

ข้อดีของการวิจัยนี้

- 1.วิธีการล่อซื้อเป็นวิธีที่ดีในการประเมินสถานการณ์ที่แท้จริงมากกว่าการสัมภาษณ์หรือสอบถามโดยเฉพาะข้อมูลที่มีผลต่อการจัดการธุรกิจการจำหน่ายแอลกอฮอล์
- 2.ผู้วิจัยใช้วิธีการสำรวจร้านที่จำหน่ายแอลกอฮอล์ร่วมกับการใช้เครื่องมือ GPS เพื่อให้ได้ข้อมูลความหนาแน่นของร้านจำหน่ายแอลกอฮอล์ในพื้นที่ได้ชัดเจนมากขึ้นและการกำหนดขอบเขตพื้นที่รอบมหาวิทยาลัยที่จะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนักถึงปัญหาที่แท้จริงและเป็นรูปธรรมมากขึ้น
- 3.ผลการศึกษานี้พบว่า มีการจำหน่าย/ อนุญาตให้มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ในเขตหอพัก
- 4.เกิดความตระหนักในสถาบันการศึกษาในการลดการเกิด สองมาตรฐาน ในสถานที่เดียวกันคือ การจำหน่ายแอลกอฮอล์ในสโมสรข้าราชการ/อาจารย์ แต่ห้ามไม่ให้มีการจำหน่ายในสโมสรนักศึกษา เนื่องจากนักศึกษาบางรายอายุมากกว่า 20 ปีบริบูรณ์

เอกสารอ้างอิง

- 1.สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่ม พ.ศ. 2551. กทม: สำนักงานเลขานุการ
นายกรัฐมนตรี; 2551 [cited 2554 27/03]; Available from: [http://www.thaiantialcohol.com/
cms/uploads/content/download/50977a95e3c8c.pdf](http://www.thaiantialcohol.com/cms/uploads/content/download/50977a95e3c8c.pdf)
- 2.สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พรบ สุรา. In: กรมสรรพสามิต, editor. กทม: สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกา; 2493
- 3.สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี. พรบ สถานบริการ. In: กระทรวงมหาดไทย, editor. กทม: สำนักงาน
คณะรัฐมนตรี; 2550
- 4.สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของประชากรใน ปี 2554 กทม: สำนักงาน
สนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ; 2554 [cited 2555 12/12]; Available from: [http://www.thaihealth.or.th/
healthcontent/situations/29197](http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/situations/29197)
- 5.จุฬา ภูโพนุลย์. การศึกษาปัจจัยด้าน พฤติกรรมของพ่อแม่ที่มีผลต่อพฤติกรรมกินเหล้าสูบบุหรี่ของวัยรุ่น.
กทม: คลังปัญญาไทย; 2550 [cited 2555 21/09]; Available from:[http://www.panyathai.or.th/
wiki/index.php/](http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/)
- 6.บัณฑิต ศรีไพศาล. การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. วารสารคลินิก2549;22
- 7.สำนักงานสร้างเสริมสุขภาพ. พุทธศาสนากับการดื่มสุรา กทม: สำนักงานสร้างเสริมสุขภาพ; 2554 [cited 2554
24/04]; Available from: [http://www.pakbang.com/index.php?option=
com_content&view= article&
id=599:2012-05-18-08-15-50&catid =1:latest-news](http://www.pakbang.com/index.php?option=com_content&view=article&id=599:2012-05-18-08-15-50&catid=1:latest-news)
- 8.สุภาษิต การดื่มสุรากับศาสนา. กทม2554 [cited 2555 23/03]; Available from:
[http://www.adventist.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1598%3A-
1&catid=111%3A2010-11-24-04-45-51&Itemid=152&lang=th](http://www.adventist.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=1598%3A-1&catid=111%3A2010-11-24-04-45-51&Itemid=152&lang=th)
- 9.ยูซุฟ อบูบักร์ บทบัญญัติเกี่ยวกับสุรา ในศาสนาอิสลาม บทลงโทษของผู้ที่ดื่มสุรา กทม: *Islam House*;
2555 [cited 2555 10/06]; Available from: [http://www.islammore.com/main/content.php?
page=sub&category=44&id=2212](http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=44&id=2212) บทบัญญัติเกี่ยวกับสุรา ในศาสนาอิสลาม
[http://www.sunnahstudent.com/forum/index.php/topic,
1063.msg9290.html?PHPSESSID=8424a3
1d58ccc6b9a1fcf87613c8ab51](http://www.sunnahstudent.com/forum/index.php/topic,1063.msg9290.html?PHPSESSID=8424a31d58ccc6b9a1fcf87613c8ab51)
10. กิดตานันท์ จันทิก. ชุมชนวัดโพธิ์เรียง" นำร่องจัดการปัญหาสุรา 22 ร้านค้าคุมขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
เดลินิวส์. 2553.
- 11.Wood A, by Feed Burner D. หมอสมาน"เตรียมหาวิธีสวนดุสิตโพลทำแบบสำรวจทั่วประเทศกรณีห้ามดื่ม
เหล้าบนทางเท้า หลังมติ คกก.ควบคุมขี้กั๊บให้ศึกษาใหม่ เครือข่ายฯย้ำหากไม่ใส่ใจเคลื่อนไหวก.มติชน.
11/05/2555
- 12.วรวิมล เจริญศิริ. แอลกอฮอล์. กทม: ศูนย์ข้อมูลสุขภาพ; 2552 [cited 2555 05/02]; Available from:
http://www.uradio.in.th/v2/public/user/blogs/name_chockchai_933/page_2/
- 13.อดิศวร์ หลายชูไทย อศแคว. สุราในสังคมไทย : ผลการศึกษาโครงการปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อหามาตรการทางเลือกป้องกันแก้ไข กทม: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ 2550

- 14.สำนักงานสถิติแห่งชาติ. พฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุรา ของประชากรไทย พ.ศ. 2554. กทม: สำนักงานสถิติแห่งชาติ; 2554.
- 15.Kann L, Kinchen SA, Williams BI, Ross JG, Lowry R, Grunbaum JA, et al. Youth risk behavior surveillance "United States, 1999. Journal of School Health2009;70(7):271-85.
- 16.Kaewjanta N, Rungreangkulkij S, Arunpongpaisal S. Predictors of Binge Drinking Behaviors among Vocational Education Students at a Private Institution. Journal of the Psychiatric Association of Thailand2011;56(4)
- 17.Jackson C, Henriksen L, Dickinson D, Levine DW. The early use of alcohol and tobacco: its relation to children's competence and parents' behavior. American Journal of Public Health1997;87(3):359-64
- 18.Grunbaum JA, Kann L, Kinchen S, Ross J, Gowda V, Collins J, et al. Youth Risk Behavior Surveillance--National Alternative High School Youth Risk Behavior Survey, United States, 1998. MMWR CDC surveillance summaries: Morbidity and mortality weekly report CDC surveillance summaries/Centers for Disease Control1999. p. 1
- 19.Potter K, Hodgkiss F. Consultation with children and young people on the Scottish Executive's Plan for Action on Alcohol Misuse. Edinburgh: Scottish Executive Central Research Unit2002
- 20.อุษณีย์ ฝั่งปาน. วัยรุ่นกับการดื่มสุรา. วารสารวิทยา 2550;21:87-92
- 21.หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ชี้ "เหล้า-บุหรี่" เป็นสาเหตุการเสียชีวิต มากกว่าเสพยาเสพติด หลังผลศึกษาพบว่า ผู้ใช้ยาเสพติดมักเริ่มต้นจากการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ. 2555 10/02
- 22.สำนักงานสถิติแห่งชาติ. บทสรุปการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากรไทย 2550. กทม: สำนักงานสถิติแห่งชาติ; 2551.
- 23.ศูนย์ข้อมูลสุขภาพกรุงเทพ. ปัญหาเรื่องสุรา. กทม: ศูนย์ข้อมูลสุขภาพกรุงเทพ; 2551 [cited 2555 2/04]; Available from: <http://vachiraphuket.go.th/www/publichealth/index.php?name=knowledge&file=readknowledge&id=157>
- 24.Hingson R, Heeren T, Winter M, Wechsler H. Magnitude of alcohol-related mortality and morbidity among US college students ages 18-24: Changes from 1998 to 2001. Annu Rev Public Health2005;26:259-79
- 25.Grant BF, Dawson DA. Age at onset of alcohol use and its association with DSM-IV alcohol abuse and dependence: results from the National Longitudinal Alcohol Epidemiologic Survey. Journal of substance abuse1997;9(1):103-10
- 26.นวลตา อากาศพิภกุล ศโนแฉ. พฤติกรรมการดื่มและความเชื่อต่อประสิทธิภาพของยาของเหล้าในกลุ่มผู้ดื่มผู้ชายยาของเหล้า และประชาชนในชุมชนเมืองอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา วารสารสาธารณสุขศาสตร์ 2553;3:122-34
- 27.หนังสือพิมพ์แนวหน้า. แอลกอฮอล์ในคราบน้ำหวาน" ภัยคุกคามเยาวชน กทม2555 [cited 2556 01/01]; Available from: http://www.thaiantialcohol.com/th/index.php?option=com_content&task=view&id=167&Itemid=37
- 28.Wells S, Mihic L, Tremblay P, Graham K, Demers A. Where, With Whom, and How Much Alcohol Is

- Consumed on Drinking Events Involving Aggression? Event-Level Associations in a Canadian National Survey of University Students. *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*2008;32(3):522-33.
29. Wolfson M, Toomey T, Forster J, Wagenaar A, McGovern P, Perry C. Characteristics, policies and practices of alcohol outlets and sales to underage persons. *Journal of studies on alcohol*1996;57(6):670-4.
30. Webster D, Bulzacchelli M, Zeoli A, Vernick J. Effects of undercover police stings of gun dealers on the supply of new guns to criminals. *Injury Prevention*2006;12(4):225
31. Wagenaar A, Wolfson M. Enforcement of the legal minimum drinking age in the United States. *Journal of public health policy*1994;15(1):37-53
32. คณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก. กทม: สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี; 2546 [cited 2555 10/06]; Available from: <http://www.webdata.takesa1.go.th/pdf/lawserm6.PDF>
33. สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี. กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกอบกิจการหอพัก พระราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 123 ตอนที่ 34 ก. In: กระทรวงมหาดไทย, editor. กทม: สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี; 2549. p. 1-18.
34. สมพร สิทธิสงคราม รวบรวม ต๊ะปิ่นดา และ สมบัติ สกุดพรรณ. ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น วารสารพยาบาล 35(3):130-40
35. Grube J. Preventing sales of alcohol to minors: Results from a community trial. *Addiction*1997; 92(6s1):251-60.
36. Adams WA. Off-Sale in On-Sale Businesses Available from: Article Source: http://EzineArticles.com/?expert=William_A._Adams_<?expert=William_A._Adams>
37. C'de Baca J, Lapham S. Perceptions of policy change: Hispanics speak out on the 1998 New Mexico drive-up liquor window closure. *Drugs: Education, Prevention, and Policy*2005; 12(3):197-211.
38. Doherty E, McCormack J. Underage Drinking in the Derry City Council Area. Derry Londonderry: Western Investing for Health Partnership; 2003.
39. Forster J, McGOVERN P, WAGENAAR A, WOLFSON M, PERRY C, ANSTINE P. The ability of young people to purchase alcohol without age identification in northeastern Minnesota, USA. *Addiction*1994;89(6):699-705.
40. Forster J, Murray D, Wolfson M, Wagenaar A. Commercial availability of alcohol to young people: results of alcohol purchase attempts. *Preventive Medicine*1995;24(4):342-7.
41. Montgomery JM, Foley KL, Wolfson M. Enforcing the minimum drinking age: state, local and agency characteristics associated with compliance checks and Cops in Shops programs. *Addiction*2006 Feb;101(2):223-31
42. สำนักงานควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค. ประกาศกรมควบคุมโรค เรื่องหรือวิธีปฏิบัติในการจ่ายเงินรางวัลหลักเกณฑ์การแบ่งเงินรางวัลและแบบขอรับสินบนตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2555. In: กรมควบคุมโรค, editor. กทม: สำนักงานนายกรัฐมนตรี; 2555

43. MacKintosh A, Hastings G, Hughes K, Wheeler C, Watson J, Inglis J. Adolescent drinking- the role of designer drinks. *Health Education*1997;97(6):213-24.
44. Pickard M, Bates L, Dorian M, Greig H, Saint D. Alcohol and drug use in second year medical students at the University of Leeds. *Medical education*2001;34(2):148-50
45. Stock C, Wille L, Krüger A. Gender-specific health behaviors of German university students predict the interest in campus health promotion. *Health promotion international* 2001; 16(2):145-54.
46. Marlatt G, Witkiewitz K. Harm reduction approaches to alcohol use:: Health promotion, prevention, and treatment. *Addictive Behaviors*2002;27(6):867-86.
47. Sheldon SB, Epstein JL. Improving student behavior and school discipline with family and community involvement. *Education and Urban Society*2002;35(1):4-26.
48. Sinclair L, Herbert D. Use of Minors in Law Enforcement Undercover Operations, *The Ohio NUL Rev*1998;24:31.
49. DeJong W, Towvim L, Schneider S. Support for alcohol-control policies and enforcement strategies among US college students at 4-year institutions. *Journal of American College Health*2007;56(3):231-6.
50. Ellickson PL, Tucker JS, Klein DJ. Ten-year prospective study of public health problems associated with early drinking. *Pediatrics*2003;111(5):949-55.
51. Cohen J, McCabe L, Michelli NM, Pickeral T. School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *The Teachers College Record*2009;111(1):180-213

ภาคผนวก

แบบสอบถามนักศึกษา/นักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้แอลกอฮอล์ วันที่.....

ข้อคำถาม				สำหรับเจ้าหน้าที่
1.เพศ ()1.ชาย ()2.หญิง				A1 []
2.อายุ..... ปี				A2 [] []
3.ท่านศึกษาอยู่ชั้นปีที่ คณะ.....				A3[]a31 [] []
4.ท่านเคยทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่	ไม่เคยทำ	ยังทำ	อายุที่เริ่มทำ	
4.1 สูบบุหรี่				A41 []
4.2 ดื่มสุรา				A42 []
4.3 ดื่มเบียร์				A43 []
4.4 ดื่มไวน์(สไปรไวน์คูลเลอร์)				A44 []
4.5 ยาดองเหล้า				A45 []
4.6 เหล้าขาว/เหล้าโรง				A46 []
4.7 พันธุ์				A47 []
4.8 เหล้าปั่น				A48 []
5.ปัจจุบันท่านยังคงทำสิ่งต่อไปนี้หรือไม่	ยังทำ	ไม่ทำ	ไม่เคยทำ	
5.1 สูบบุหรี่				A51 []
5.2 ดื่มสุรา				A52 []
5.3 ดื่มเบียร์				A53 []
5.4 ดื่มไวน์(สไปรไวน์คูลเลอร์)				A54 []
5.5 ยาดองเหล้า				A55 []
5.6 เหล้าขาว/เหล้าโรง				A56 []
5.7 พันธุ์				A57 []
5.8 เหล้าปั่น				A58 []
6.กรณีดื่มแอลกอฮอล์ไม่ว่าชนิดใด ทำไมท่านจึงดื่มแอลกอฮอล์ ()1.ไม่ดื่ม (ข้ามไปข้อ 14) ()2.ดื่ม เพราะ ()1.คนในบ้านดื่ม ()2.เพื่อนชวน ()3.อยากลอง ()4.รุ่นพี่ชวน ()5.อื่น ๆ.....				A6 []
7.ปกติ(ส่วนใหญ่)ท่านซื้อแอลกอฮอล์ดื่มเองหรือไม่ ()1.ซื้อเอง ()2.ดื่มกับเพื่อน ()3.อื่น ๆ.....				A7 []
8.ปกติท่านชอบดื่ม ()1.คนเดียว ()2.กับเพื่อน ๆ ()3.อื่น ๆ ระบุ.....				A8 []
9.แหล่งซื้อขายแอลกอฮอล์ที่ได้ที่ท่าน/เพื่อน ไปซื้อบ่อยที่สุด				A91 []
9.1 สุรา ()1.ไม่เคย ()2.เคย ()1.ร้านชำ ()2. ซูเปอร์มาร์เก็ต ()3.ร้านสะดวกซื้อ ()4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน ()5.อื่นๆ				
9.2 เบียร์ ()1. ไม่เคย ()2.เคย ()1.ร้านชำ ()2. ซูเปอร์มาร์เก็ต ()3.ร้านสะดวกซื้อ ()4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน ()5.อื่น ๆ.....				A92[]
9.3 ไวน์(สไปรไวน์คูลเลอร์) ()1. ไม่เคย ()2.เคย ()1.ร้านชำ ()2. ซูเปอร์มาร์เก็ต ()3.ร้านสะดวกซื้อ ()4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน ()5.อื่น ๆ				A93 []
9.4 ยาดองเหล้า ()1. ไม่เคย ()2.เคย ()1.ร้านชำ ()2. ซูเปอร์มาร์เก็ต ()3.ร้านสะดวกซื้อ ()4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน ()5.อื่น ๆ				A94 []
9.5 เหล้าขาว/เหล้าโรง ()1. ไม่เคย ()2.เคย ()1.ร้านชำ ()2. ซูเปอร์มาร์เก็ต ()3.ร้านสะดวกซื้อ ()4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน ()5.อื่น ๆ				A95 []
9.6 พันธุ์ ()1. ไม่เคย ()2.เคย ()1.ร้านชำ ()2. ซูเปอร์มาร์เก็ต ()3.ร้านสะดวกซื้อ ()4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน ()5.อื่น ๆ				A96 []
9.7 เหล้าปั่น ()1. ไม่เคย ()2.เคย ()1.ร้านชำ ()2. ซูเปอร์มาร์เก็ต ()3.ร้านสะดวกซื้อ ()4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน ()5.อื่น ๆ				A97 []

ข้อคำถาม	สำหรับเจ้าหน้าที่
10.ท่านเคยซื้อเหล้า เบียร์ ไวน์ จากร้านค้าใกล้มหาวิทยาลัยบ้างหรือไม่ ()1. ไม่เคย ()2. เคย ระบุ.....	A10 []
11.เมื่อใดที่ท่านดื่มแอลกอฮอล์(ส่วนใหญ่) ()1.เหงา ()2. เบื่อ ()3.เจอเพื่อน ()4.เพื่อนชวน ()5.ไปเที่ยว/งาน ()6.อื่น ๆ ระบุ.....	A11 []
12.ขณะที่ท่านไปซื้อเหล้า เบียร์ ไวน์ เหล้าปั่น เจ้าของร้าน เคยขอดูเอกสาร/บัตร เพื่อตรวจสอบอายุของท่านหรือไม่ ()1. ไม่เคย ซ้ำมาไปซื้อ 14 ()2. เคย ระบุ..... ขณะนั้นท่านอายุ..... ปี	A12 [] A121 [] []
13.กรณีเคยถูกขอบัตร ท่านให้ดูหรือไม่ () ให้ดู ()ไม่ให้ดู เพราะ	A13 []
14.ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ไม่สามารถซื้อเหล้า/ เบียร์ ไวน์ ได้ () ทราบ ()ไม่ทราบ	A14 []
15.ท่านคิดว่า การมีกฎหมาย ห้ามขาย แอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่ยังไม่ถึง 20 ปี บริบูรณ์ มีความเป็นไปได้ในการบังคับใช้หรือไม่ ()1.เป็นไปได้ เพราะ ()2. เป็นไปไม่ได้ เพราะ	A15 []
16.ท่านคิดว่าควรมีร้านขายแอลกอฮอล์ทุกชนิดในมหาวิทยาลัยหรือไม่ ()1.ควร เพราะ ()2.ไม่ควร เพราะ	A16 []
17.ท่านคิดว่าควรมีร้านขายแอลกอฮอล์ทุกชนิดบริเวณรอบนอกมหาวิทยาลัยหรือไม่ ()1.ควร เพราะ ()2.ไม่ควร เพราะ	A17 []
18.ท่านคิดว่า การดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่งของการเข้าสังคม ()1. เห็นด้วย ()2.ไม่เห็นด้วย	A18 []
19.ท่านทราบหรือไม่ว่ามหาวิทยาลัยมีข้อบังคับในเรื่องการดื่มสุรา/เล่นการพนัน ()1.ทราบ ()2.ไม่ทราบ	A19 []
20.ท่านเห็นด้วยกับการลงโทษนักศึกษาที่เล่นการพนันและดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ 20.1 เล่นการพนัน ()1. เห็นด้วย เพราะ..... ()2. ไม่เห็นด้วย เพราะ..... 20.2 ดื่มแอลกอฮอล์ ()1. เห็นด้วย เพราะ..... ()2. ไม่เห็นด้วย เพราะ.....	A201 [] A202 []
21.ในครอบครัวของท่านมีใครที่ปฏิบัติดังนี้ บิดา มารดา พี่ชาย พี่สาว น้องชาย น้องสาว อื่น ๆ (ตา ปู่ อาฯ)	
21.1 สูบบุหรี่	A211 []
21.2 ดื่มสุรา	A212 []
21.3 ดื่มเบียร์	A213 []
21.4 ดื่มไวน์(สไปรไวน์คูลเลอร์)	A214 []
21.5 ยาดองเหล้า	A215 []
21.6 เหล้าขาว/เหล้าโรง	A216 []
21.7 พนัน	A217 []
22.ท่านคิดว่าใครคือคนที่มือถือพลต่อท่านในการดื่มแอลกอฮอล์ ()1.บิดา ()2.มารดา ()3.พี่ชาย ()3.พี่สาว ()4. น้องชาย ()5. น้องสาว ()6.ตา ปู่ อาฯ ()7.ตนเองไม่ดื่ม	A22 []

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ () หาดใหญ่ () คอหงส์ วันที่..... id [] [] []

ข้อมูล			สำหรับเจ้าหน้าที่	
1.เพศ () 1.ชาย () 2.หญิง			P1 []	
2.อายุ..... ปี ศาสนา () 1.พุทธ () 2.คริสต์ () 3.อิสลาม () 4.ไม่นับถือศาสนาใดๆ () อื่นๆ.....			P2 [] [] p2x[]	
3.อาชีพ () 1.รับจ้าง () 2.ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ () 3.ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย () 4. เกษตรกร () 5.อื่น ๆ ระบุ.....			P3 []	
4.ระดับการศึกษา () 1.ประถมศึกษา () 2.มัธยมศึกษาตอนต้น () 3.มัธยมศึกษาตอนปลาย () 4.อุดมศึกษา.....			P4 []	
5.ท่านทราบหรือไม่ว่า มีร้านค้าในชุมชนของท่านที่จำหน่ายสุรา/ยาแดงเหล้า/เบียร์ ฯลฯ () 1.ไม่ทราบ () 2. ทราบ มี.....แห่ง			P5 []	
6.ปกติท่านดื่มสุรา/เบียร์/ยาแดงเหล้า และแอลกอฮอล์ประเภทอื่น ๆ หรือไม่ () 1.ไม่ดื่ม () 2.ดื่ม () 2.1.เหล้า () 2.2.เบียร์ () 2.3. ยาแดงเหล้า () 2.4. อื่น ๆ.....			P6 []	
7. ในครอบครัวของท่านมีผู้ที่ทำดังนี้หรือไม่			อดีต	
			ปัจจุบัน	
			ไม่ทำ	
			ทำ	
			เลิกทำ	
			ยังคงทำ	
7.1 สูบบุหรี่			P71 []	
7.2 ดื่มสุรา			P72 []	
7.3 ดื่มเบียร์			P73 []	
7.4 ดื่มไวน์(สปายไวน์คูลเลอร์)			P74 []	
7.5 ยาแดงเหล้า			P75 []	
7.6 เหล้าขาว/เหล้าโรง			P76 []	
7.7 พันธุ์			P77 []	
7.8 เหล้าปั่น			P78 []	
8.ปกติ(ส่วนใหญ่)ท่านซื้อแอลกอฮอล์ดื่มเองหรือไม่ () 1.ซื้อเอง () 2.ดื่มกับเพื่อน () 3.อื่น ๆ..... () 4.ไม่ดื่ม			P8 []	
9.1แหล่งซื้อขายแอลกอฮอล์ที่ใดที่ท่าน/เพื่อน ไปซื้อบ่อยที่สุด () 1. ไม่เคย () 2.เคย () 1.ร้านชำ () 2. ซูเปอร์มาร์เก็ต () 3.ร้านสะดวกซื้อ () 4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน () 5.อื่น ๆ			P91 []	
9.2 เบียร์ () 1. ไม่เคย () 2.เคย () 1.ร้านชำ () 2. ซูเปอร์มาร์เก็ต () 3.ร้านสะดวกซื้อ () 4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน () 5.อื่น ๆ.....			P92 []	
9.3 ไวน์(สปายไวน์คูลเลอร์) () 1. ไม่เคย () 2.เคย () 1.ร้านชำ () 2. ซูเปอร์มาร์เก็ต () 3.ร้านสะดวกซื้อ () 4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน () 5.อื่น ๆ			P93 []	
9.4 ยาแดงเหล้า () 1. ไม่เคย () 2.เคย () 1.ร้านชำ () 2. ซูเปอร์มาร์เก็ต () 3.ร้านสะดวกซื้อ () 4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน () 5.อื่น ๆ			P94 []	
9.5 เหล้าขาว/เหล้าโรง () 1. ไม่เคย () 2.เคย () 1.ร้านชำ () 2. ซูเปอร์มาร์เก็ต () 3.ร้านสะดวกซื้อ () 4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน () 5.อื่น ๆ			P95 []	
9.6 พันธุ์ () 1. ไม่เคย () 2.เคย () 1.ร้านชำ () 2. ซูเปอร์มาร์เก็ต () 3.ร้านสะดวกซื้อ () 4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน () 5.อื่น ๆ			P96 []	
9.7 เหล้าปั่น () 1. ไม่เคย () 2.เคย () 1.ร้านชำ () 2. ซูเปอร์มาร์เก็ต () 3.ร้านสะดวกซื้อ () 4.ร้านอาหารดื่มกับเพื่อน () 5.อื่น ๆ			P97 []	

ข้อมูล								สำหรับเจ้าหน้าที่
10. ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ไม่สามารถซื้อเหล้า/ เบียร์ ไวน์ ได้ () ทราบ () ไม่ทราบ								P10 []
11. ในครอบครัวของท่านมีใครที่ปฏิบัติดังนี้								
	บิดา	มารดา	พี่ชาย	พี่สาว	น้องชาย	น้องสาว	อื่น ๆ (ตา ปู่ อาฯ)	ไม่มี
11.1 สูบบุหรี่								
11.2 ดื่มสุรา								
11.3 ดื่มเบียร์								
11.4 ดื่มไวน์(สพายไวน์ คูลเลอร์)								
11.5 ยาดองเหล้า								
11.6 เหล้าขาว/เหล้าโรง								
11.7 พันธุ์								
12. ท่านคิดว่าควรมีร้านขายแอลกอฮอล์ทุกชนิดในมหาวิทยาลัยหรือไม่ () 1. ควร เพราะ () 2. ไม่ควร เพราะ								P12 []
13. ท่านคิดว่าควรมีร้านขายแอลกอฮอล์ทุกชนิดบริเวณรอบนอกมหาวิทยาลัยหรือไม่ () 1. ควร เพราะ () 2. ไม่ควร เพราะ								P13 []
14. ท่านคิดว่า การดื่มแอลกอฮอล์เป็นส่วนหนึ่งของการเข้าสังคม () 1. เห็นด้วย () 2. ไม่เห็นด้วย								P14 []
15. ท่านทราบหรือไม่ว่ามหาวิทยาลัยมีข้อบังคับในเรื่องการดื่มสุรา/เล่นการพนัน () 1. ทราบ () 2. ไม่ทราบ								P15 []
16. ท่านเห็นด้วยกับการมีโรงโขนกักศึกษาที่ดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ () 1. เห็นด้วย เพราะ..... () 2. ไม่เห็นด้วย เพราะ.....								P16 []
17. ท่านคิดอย่างไรกับการมีร้านขายสุราในชุมชนของท่าน () 1. ไม่เห็นด้วย () 2. เห็นด้วย								P17 []
18. ในชุมชนของท่านมีปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุราหรือไม่ (เช่น อุบัติเหตุ การชกต่อย ครอบครัวแตกแยก) () 1. ไม่มี () 2. มีแต่ไม่รุนแรง () 3. มีและรุนแรง								P18 []
19. ในชุมชนของท่านมีการจัดประชุมเพื่อวางมาตรการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกันสุราหรือไม่ () 1. ไม่มี () 2. มี () 3. ไม่ทราบ								P19 []
20. ท่านคิดว่า ควรจัดให้มีการจำหน่ายสุราบริเวณใดเหมาะสมที่สุด เลือกเพียง 1 ข้อ () 1. นอกชุมชน () 2. ในชุมชน () 3. ไกลจากสถานศึกษาอย่างน้อย 500 เมตร () 4. ห่างจากศาสนสถาน อย่างน้อย 500 เมตร () 5. อื่น ๆ ระบุ.....								P20 []
21. ในกรณีที่มีมาตรการแก้ไขปัญหา จงบอกมาตรการที่ท่านทราบและใครควรมีส่วนเกี่ยวข้อง								P211 [] P212 [] P213 []

แนวคำถาม รองคณบดีฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.ชื่อ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน
- 2.บทบาทที่รับผิดชอบ

ข้อคำถาม

1. ในระดับคณะ ของท่านมีนโยบายอย่างไรในเรื่องการดื่มสุราของนักศึกษา
2. บทลงโทษที่เกิดขึ้นในระดับคณะหากนักศึกษาดื่มสุรา ดื่มสุราและมีฤทธิ์ทะเลาะวิวาท ฯ มีอะไรบ้าง
3. ท่านคิดว่าบทลงโทษที่มหาวิทยาลัยกำหนด มีผลกระทบต่อนักศึกษาอย่างไร ทั้งด้านบวกและลบ
4. ในการจัดกิจกรรมของนักศึกษา คณะมีการควบคุมในเรื่องการดื่มสุราอย่างไร ในคณะ /มหาวิทยาลัย
5. ท่านคิดว่า มหาวิทยาลัยควรมีมาตรการอะไรร่วมกับ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดพื้นที่ในการจำหน่ายสุรารอบ ๆ มหาวิทยาลัย
6. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้ดูแลนักศึกษา ท่านคิดว่า ท่านจะมีมาตรการอย่างไรในการป้องกันการดื่มสุราของนักศึกษา เช่น การรับน้อง การโฆษณา หรือ ขอ สปอนเซอร์ เป็นต้น
7. หากท่านพบนักศึกษาของ มอ. คณะใด ๆ ก็ตาม นั่งดื่มสุราอยู่ในร้านอาหารที่ท่านรับประทาน ท่านคิดว่า ท่านจะทำอย่างไร

แนวคำถามผู้นำท้องถิ่น/ผู้เกี่ยวข้อง

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.ชื่อ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน
- 2.บทบาทที่รับผิดชอบ

ข้อคำถาม

- 1.ระดับความรุนแรงของปัญหาและผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน
- 2.ประเภทของบุคคลในชุมชนที่ดื่มแอลกอฮอล์ แหล่งขาย รูปแบบการขายในกลุ่มเด็ก วัยรุ่น และผู้ใหญ่
- 3.บริบทของชุมชนกับการใช้สุราในรูปแบบต่าง ๆ ในประเพณีท้องถิ่น เช่น สงกรานต์ แต่งงาน เช่น ให้วี ฯ
- 4.มาตรการของชุมชนในการแก้ไขปัญหาแอลกอฮอล์ระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน
- 5.บทบาทของผู้ถูกสัมภาษณ์กับการแก้ไขปัญหาแอลกอฮอล์
- 6.ความสัมพันธ์ของลักษณะของอาชีพ/เศรษฐกิจในชุมชนกับการดื่มแอลกอฮอล์
- 7.กระบวนการบังคับใช้มาตรการในชุมชน และการลงโทษทางสังคม กฎหมายต่อผู้กระทำผิดในเรื่องแอลกอฮอล์
- 8.การจัดการพื้นที่ในการประกอบธุรกิจค้าขายสุราทุกประเภท และยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
- 9.กระบวนการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาแอลกอฮอล์ในชุมชน
- 10.ความเป็นไปได้ของการสร้างเครือข่ายเพื่อแก้ไขปัญหาสุราในชุมชน มาตรการการดำเนินงานโดยชุมชน
- 11.การจัดการวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสุร่าพื้นบ้าน(ถ้ามี)กับปริมาณการดื่ม(เพิ่ม/ลด ถ้ามี)ในชุมชน
- 12.บทบาทของสื่อในท้องถิ่นกับการเกิดปัญหาและการแก้ไขปัญหาแอลกอฮอล์

แบบสังเกต พฤติกรรมการจำหน่าย

1. สถานที่ตั้ง เลขที่ ถนน.....
2. เวลาที่ไปซื้อ.....
3. แผนที่ร้านค้า รวบรวม

--

แบบสังเกต

1. ประเภทร้านค้า	ใช่	ไม่ใช่	สำหรับเจ้าหน้าที่
ได้หอบพัก	()	()	Un1 []
ร้านค้า/ค้าย่อย	()	()	Un2 []
ซุ้มยาดอง	()	()	Un 3 []
ร้านค้าส่ง	()	()	Un 4 []
ร้านสะดวกซื้อ	()	()	Un 5 []
ร้านอาหารตามสั่ง	()	()	Un 6 []
ร้านคาราโอเกะ/อาหารเครื่องดื่ม/กาแฟ	()	()	Un7 []
ร้านขายเหล้าบ่น	()	()	Un 8 []
2. ประเภทสินค้าที่จำหน่าย	ใช่	ไม่ใช่	Un9 []
สุรา	()	()	Un 10 []
เบียร์ กระป๋อง	()	()	Un 11 []
เบียร์ขวด	()	()	Un 12 []
เหล้าขาว	()	()	Un 13 []
ยาดอง	()	()	Un 14 []
พันธ์	()	()	Un 15 []
เหล้าบ่น	()	()	Un 16 []
อื่น ๆ เช่น водก้า ฯ	()	()	Un 17 []
3. การขอตรวจสอบ	() ทำ	() ไม่ทำ	Un 18 []
4. ผลการซื้อ	() สำเร็จ	() ไม่สำเร็จ	Un 19 []